

Zalaegerszeg intézményfejlesztési stratégiája

- 1. a stratégia alapjai,**
- 2. állapotfelmérés és ismertetés,**
- 3. elemzés,**
- 4. második körre kiválasztott épületek,**
- 5. településfejlesztési koncepció kivonat,**
- 6. Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmények Zalaegerszegen,**
- 7. köznevelési intézményi adatok**
- 8. Zalaegerszeg Szociális Városterképe**
- 9. Intézménylista**
- 10. Tervlapok**

A fenti dokumentáció teljes anyaga letölthető az alábbi hivatkozásról:

http://zalaegerszeg.hu/up/zeg/zeg_its_dokumentacio.zip

1. A stratégia alapjai:

a) a feladat:

"Zalaegerszeg Város által működtetett **oktatási, képzési, szociális és kulturális** intézmények műszaki állapotának áttekintő jellegű felmérése és ennek alapján a **városfejlesztési stratégiájához kapcsolódó** megállapítások és javaslatok megtétele, összehangolva a **kapacitáskihasználtsági mutatókkal**."

a) a feladat részletei:

Egy előzetes **intézménylista** alapján szemléletes módon kell felvázolnunk Zalaegerszegen a város által működtetett intézmények rendszerét. A rendszer ábrázolásához **tervi munkarészek** készültek, illetve **rövid leírások** az állapotokról, valamint egy általunk összeállított **szempontrendszer** alapján elemzés és értékelés is készül. A munka elsősorban **építészeti** szemszögből **feltáró**, illetve a józanész, a város ismerete, továbbá az Önkormányzat munkatársaival történt egyeztetések alapján **elemzünk**.

- munka

A munka három fő részből tevődik össze:

1. rész az átnézeti térkép:

Az Önkormányzat által rendelkezésünkre bocsátott **térképbe beledolgozva** ábrázolásra került az összes **oktatási, képzési, szociális és kulturális intézmény**, amit a város működtet. A teljes kép érdekében **további**, általunk **fontosnak vélt helyek és adatok** is fel lettek tüntetve. Így a helyi autóbusz hálózat és annak buszmegállói mellett az autóbusz pályaudvar, a vasútállomás és az olai vasúti megállóhely is ábrázolva lett. A tájékozódást megkönnyítendő a Dísz térre, mint kijelölt városközpont **koncentrikus körökkel** ábrázoltuk a távolságokat, illetve a kivezető utakon feltüntetjük az abban az irányban elérhető fontosabb településeket. Látható továbbá a kórház is kiemelve, illetve a két **egyházi** oktatási és nevelési **intézmény is** a térképre került.

Ezen kívül külön térképen ábrázoltuk az egyes intézmények férőhelyeinek kihasználtságát. Ez a tervlap tehát megegyezik az átnézeti térképpel, ám a színek itt nem az intézmények típusát, hanem kapacitásuk kihasználtságát mutatják.

2. munkarészben az intézmények önálló ábrázolása történik meg:

Az előző munkarész **térképéből kiemelve** és azt kiegészítve a továbbiakban intézményenként ábrázoljuk a részleteket. Az ábrázolás alapja egy **közös szempontrendszer**, de **egyedi megállapításokra** is van lehetőség. A megjegyzés rovat tartalmazza, hogy milyen **változások** történtek **a felhasználásban**, vagy éppen **tervezés folyik**, illetve rövid-, vagy hosszú távú tervek vannak kilátásban, továbbá, ha **pályázat van folyamatban**, vagy **előkészítés alatt (pl.: energia audit készül)**.

Az alapvető szempontrendszer kérdései az alábbiak:

Társadalmi kérdések:

- az intézmény városon belüli **elhelyezkedése**, a központtól és a fontos csatlakozási pontoktól való távolsága optimális-e?
- a **helyi közlekedés** az előzőt segíti-e, kiegészíti-e?
- rendelkezik-e **egyéni megközelítés** esetén jó **bejáratokkal**, közeli **parkolókkal**. A jelenlegi felhasználás igényli –e ezeket?
- Az intézmény **környezete** a funkcióval harmonizál-e? Fontos-e a ligetes-fás nyugodt környezet, vagy inkább a felhasználás a jó közlekedési hálózatot igényli-e, minél közelebb?
- Az adott terület **demográfiai berendeződése** egyáltalán az adott intézményre tart-e igényt?

Fentiekből megállapíthatók az **épített környezet konfliktusai**, amelyek eleve hibás döntések következményei, vagy például a lakosság öregedése okozza azokat egyes lakótelepeken. **(landorhegyi iskolák szemben az Idősgondozás hiányosságaival)**

Építészeti kérdések:

- Az épület **kialakítása**, tájolása, szerkezetei alkalmasak-e a továbbgondolásra, esetleg funkcióváltásra.
- Az adott intézmény **illeszkedik-e** valamely **intézménycsoportba**-esetleg tud-e a csoportos fejlesztés része lenni (pl.: közös hőközpont kialakítása, távhő hálózattal, vagy közös parkolóház építése, stb.)
- Az **energetikai avultság** milyen mértéket ölt, melyik irányban érdemes gondolkozni (fűtési rendszer, hőszigetelés, árnyékolás, megújuló energiák, stb.)
- **A közművesítés, tűzvédelem, villámvédelem, akadálymentesítés rendezettek-e?**

3. rész az értékelés:

A szempontrendszer kérdéseire kapott válaszok alapján **átfogó képet** alkotunk, majd ezt részekre bontva elemezzük **először az intézményi csoportokat** és **végül az egyes intézményeket**. Intézményi csoportot jelent többek között a landorhegyi csomag, a Kis utcai intézmények, a Petőfi utcai épületek, a kertvárosi és a páterdombi épületegyüttesek.

2. Állapotfelmérés és ismertetés:

Landorhegyi intézménycsoport

Intézmények:

- Úrhajós Bölcsőde
- Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda
 - Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Úrhajós utcai Székhelye
 - Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Kodály Zoltán utcai Tagóvodája
 - Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Landorhegyi utcai Tagóvodája
 - Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Bazitai Telephelye
- Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola
- Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola (Ganz)
- Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Munkácsy Mihály Tagiskolája
- Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola (Deák)
- Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Széchenyi István Tagiskolája
- Budapesti Gazdasági Főiskola Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
- Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ
- **NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM FAIPARI MÉRNÖKI KAR GÉPÉSZETI ÉS MECHATRONIKAI INTÉZET ZALAEGERSEGEI MŰSZAKI KÉPZÉSI ÉS KUTATÁSI KÖZPONT**
- Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium
 - Teleki Blanka Középiskolai Székhelykollégium
 - Kovács Károly Tagkollégium
 - Kaffka Margit Tagkollégium
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Idősek Otthona
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Idősek Gondozóháza
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Landorhegyi Idősek Klubja
- Keresztury Dezső VMK
- Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár József Attila Tagkönyvtár

A városrész egy **más kor szellemében**, ugyanakkor egy **jól konstruált várostervezés** részeként jött létre. Az összes intézményi épület, mint a Landorhegyi egyéb épületek is, viszonylag szűk időintervallumban épültek fel. Az **iskolákból, kollégiumokból, óvodákból, bölcsődéből, idősök otthonából és egyéb kulturális épületekből** összeálló együttes még ma is jól működő lehetne, de a lakótelep **lakossága** az épületekkel együtt **előregedett**. Így a használók nagy része távolról érkezik ide. Ez az alapvető konfliktus meghatározhat egy stratégiát, miszerint **több épület funkcióját időszerű megváltoztatni, vagy megcserélni!** Viszont a helyben kialakult **rendszer sokszínűségét** és variálhatóságát is érdemes mindemellett megtartani, mert a most idős lakók helyét idővel **ismét fiatalok és családok** veszik át.

A terület **közlekedése** megfelelő, a helyi járatok sűrűn járnak és jó a megállók elhelyezkedése is. Sajnos a területen a **parkolási probléma** nehezen feloldható. További parkolók építése vált indokolttá már most is.

Jó lenne egy **központi köztér** kialakítása is, ami akár rendezvények megrendezésére is alkalmas. Erre jó helyszín lehet a Keresztury Dezső VMK előtti tér fejlesztése, ami kiegészülhet az intézmény fölötti parkkal is, ami sétatérre alakítható a Pais Iskola előtti fás terület bevonásával is. Az ott lévő **játszóter fejlesztendő**. Itt érdemes megemlíteni, hogy a **Pais Iskola** jelenleg üres, melynek új funkcióval történő megtöltésére már történtek törekvések és jelenleg is élő program, hogy az épületben egy nagy volumenű **idősök otthona** kerül kialakításra.

Ami a **szakközépiskolákat** illeti, a Ganz és Munkácsy férőhely kapacitásai nagymértékben kihasználatlanok (73, illetve 37%). Beszédes adat, hogy a Ganz diákjai (618 fő) egy az egyben beférnének a Munkácsy üres helyeire (766 fő kihasználatlan kapacitás). Megfontolandó az intézmény két tagintézményéhez tartozó 3 nagyobb épület egyikének kiürítése és más funkcióval való megtöltése. Alternatíva lehet a közeli laktanya területén kialakítandó Tudásközpont-hoz kapcsolódó funkció itt történő elhelyezése. A két kollégium egyike szintén hasznosítható lenne egyetemi kollégiumként.

A későbbiekben például az elemzett terület átfogó **energetikai fejlesztését** jelenthetné egy minden épületet ellátó közös **hőközpont** kialakítása, ami lehetőség szerint megújuló energiaforrások felhasználására alapozva működne. A **távhő hálózat** viszonylag gazdaságosan kialakítható az épületek közelsége miatt, illetve lehetőség kínálkozik piaci alapon akár lakóházak ellátására is a távhő vezeték közvetlen közelében.

Fejlesztési stratégia:

- A **bölcsődei ellátás** infrastruktúrája a városrészben teljes, itt elsősorban a szolgáltatásfejlesztésre van szükség az elkövetkező időszakban.
- Az **óvodai és az általános iskolai** ellátásban a meglévő intézményrendszert hosszútávon szükséges és indokolt fenntartani, így az infrastrukturális fejlesztéseknél – egy átfogó és részletes műszaki állapotfelmérést követően - prioritási sorrend meghatározása szükséges. Ezen intézményi körben is elsősorban az energiahatékonysági beruházások megindítását látjuk szükségesnek.
- **Zalaegerszegi Gondozási Központ** Idősek Gondozóháza esetében elengedhetetlenül szükséges a régi szárny teljes korszerűsítése. A **Landorhegyi Idősek Klubja** esetén tetőcserére, nyílászáró cserére, valamint a szigetelés korszerűsítésére van szükség.
- A városrészben több **szakképző iskola** található. Az intézmények jelenlegi fenntartója és működtetője a KLIK. Az szakképző iskolák állami fenntartásában – jelenlegi ismereteink szerint - 2015. nyarán változás várható, hiszen a z összes szakképző iskola közvetlenül minisztériumi irányítás alá kerül. Jelenleg nem ismertek az egyes intézmények ingó és ingatlan vagyona kezelésének, hasznosításának és fejlesztésének jövőbeni lehetőségei. Ezért indokolt lenne megvárni a fenntartásra, működtetésre vonatkozó állami elképzeléseket, terveket.
- A **kollégiumi ellátás** területén kapacitásbővítésre nincs szükség. A meglévő intézményrendszer infrastrukturális fejlesztéseinek – egy átfogó és részletes műszaki állapotfelmérést követően - prioritási sorrend meghatározása szükséges. A **Kovács Károly Tagkollégium 'B' épülete** (volt Ganz Kollégium) jelenleg üresen áll, célszerű lenne megfontolni ennek sportkollégium céljára történő hasznosítását. Itt kerülhetnének elhelyezésre a zalaegerszegi klubok (pl. labdarúgás, kosárlabda, atlétika stb....) a városban tanuló, de nem itt lakó utánpótláskorú versenyzői.

Kertvárosi intézménycsoport

Intézmények:

- Napsugár Bölcsőde
- Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda
 - Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Csillag közti Székhelye
 - Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Napsugár utcai Tagóvodája
- Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola (Eötvös)
- Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskolája
- Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola
- Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ
- Zalaegerszegi Városrész Művelődési Központja és Könyvtára (ZVMKK)
- Zalaegerszegi Nyitott Ház Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

A Kertvárosi városrész **kialakulása a Landorhegyinél spontánabb folyamat eredménye**. A terület hosszabb idő alatt, több ütemben épült be. Inkább szerves növekedésről, folyamatos dél felé terjeszkedésről beszélhetünk. Ez a folyamat a mai napig tart. A hetvenes években épült a jellegzetes „kockaházak” rész. A családi házakat a nyolcvanas évektől társasházak követték. A városrész legdélebbi övezete egyike a város napjainkban is fiatalos, vagyis zömében fiatalok által lakott részeinek. Az itt élők jellemzően személygépkocsival ingáznak a belvárosba, esetleg gyermekeiket is valamely útba eső intézménybe járatják.

A Kertváros **korösszetétele tehát változatos**, az előregedési tendencia kevésbé szembetűnő, mint például a Landorhegy esetében. Mindez **az óvodák és iskolák kihasználtságában is megmutatkozik**. A Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola és a Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda két-két feladatellátási helyének kapacitása az igényeknek megfelelő.

Ami az egyetlen megmaradt bölcsődét illeti, kihasználtsága látszólag rosszabb az óvodáknál. Ez a jelenség amúgy az egész városban megfigyelhető, és a demográfiai trendeken túl más okokra is visszavezethető. Lásd bővebben később! Az **Apáczai Gimnázium** fenntartása szintén okafogyottá vált, ám területének hasznosítása nem okoz gondot. Eddig is több intézménnyel működött egy épületben, melyek –illetve az ideköltöző tagintézményeik- ki tudják használni a megüresedett szárnyat.

Egyedül a szintén rossz kihasználtságú **Pálóczi zeneiskola** további sorsa, hasznosítása kérdéses. Az intézményre, mint a város egyetlen zeneiskolájára, kétségtelenül szükség van, így bezárása nem kerül szóba. Esetleges kisebb épületbe költöztetése is nehezen megoldható, hiszen nem található még egy, a funkciónak ennyire megfelelő létesítmény (1961-ben, direkt e célra épült). Esetleg az épület egyes részeinek iskolaidőn túli, kedvezményes áron való bérbeadása lehet megfontolásra érdemes külsős művészek részére.

A legtöbb **intézmény épületállománya** is a 70-es, 80-as években épült. Szerkezeteik mára **leromlottak és elavultak**, különösen energetikai szempontból. A Napsugár bölcsőde és a Liszt tagiskola korszerűsítése a KEOP pályázat keretében már előkészítés, illetve megvalósítás alatt áll. Az Eötvös iskola tetőszigetelése folyamatban. Az óvoda felújítása szintén időszerű lenne. Felújításuk, korszerűsítésük az anyagi lehetőségek engedte tempóban halad.

A terület közlekedése általában megfelelő, a helyi járatok sűrűn járnak, a megálló elhelyezkedése jó. Egyedüli kivétel a városrész már említett legdélibb része, ahol a társasházak esetenként 500 m-re vannak a legközelebbi buszmegállótól. Amennyiben viszont a személygépkocsi közlekedésre építünk, a napsugár úti intézménycsoport további parkolókat igényel.

Fejlesztési stratégia:

- A **bölcsődei ellátás** infrastruktúrája vonatkozásában elsősorban energiahatékonysági beruházás szükséges a Napsugár Bölcsődében. Valamennyi intézmény esetében, de különösen a bölcsődei ellátás tekintetében (lásd állami támogatás sajátos szabályai) különösen fontos szempontnak tartjuk az üzemeltetés hatékonyságának javítását.
- Az **óvodai és az általános iskolai** ellátásban a meglévő intézményrendszert hosszútávon szükséges és indokolt fenntartani, így az infrastrukturális fejlesztéseknél – egy átfogó és részletes műszaki állapotfelmérést követően - prioritási sorrend meghatározása szükséges. Ezen intézményi körben is elsősorban az energiahatékonysági beruházások megindítását látjuk szükségesnek.
- **Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központnak** az Apáczai térre történő költözésével párhuzamosan a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) által fenntartott és működtetett **Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat** bővülésével, valamint a ZVMKK végleges elhelyezésének megteremtésével az **Apáczai tér 5. szám** alatti ingatlan hasznosítása teljes körűen megoldottá válik.

Északi városrészek

Intézmények:

- Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Szivárvány téri Tagóvodája
- Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Ságodi Telephelye
- Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Andrásidai Tagóvodája
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Andrásidai Idősek Klubja
- Keresztury Dezső VMK Kézműves Ház
- Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központja és Könyvtára Szivárvány téri Telephelye
- Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központja és Könyvtára Iskola utcai Telephelye

Északi városrészek alatt jelen esetben a **Zalától északra elterülő** területet értjük. A korábban önálló falvak (Kaszaháza, Neszele, Andrásida, Ságod, Gébárt, stb.) egyre inkább összeépülnek, a város szerves részét képezik. **Jelenleg is folyik a** közöttük elterülő mezőgazdasági **terület felparcellázása, beépítése**. Ennek is köszönhető a városrész fiatalos jellege, jellemzően a mobil gyermekes családok költöznek ide. A város eme nagy kiterjedésű, helyi viszonylatban sík terület felé való terjeszkedése logikusnak tűnik, ám több veszélyt is magában rejt.

A lakosságszám növekedése megköveteli **az infrastruktúra ezzel párhuzamos fejlesztését.** Helyi intézményhálózatról jelenleg nem is igen beszélhetünk, **mindössze egy általános iskola, és két óvoda található a területen.** Ezek közül az **Andráshidai óvoda ráadásul életveszélyes állapotban van,** halaszthatatlan az új helyre költöztetése. Egy új óvodaépület létesítésére már történtek lépések, az Öveges iskola mellett lenne kialakítható. Ezen kívül egy bölcsőde építése is indokolt lehet a területen.

A megnövekedett igényeket elvileg nem feltétlenül szükséges helyben kielégíteni, hiszen az itt lakók várhatóan amúgy is naponta a déli oldalra ingáznak majd. Mindez azonban felveti a **közlekedés problémáját:** Az északi oldalt –az elkerülő utat nem számolva- három közúti híd köti össze a belvárossal. Csúcsidőben ezek már jelenleg is túlzsúfoltak, így kérdéses, hogy ki tudja-e majd elégíteni a megnövekedett forgalmat. Különösen annak fényében, hogy **a város két felét nem csak a Zala, hanem egy vasútvonal is kettévágja.** Bár az átmenő forgalmat az elkerülő út már elvezeti, a problémát így is csak enyhíteni tudja, a megoldás még várat magára.

Fejlesztési stratégia:

- Az Andráshidai óvoda épülete nagyon rossz műszaki állapotban van, felújítása költséghatékonyan nem megvalósítható, így a városrészben szükséges új óvoda építése.
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Andráshidai Idősek Klubja esetében szükséges a tető teljes felújítása, amire az idei esztendőben kerül sor.

Belváros

Intézmények:

- Cseperedő Bölcsőde
- Típegő Bölcsőde
- Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Mikes K. utcai Tagóvodája
- Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Kosztolányi D. téri Tagóvodája
- Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Petőfi utcai Tagóvodája
- Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Szent László utcai Tagóvodája
- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskolája
- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
- Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium
- Csány László Közgazdasági Szakközépiskola
- Zalaegerszegi Gondozási Központ (székhelyintézmény)
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Nyugdíjas Otthonház
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Belvárosi Idősek Klubja
- Zalaegerszegi Gondozási Központ Szociális Klub
- Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény
- Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet (ZeGESZ)
- Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár
- Göcseji Múzeum
- Hevesi Sándor Színház
- Griff Bábszínház
- Keresztury Dezső VMK
 - Városi Hangverseny- és Kiállítóterem
 - Art Mozi
 - Családi Intézet
- Zalaegerszegi Turisztikai Hivatal és Információs Iroda

Jelen esetben a Platán sor, a vasút és a Göcseji út közti területet értjük alatta. Építészeti és demográfiai is változatos képet mutat. Amit általánosságban megállapíthatunk, hogy az itteni oktatási intézmények **nem csak a szűkebb városrészt szolgálják ki,** hanem a külvárosokból –sőt, a középiskolák esetében, az egész kistérségből- bejáró, illetve ingázó tömegeket is. Mint már említettük, önálló intézményhálózat híján várhatóan ide irányul a Zalától északra elterülő terület ilyen jellegű forgalma is.

Az általános tendencia itt is megfigyelhető, miszerint az **óvodák lassan túlszűfoltak lesznek, a bölcsődék és általános iskolák viszont kevésbé kihasználtak**. Szerencsére az említett intézmények tömbösítve helyezkednek el, így a funkciók viszonylag szabadon variálhatók. A Kis utcai óvoda már eddig is a szomszédos bölcsőde rovására terjeszkedett. Hasonló megoldás elképzelhető a Petőfi utcai intézmények esetében is. A Kosztolányi óvoda pedig a korábban OGESZ által használt területet kapja vissza.

Fejlesztési stratégia:

- A **bölcsődei ellátás** infrastruktúrája a városrészben teljesnek mondható. A Tipegő Bölcsőde, valamint a Kis utcai óvoda bővíthet a Családsegítő Szolgálat, valamint a ZeGESZ elköltözésével megüresedett helyiségek használatbavételével. A **Kis utcai tömb** így kizárólag gyermeknevelési központként működne a jövőben. A két gyermekintézményben kapacitásbővítésre nincs szükség, elsősorban az alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységek infrastruktúrájának fejlesztése (pl. bölcsődei tornaszoba, öltöző, irodák, tárgyalóterem stb...) történne meg az üresen maradó területeken.
- Az **óvodai, általános iskolai és gimnáziumi** ellátásban a meglévő intézményrendszert hosszútávon szükséges és indokolt fenntartani, így az infrastrukturális fejlesztéseknél – egy átfogó és részletes műszaki állapotfelmérést követően - prioritási sorrend meghatározása szükséges. Ezen intézményi körben is elsősorban az energiahatékonysági beruházások megindítását látjuk szükségesnek, a Dózsa iskolában a tornaterem kapacitásbővítése szükséges és indokolt.
- E helyütt kell megemlíteni az **MMIK épületének** hasznosítását, az ingatlan többfunkciós (elsősorban irodai és kulturális célú) hasznosítása tűnik a legcélszerűbbnek. Az épület egy részébe költözne a jelenleg 7 különböző telephelyen működő ZeGESZ, valamint itt biztosítható lenne a Griff Bábszínház elhelyezése.
- A városrészben található kulturális intézmények (Színház, Múzeum, Könyvtár) épületeinek átfogó, komplex felújítása szükséges.

-Petőfi utcai intézménycsoport

A Petőfi utcai bölcsőde nyílászárócserén esett át, az óvodában pedig a konyha került felújításra 2005-ben. az óvoda és iskola energetikai felújítása időszerű, audittal rendelkezik, pályázaton indítható. Az iskolában ezen kívül részleges nyílászárócseré történt, és megtörtént a magastető beázás-mentesítése.

Az iskola közelében a parkolók száma nem kielégítő.

-Kis utcai intézménycsoport

A bölcsőde és az óvoda **egy épület két különböző szárnyában** kapott helyet. A komplexum egy időben épült, a '80-as évek elején. Közös kazánházzal rendelkeznek, mely mára elavult, felújításra szorul. Elképzelhető az intézmények tervezett **termálvizes hálózatra való kapcsolása** is. A határoló szerkezetek hőszigetelése, korszerűsítése részben megtörtént.

Az eredeti férőhely igények változása miatt jelenleg az óvoda használja a bölcsőde területének egy részét. Sőt, az épület 2013-ban újabb foglalkoztatóval bővült. Hamarosan visszakapja a ZeGesZ területét is, míg a bölcsőde az Apáczai ÁMK-ba költöző Gyermekjóléti Központ helyiségeivel gazdagodik. Korábban probléma volt a parkolóhelyek hiánya, ez a közelmúlt fejlesztéseinek köszönhetően megoldódott. A **helyijáratok megállóí vizont messze esnek**.

Ez utóbbi problémát orvosolná egy **Október 6. téri megálló**, mely a stadiont és a Dózsa tagiskolát is kiszolgálná. **Az iskola épülete kaphatna egy hátsó bejáratot**, mely tűzvédelmileg amúgy is indokolt: biztonságos kiürítése jelenleg nem megoldott.

-Volt MMIK épülete

A létesítmény eredeti funkciója megszűnt, jelenleg kihasználatlan. A város tulajdonában áll, és 15 évig nem elidegeníthető. **Hasznosítására már születtek elképzelések**. A keleti épületrészben **önkormányzati szervezetek, cégek (pl. ZEGESZ) irodái**, a főépületben pedig kerthelyiséggel rendelkező **étterem** kapnának helyet. Lehetőség nyílna egy **kézműves termékeket bemutató és elárúsító rész** elhelyezésére is, a nagyterembe pedig bábszínház, vagy a VMK kamaraterme költözhetne.

-Volt ZÁÉV szálló

Szintén hasznosításra váró üres épület. A Botfy utcai, éttermet és konyhát magában foglaló rész a létesítménnyel együtt, vagy akár attól leválasztva, önállóan is üzemeltethető. A szálló rész továbbra is megőrizné szállásjellegű rendeltetését, például **3 csillagos turistaszállóként** működtetve. A Göcseji út és Platán sor felőli földszinti, önálló bejárattal bíró **üzlethelyiségek** szintén megőriznék funkciójukat, és üzletként üzemelnének tovább.

-Göcseji Múzeum

Az épület héjazatcseréje megtörtént, ám további sürgős felújítási, állagmegóvási munkálatok szükségesek. A múzeum állaga kívülről is látványosan rossz, a **homlokzatról vakolat-, illetve tagozatdarabok hullanak**. Az akadálymentesítés nem megoldott.

-Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Épülete több komoly, ám kívülről kevésbé látványos problémával bír. Első helyen a **pincszinti raktárak** állapotát kell említsük. A legutóbbi csőtörés, beázás óta a falak dohosak, így az itt tárolt könyvek állaga és a dolgozók egészsége veszélyeztetett. Megemlítendő még az akadálymentesítés hiánya, a lépcső és a homlokzat állapota, illetve a nagyméretű, árnyékolatlan üvegfelület indukálta **nyári felmelegedés** problémája.

-Egyéb

Az **Ady Art Mozi** és a volt **Zóna étterem** további működéséről már született egy tanulmányterv.

Páterdombi intézménycsoport

Intézmények:

- Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Radnóti utcai Székhelye
- Páterdombi Szakképző Iskola (Báthory)
- Páterdombi Szakképző Iskola Kinizsi utcai telephelye

A Páterdomb a Landorhegy mellett Zalaegerszeg másik előregedés által sújtott városrésze. Az idős lakosság nagy aránya párhuzamba állítható a szociális ellátórendszer nagyobb mértékű igénybevételével.

A **páterdombi szakközépiskola** két tagintézménye, illetve a hozzájuk kapcsolódó **TISZK** egymással szintén szerves intézményi egységet alkotnak, ám a várossal való kapcsolatuk már nem ilyen szerencsés. Mint szakközépiskolák, nem elsősorban a szűkebb városrészt, a Páterdombot, hanem az egész várost, sőt, a térséget szolgálják ki. Ehhez képest **félreeső, nehezen megközelíthető helyen vannak**. Mindez nem okozna akkora problémát, ha a Landorhegyhez hasonlóan középiskolai **kollégiumok** is tartoznának a komplexumhoz. Vizsgálandó a létesítmény kihasználatlan épületeinek ilyen irányú hasznosítása.

A városrész belvárostól való elszigeteltsége nem csak a szakközépiskola vonatkozásában jelent gondot, hanem az egész Páterdomb számára. A probléma ugyanaz, mint az északi városrész esetében: **a vasút kettévágja a várost**. A hosszútávú megoldást ennek megfelelően a vasúthálózat helyzetének amúgy is esedékes rendezése jelenti. Régóta tervben van a **vasútállomás kihelyezése az északi vonalra**, mely a Helsinki V. folyosó része. Az ehhez szükséges deltavágány már elkészült, ám jelenleg még csak a teherszerelvények tudják kihasználni.

A fejlesztés eredményeként a déli vonal már csak a Zalaegerszeg-Rédics szárnyvonal gyér forgalmával lesz terhelt, így **ez önmagában is enyhíti a Páterdomb problémáját**. Ezen felül felmerült a vasútvonal áthelyezése is a városrész keleti oldalára, a jelenlegi iparvágány helyére.

Fejlesztési stratégia:

- Az itt található óvoda fejlesztése az elmúlt időszakban megtörtént
- A városrészben két **szakképző iskolai** feladat-ellátási hely található. Az intézmények jelenlegi fenntartója és működtetője a KLIK. Az szakképző iskolák állami fenntartásában – jelenlegi ismereteink szerint - 2015. nyarán változás várható, hiszen a z összes szakképző iskola közvetlenül minisztériumi irányítás alá kerül. Jelenleg nem ismertek az egyes intézmények ingó és ingatlan vagyona kezelésének, hasznosításának és fejlesztésének jövőbeni lehetőségei. Ezért indokolt lenne megvárni a fenntartásra, működtetésre vonatkozó állami elképzeléseket, terveket.

Délkeleti városrész

Zalabesenyő, Botfa és a déli iparterület tartozik ide. Egy nevelőintézetet leszámítva **semmilyen oktató, nevelő intézmény sincs a területen**. A legközelebbi iskola és óvoda a városon kívül, Bocfölde községben található, ez helyközi autóbusszal pár perc alatt megközelíthető.

Esetleg megfontolandó a gyér forgalmat lebonyolító vasúti **szárnyvonal jobb kihasználása** oly módon, hogy újabb megállók (pl. MOL út, Zalabesenyő, Flextronics, Október 6. tér) létesítésével egyfajta HÉV-ként, elővárosi vasútként is tudjon funkcionálni. Ez a cél látszólag ellentmond a Páterdombnál korábban megfogalmazott vasúti forgalomcsökkentésnek. A kérdéskör nyilván komplex módon kezelendő. Amennyiben a város az utóbbi megoldás mellett dönt, meg kell oldali a vasúti átkelők szintbeli elválasztását, illetve ki kell alakítani a megfelelő intermodális közlekedési kapcsolatokat.

Az egész városra vonatkozó általános megállapítások:

Van mit tenni az intézményeinkkel kapcsolatosan. Azonban az eddigi időszak sem telt tétlenül a város részéről, hiszen a VTO folyamatosan pályázatokkal próbálja előre mozdítani az intézmények fejlesztését. A pályázatok nagy része energetikai korszerűsítésre irányul, hiszen ez a legégetőbb probléma. Jelenleg 5 épület felújítását tervezik **KEOP** pályázat keretében, illetve az **AGÓRA** pályázatokon törekedtek az MMIK, majd később az Ady Mozi teljes átalakítására és felújítására. A Kölcsey Iskolában is **új labor** épül TÁMOP pályázattal, a **Zrínyi iskola** is pályázott három újabb tanterem kialakítására az Arany János programmal és **Andráshidán új óvoda** épülhet. Valamint nagyon fontos megemlíteni a **város rehabilitációs** program fejlesztéseit is. Ez utóbbi keretében szinte az egész belváros megújul a vásárcsarnoktól egészen a kórházig terjedve. Az út, illetve köztérfejlesztéseket nem is említve. Megújul a Kossuth utcán a **nyugdíjas otthonház**, valamint a Kosztolányi utcán a **szociális klub** épülete is.

Mint már többször említettem a legégetőbb minden épület esetében az **energetikai korszerűsítés**. Ennek feltárására is törekvéseket tesz a város, így számos iskola esetében **energia audit** készül, **gazdaságossági számításokkal**.

3. Elemzés:

A jelenlegi munkák kiértékelése után kapunk csak teljes képet a zalaegerszegi intézményrendszer állapotáról. Ezután kijelölhetők a fejlesztési irányok, illetve a túlélési stratégiák. Sajnos túlélésről kell, hogy beszéljünk. **Az intézményrendszer túldimenzionált és gazdaságtalan.**

A túldimenzionáltság okozója a korábbi, néha átfogó koncepció nélkül kialakult épületállomány megöröklése. Sajnos sok, energetikailag nem hatékony épületben helyezkednek el az intézmények. Területileg is túl tagolt a telepítés a városon belüli elhelyezkedés.

Fenti állítás oktatási intézmények esetében szembevetendő. Nagy részük a '70-es évek környékén épült, a jelenlegi gyermeklétszám többszörösére méretezve. Napjainkban **a város legtöbb általános iskolájára és szakközépiskolájára igaz, hogy férőhelyeinek csak kis része kihasznált.** A közelmúltban történt intézménybezárásokig hasonló volt a helyzet a bölcsődék esetében is. Egyedül az óvodák és a gimnáziumok esetében beszélhetünk gazdaságos férőhely kihasználásról. Az idős lakosság aránya ezzel szemben jelentősen nőtt, így jelenleg vagy **újabb idősok otthona férőhelyekre van szükség,** vagy az alapellátás bővítésére, tehát az idősok otthonukban történő gondozásának biztosítására.

A megváltozott körülményekre adott lehetséges válasz az **intézmények új demográfiai viszonyokhoz igazodó funkcióváltása.** Ennek gazdasági, gazdaságossági jelentősége vetekszik az ugyancsak égetően szükséges energetikai korszerűsítésekével. **Az energetikai hatékonyság növelésének első lépése a jobb kihasználhatóság érdekében az intézménycsoportok koncentrált és csoportokban történő közös fejlesztése,** még olyan áron is, hogy egyes intézményeket össze kell vonni, aminek eredményeképpen üres épületek maradhatnak hátra. Utóbbiak viszont akár piaci alapon értékesíthetők is lehetnek.

Ennek szellemében **a város már megkezdte az intézményrendszer átalakítását. Több létesítmény esett át funkcióváltáson,** pl. két bölcsőde (Platán sor 4. és Landorhegyi út 13/A) illetve egy általános iskola (József Attila), melyekből idősok otthonát alakítottak ki. A régi Pais iskola épületének hasznosítása szintén előkészítés alatt áll. Kérdés, hogy **szükség van-e további hasonló átalakításokra?**

Ennek megválaszolásához a bölcsődék és óvodák helyzetét külön is vizsgálni érdemes. Az intézményi statisztikákat összehasonlítva rögtön szembevetendő, hogy **míg az óvodák férőhelyei jól kihasználtak, a bölcsődék kapacitása korántsem. Érdemes azonban a számok mögé nézni.** Míg a statisztikák alapján a bölcsődék kihasználtsága 60% körüli, a valóságban ez inkább 80%-ot jelent. Az eltérés oka a kvótarendszer, mely csak azokat a gyerekeket veszi figyelembe, akik nem érnek el egy meghatározott havi hiányzásszámot. Sajnos a valós gyerekszámot emiatt legfeljebb csak becsülni lehet.

Ezzel kapcsolatban van még egy jelenség, amit vizsgálni érdemes: 2010 és 2011 között, vagyis **egyetlen év alatt (!) a bölcsődei férőhely kihasználtság 25%-kal csökkent.** Ez a hirtelen visszaesés nyilvánvalóan nem magyarázható pusztán a születésszám csökkenésével: a szociális politika és a GYES rendszer jogszabályi megváltozása indukálta (értsd: a szülők otthon vannak a gyerekekkel, ezért nem járatták őket bölcsődébe).

Ez a hirtelen csökkenés tehát nem elsősorban demográfiai tendenciák eredménye. A szociális rendszer ismételt megváltozása bármikor bekövetkezhet, így a városnak fel kell készülnie a férőhely igények újbóli felfutására. **Célszerű tehát a bölcsődei kapacitást fenntartani, sőt, felkészülni az esetleges bővítésre.** Semmiképpen sem szabad több bölcsődét bezárni és idősok otthonává, vagy más intézménnyé alakítani.

A város kedvező intézményi adottságai szerencsére megteremtik a változó igények rugalmas lekövetésének lehetőségét. Zalaegerszeg több olyan épületkomplexummal is rendelkezik, melyben a bölcsőde és óvoda közvetlenül egymás mellett kap helyet (Úrhajós utca, Petőfi utca, Kis utca). Utóbbi intézménycsoport esetén már eddig is volt rá példa, hogy az egyik intézmény a másik rovására terjeszkedett. Általánosságban is megállapíthatjuk, hogy **a rövidtávú tendenciák gyors lekövetésének legjobb módja az intézményrendszer felkészítése a rugalmas funkcióváltásra.**

Külön vizsgálni érdemes a **középiskolákat** is. Általános jelenség, hogy míg a bölcsődék, óvodák esetében a földrajzi közelség a fő szempont, addig az általános iskolák kiválasztásánál már minőségi szempontokat is figyelembe vesznek a szülők. A középiskoláknál pedig már elsődleges prioritás az intézményi oktatás jellege, minősége, hírneve. Ezen túlmenően megfigyelhető a folyamat, hogy egyre többen választanak gimnáziumot, míg a szakközépiskolák népszerűsége az elmúlt évtizedekben csökkent.

Ez a tendencia a következő években valószínűleg megfordul, hiszen ma már a legtöbb felsőfokú végzettséget igénylő szakma esetében óriási mértékű túlképzésről beszélhetünk, míg szakképzettséggel rendelkező szakemberből hiány van. Az a kijelentés tehát, hogy a fiatal diplomásként könnyebben tud

elhelyezkedni és magasabb fizetésre számíthat, egyre kevésbé általános érvényű. **A szakközépiskolák kihasználtsága azonban még a tendencia megfordulása esetén sem fogja elérni a rendszerváltás előtti szintet.** Ez nyilvánvaló, ha figyelembe vesszük a demográfiai trendeket. Ennek megfelelően javasolt az intézményi épületállomány egy részének más irányú hasznosítása.

Az intézményrendszer átcsoportosításán túl a gazdaságosság másik tényezője természetesen az **energiahatékonyság**. Az eddigi fejlesztések elsősorban nyílászárócsereket jelentettek, ám további lehetőségek állnak rendelkezésre, úgymint a homlokzati és tetőszigetelés, illetve a fűtés- és használati melegvíz ellátó rendszerek korszerűsítése. Egyedi megoldást jelenthetnek a korszerű kondenzációs kazánok, intézménycsoportok esetén pedig akár közös hőellátó rendszer kiépítése is gazdaságos lehet. Vizsgálandó a megújuló energiaforrások kihasználása, illetve ezen rendszerek kiépítéséhez igénybe vehető pályázati források megléte.

A **tűzvédelem** kérdése szintén intézményenként vizsgálandó, elég csak a Sportcsarnok nemrég megoldott, és a Dózsa tagiskola máig fennálló kiürítési problémájára gondolni.

Az intézményrendszer fejlesztése nem választható el azok **megközelítésének** biztosításától, a **közlekedés problémakörétől**. Maguk az intézmények általában jó tömegközlekedési kapcsolatokkal rendelkeznek, kivételt csak a stadion és a Kis utcai intézménycsoport jelentenek. A másik oldalon a lakóterületek megállóhely sűrűségét kell vizsgálni. Ebben az esetben is csak pár negatív példát találunk, például a Kertváros legdélebbi, újonnan kiépült területeit.

Több városrész esetében a **Zala folyó és a vasút miatti izoláltság** jelent problémát. A Páterdomb esetében ez a vasút fejlesztésével megoldható, míg a Zalán új hidak építésére van szükség.

A városra jellemző tendencia még a **korábbi szőlőhegyek** (Ebergény, Szenterszéthegy, Becsali) **felé történő terjeszkedés**. A szociális várostérkép adatai alapján itt a legnagyobb az átlagos háztartásnagyság, ami azt jelenti, hogy jellemzően többgyermekes családok célterületei. A hétvégi házak helyén igényesebb, nagyobb méretű lakóházak jelennek meg. Az úthálózat és az infrastruktúra azonban nem a megnövekedett lakosságszámra és forgalomra méretezett, így fejlesztésre szorul. A városrészek fiatalos jellege miatt szükségessé válhatnak olyan komfortnövelő beruházások, mint pl. babakocsis járdák, játszóterek, nagyobb közterületek.

Szót érdemes ejteni az **akadálymentesítés** problémájáról is. A város domborzati adottságaiból adódóan sok közintézmény csak jelentős szintkülönbségek leküzdése árán közelíthető meg. Jó példa a városi könyvtár, VMK, a Göcseji Múzeum, de említhetnénk a megyei könyvtárat is. Ezen intézmények esetében az akadálymentesítés praktikusán a környező közterületek fejlesztésével köthető össze.

Mindez **radikális változásokat irányoz elő**, ami **beruházásokat igényel**, de ezek feltételezhetően rövidtávon **megtérülést hoznak!** A város lehetőségeihez mérhető **akcióterületeket kell kijelölni** és valószínűleg még ezeken belül is **ütemezéseket kell előírni**.

A stratégia meghatározó irányelvei:

- **az átfogó fejlesztésnek alapvetően a csoportosításra és a csoportos fejlesztésre kell irányulnia.**
- **fontos stratégiai elem az energetikai racionalizálás. A fűtőkorszerűsítés történhet közös hőközpontok telepítésével is. Törekedni kell megújuló energiák hasznosítására.**
- **meg kell teremteni az intézmények rugalmas funkcióváltásának, illetve a férőhelyek átcsoportosításának lehetőségét**
- **az intézmények fejlesztése nem választható el a közlekedés, megközelítés fejlesztésétől. Ez esetenként új parkolók és megállóhelyek, illetve hidak, vasúti átkelők építését jelenti, de ide tartozik az akadálymentesítés is.**
- **az intézményfejlesztés meghatározó alapeleme kell, hogy legyen a szociális várostérkép és annak megállapításai.**

4. Második körre kiválasztott épületek:

Ezek az intézmények, illetve épületek részletesebb vizsgálatot érdemelnek, mert a város számára stratégiai fontossággal bírnak. Azokat a jelenleg üres épületeket is ide soroltuk, melyek eredeti funkciójukat elvesztették, és további hasznosításra kerülnek. Az épületek azonnal hozzáférhetőek, jellemzően használaton kívüliek. A fejlesztés előkészíthető és megvalósítható. További kiválasztási szempont volt, hogy olyan épületeket is a elemezzünk, ahol a fejlesztés már elkerülhetetlen. Hét fontosabb intézményt, illetve intézménycsoportot különítettünk el, ezeket a, b, c, d, e, f, g betűkkel jelöltük.

-a) Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Andráshidai Tagóvodája (O11), illetve Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola (I8)

Zalaegerszeg, Iskola u. 1.

az Öveges ÁMK és a benne működő általános iskola, jó kihasználtságú, jól működő intézmény. Andrásida városrészben nagy zöldövezeti területtel rendelkezik. Az intézményi racionalizálás keretében a városrészben lévő intézmények csoportosítása, vagy összevonása itt megoldható. Akut problémát jelenet a közelben működő óvoda (O11) állapota. A Gát utcában lévő épület folyamatos felújítást és állagmegóvási beavatkozásokat igényel. Az épület kiváltása már nem várthat magára. Az óvoda áthelyezése az ÁMK, illetve az általános iskola mellé már jól előkészített projekt. A projekt jogerős építési engedéllyel rendelkezik, illetve pályázaton vett részt, ahol kiemelten kezelték, de forráshiány miatt nem támogatták.

-b) Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium (RN3)

Zalaegerszeg, Puskás Tivadar u. 2.

A kihasználatlan kollégium közelében helyezkedik el a volt laktanyaterület. A laktanya helyén a honvédség kiköltözése után a BGF számára készültek épületátalakítások, így egy nagy volumenű egyetemi campus van kialakulóban. A campus további fejlesztéseire már tanulmánytervek készültek. A jövőbeni fejlesztés része lehet a kollégium bevonása a komplexumba. Kézenfekvő a kollégiumként történő további hasznosítás, de a felosztás alkalmas Youth Hostel kialakítására is, illetve bérirodaház is megvalósítható, ami a tervezett környékbeli funkciókhoz jogos igény. A konyha és az étterem működtetése önállóan is lehetséges, de az adott funkciókhoz is kapcsolható. A fejlesztések által a Landerhegy ezen része újra visszakerül a város vérkeringésébe.

-c) volt ZÁÉV szálló (RN1)

Zalaegerszeg, Vizslaparki út 48.

Az épület jelenleg teljesen üresen áll. Szerkezeti rendszeréből adódóan komolyabb átalakításokat végezni rajta nem lehet. Ennek megfelelően a kis cellákra osztott jelleg meg kell hogy maradjon, tehát a szálláshely funkció ellátása ésszerű. Turistaszálló kialakítása lehet jó megoldás, ami hiánypótló a térségben. Magasabb kategóriájú szálláshely kialakításához az egyéb adottságok nem megfelelőek. A konyha és az étterem az szálláshelyeket tartalmazó tömegtől leválik, lepényszerű. Ebből adódóan üzemeltetése önállóan is megoldható, az utcák irányából önálló bejáratot is kaphat, de a szálláshely funkcióhoz is jól kapcsolódik közvetlenül.

-d) volt Pais Dezső Általános Iskola (RN4)

Zalaegerszeg, Pais Dezső u. 2.

A volt Pais Dezső Általános Iskola épülete jelenleg üresen áll (csak a tornaterem és az uszoda rész van használatban, Zalaegerszeg város által üzemeltetve). Az épület hasznosítására átfogó programterv készült, ennek első ütemeként valósítható meg az alábbi intézmény, az adott funkcióval. Az általános idősellátás (benne demens állapotúak ellátása is) keretében 50 fő ellátását tervezik, a hospice ellátás keretében szabályozottan 20 fő ápolható. Előzőek alapján 70 kórházi ágy elhelyezése a feladat a volt iskola tantermi szárnyának felhasználásával első sorban. Az intézménynek alkalmasnak kell lennie arra, hogy 50 fő, általános idősellátásban résztvevőt is fogadhatson csak a földszinti területek felhasználásával. A 24 tantermet tartalmazó oktatási szárny jól leválik az épületkomplexumról. A kétszintes tömeg körben kitájolható és jó kertkapcsolatokkal

rendelkezik. Az épület jelenleg is jól megközelíthető. A funkciókhoz szükséges elemként az elhelyezkedés zöldövezeti. A program jól kiforrott, a megvalósítás nagyot lendít a környék jelenlegi állapotán. Továbbá a landorhegyi intézménycsoport elemeként, a tanulmányunkban elemzett csoportos fejlesztés részeként a fejlesztési stratégiába tökéletesen illeszkedik.

-e) volt MMIK (RN2), OGESZ-telephely (E2), Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet ZeGesZ (E1), Griff Bábszínház (K6)

Zalaegerszeg, Kisfaludy út 7-11.

Az önkormányzati tulajdonba került épület hosszú ideje üresen áll. A földszinten presszó működik, ami viszont ebben a környezetben nemkívánatos (iskola közelsége). Az épület több egységből áll össze. A keleti oldalon elhelyezkedő magasabb (3 emeletes) épülettömeg bérirodák kialakítására is alkalmas. A belvárosi elhelyezkedés miatt feltételezhetően a kihasználtsága is megfelelő lenne. A korábbi művelődési házas részekben egyéb funkciók elhelyezésére kínálkozik lehetőség, a terek és funkciók flexibilitásának megtartása mellett. A színházteremben működhetne a város bábszínháza, illetve a Hevesi Sándor Színház kamaraterme is ide költöztethető lehet a Landorhegyről, ahol most a Keresztúry Dezső ÁMK-ban működik. Az épület egyéb tereiben, közlekedőkön, előcsarnokban lehetőség kínálkozik egy a helyi és környékbeli, első sorban kézműves termékek bemutatására, árusítására. Az épület hátsó területeiben városi érdekeltségű irodák (pl.: GESZ és szervezetei, stb.) számára lehet helyiségeket kialakítani. Az épületnél ki kell használni a jó adottságokat. A belvárosi elhelyezkedés és a környékbeli számos parkolóhely okán is ideális a fenti funkciók befogadására.

-f) Art Mozi (K9), Tourinform Iroda (K12)

Zalaegerszeg, Széchenyi tér 4-6.

Az épület egy 4 emeletes és egy 2 emeletes rész összekapcsolódásából áll, alatta kiterjedt pince található. Az ingatlanon jellemző, keleti irányú tereplejtés van. Az épületet övező burkolt területek a bejáráshoz és az útcsatlakozáshoz igazítottak.

Az épület jelenlegi tömege jellemzően nem változik meg. Az ingatlant övező közterületek csak részben érintettek.

Az 1957-58-ban épült hajdani filmszínház épület eredeti funkcióját részben megőrizve, jelenleg is moziként üzemel, de a lehetőségek szerint kiegészítették a működést, a moziüzemhez nem szükséges területeket kiadták. A komplexum így jelenleg, az alapfunkció mellett, irodákból és üzletekből tevődik össze. A tervezett funkcióval összhangban, amit alapvetően az „Agóra” pályázat határoz meg, az irodák egy része és a Tourinform iroda maradhatnak meg. Az Agóra multifunkcionális központ a jó és áttekinthető térszervezés kapcsán térben és funkcióban egyaránt variálható belső egységeket tartalmaz.

-g) Városi Strandfürdő és Fedett Uszoda (S3)

Zalaegerszeg, Mártírok u. 78.

A fedett uszodában 25 méteres, 5 pályás úszómedence van, illetve gőzkabin és szaunák. Az előcsarnok emeletén büfé, valamint masszázshelyiség vannak kialakítva. A strandfürdő nem üzemel már 2 éve. Az udvaron lévő 50 m-es úszómedence, a pancsolómedence, illetve a jó adottságokkal rendelkező strandterület kihasználatlan. A városnak nagyon hiányzik egy strand, ami nem a város peremén van, illetve egy jól használható uszoda (esetleg versenyszoda) ami a belvároshoz közel van. A közelség előny az időskorú felhasználók, illetve a gyermekek (versenyzők, iskolai úszás, stb.) szempontjából. Előző igényt felismerve a városvezetés lépéseket tett a fejlesztés előkészítésére.

5. Zalaegerszeg Településfejlesztési Konceptiója

MUNKAANYAG az ITS-hez

Tartalom

1.	JÖVŐKÉP	16
1.1.	Zalaegerszeg jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	16
1.2.	Zalaegerszeg jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	20
2.	A településfejlesztési elvek rögzítése	21
3.	CÉLOK	23
3.1.	Zalaegerszeg átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	23
3.2.	A koncepció átfogó fejlesztési céljai és rész céljai	24
3.3.	A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a rész célok kapcsolata	36
4.	KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	37
4.1.	A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	37
4.2.	A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	37
4.3.	Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre	37

1.1. Zalaegerszeg jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Zalaegerszeg 2007 decemberében elkészült településfejlesztési koncepciója a város jövőképét „a partnerség jegyében” a várospolitikai, a versenyszféra és a civil-szféra jövőképével jellemezte, az alábbiak szerint:

A civil-szféra és a várospolitika jövőképe: az élehető jövő

Zalaegerszeg kiemelt figyelmet fordít a környezet-, a természet- és a tájvédelem szempontjaira. Biztosítja a lakosság megélhetéséhez szükséges számú és minőségű munkahelyet.

- *Környezeti-természeti élehetőség:* környezet, természet és tájvédelem
- *Társadalmi-gazdasági élehetőség:* munkahelyteremtés, a munkanélküliség visszaszorítása, alacsony munkanélküliség
- *Települési/térségi-táji élehetőség:* teljes közművesítettség (vízi, energetikai közművek, hírközlés), közlekedési infrastruktúra kiépítés.

A verseny-szféra és a várospolitika jövőképe: a versenyképes jövő

Zalaegerszeg gazdasági-társadalmi helyzete javul, a város kedvező befektetési, vállalkozási és élettérre válik.

- *Környezeti-természeti versenyképesség:* rekreációs, turisztikai és befektetési vonzeró fenntartása és fejlesztése
- *Társadalmi-gazdasági versenyképesség:*
 - a város kiegyensúlyozott gazdasági szerkezettel bír
 - a város gazdasága prosperál, jelentős versenyképességű és jövedelemtermelő képességű ágazatokkal rendelkezik
 - az erős oktatási háttér és a gazdaság integrációja piaci és üzleti szempontból is értékes kutatás-fejlesztési tevékenységet hozott létre
 - így Zalaegerszeg élenjáró az innovativitás, a hatékony tudás- és technológiatranszfer terén
 - rentábilis, fejlesztési lehetőségekkel bíró kis- és középvállalkozási kör tevékenykedik
 - vonzó befektetési környezettel jelentős nagyságú külső tőkebeáramlás valósult és valósul meg
 - a város vonzó, minőségi vendégforgalmat bonyolító turisztikai desztináció
- *Települési/térségi-táji versenyképesség:* közlekedésfejlesztés (úthálózat, vasút, légi-közlekedés)

A várospolitika jövőképe: a fenntartható jövő:

Zalaegerszeg országos viszonylatban meghatározó, európai színvonalú várossá női ki magát. Olyan településsé, ahol jó élni, dolgozni, tanulni, vállalkozni és befektetni.

- *Környezeti-természeti fenntarthatóság:* környezeti, természeti örökség védelem, fejlesztés
- *Társadalmi-gazdasági fenntarthatóság:*
 - a vonzáskörzet környezet-, természetvédelem, térségfejlesztés, tájfenntartás szerepkör felvállalása és az erre alapozott élehető, versenyképes, fenntartható város és városkörnyék fejlesztés
 - a város jelentős súllyal bíró település mind a régióban, mind országos szinten
 - szolgáltató önkormányzati imázs.
- *Települési/térségi-táji fenntarthatóság:*
 - a környezeti-természeti, társadalmi-gazdasági, települési/térségi-táji javakkal történő gazdálkodás menedzselése
 - a javakkal történő gazdálkodást megalapozó, átlátható, tervezési rész döntéseiben ellenőrizhető, folyamatában reprodukálható tervrendszer meghonosítása

- hatékony társadalmi párbeszéd és munkamegosztás (önkormányzat–gazdaság–civilisztúra és a lakosság között, illetve kistérségi, regionális vonatkozásban)
- társadalmi integráció és pezsgő közösségi élet.

A fenti jövőképek figyelembevételével és aktualizálásával Zalaegerszeg jövőképét az alábbiak szerint határozzuk meg:

Míg a jövőkép fenti alapértékei továbbra is érvényeseknek tekinthetők, annak aktualizálására teszünk javaslatot. Egyrészt, a 2007-ben elkészült településfejlesztés koncepció elkészülte óta mára tisztábban kirajzolódnak bizonyos, olyan trendek, folyamatok, melyek érdemben határozzák meg a város hosszú távú fejlesztési irányait, másrészt pedig, mert a koncepció előkészítési munkái során a 2007-ben megfogalmazott jövőképhez képest konkrétabb, tartalmi szempontból jobban meghatározott, a készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmát erőteljesebben orientáló jövőkép megalkotására mutatkozott igény.

A 2007-ben elkészült településfejlesztés koncepció elkészülte óta egyértelműbben érzékelhető, a város fejlődését jelentős mértékben befolyásoló fő folyamatok:

(A szempontok kialakítása során azt vettük figyelembe, hogy a koncepció hosszú távra szóló tervdokumentum, így csak azok a város fejlődésére jelentős hatással bíró általános trendek szerepelnek szempontként, amelyek a hosszú távú célok tekintetében irányadóak. A város érdemben inkább középtávon befolyásoló tényezők a középtávú stratégia meghatározását segítik, így az Integrált Településfejlesztési Stratégia létrehozása kapcsán kerülnek kiemelésre.)

Demográfiai trendek

- (i) a népesség korösszetételének változása – gyakorlatilag öregedése - urbanisztikai kérdéseket is felvet fel, hiszen az idős emberek életmódja alapján más, mint a fiatalabb generációké, más intézményeket igényelnek, más életformát folytatnak, szabadidejük eltöltése iránt is más igényeket fogalmaznak meg.
- (ii) általánosságban az urbanizációs központok vonzereje nő, hazánkban ezzel párhuzamosan a kistelepülések lakosság-megtartó ereje csökken. Zalaegerszeg esetében az elvándorlás jelensége a várost érinti, míg várható a városba történő migráció folytatódása a környező településekről.
- (iii) a városi népesség jelentős növekedésének valószínűségét – akár migráció, akár a születések számának növekedése következtében – alacsonynak tartjuk. A koncepció inkább stabilizálódó népességszámmal számol, annak lehetőségével azonban számol, hogy az országon belüli mobilitás erősödésével és a gazdaság fejlesztésére irányuló erőfeszítések sikere következtében erősödik a városba irányuló migráció.

Mobilitás

- (iv) Nem prognosztizáljuk, hogy pl. az információs és kommunikációs technológiák (IKT) terjedése az emberek mobilitás iránti vágyát csökkentené. A közlekedésben a mobilitás növekvő igényével kell számolnunk hosszú távon is, amely közösségi és energiatakarékos közlekedési megoldások – az „intelligens mobilitás”. – alkalmazásával lesz kielégíthető.

Gazdaság

- (v) Az innovációra való képesség válik egyre inkább a gazdaság fejlődésének fő tényezőjévé. Az innovációra való képesség azonban nem kizárólag a gazdaság hagyományos fogalmi körében értelmezendő és messze nem a hagyományos gazdasági szereplőkön múlik. Egyre nagyobb szerepet kapnak ebben a hagyományosan a társadalom és akár a környezet körében értelmezett szereplők és folyamatok is, mint pl. a kultúra, a társadalmi aktivitás és kooperáció vagy éppen a tiszta környezet igénye (ld. pl. az innováció keletkezését leíró „triple helix” modell újabb és újabb továbbfejlesztésére tett kísérletek). Nem várható, hogy az innováció keletkezéséhez szükséges tényleges helyi kapcsolatok rendszerének fontossága csökkenne, így továbbra is jelentős eleme az innovációra való képességnek, hogy az együttműködő

gazdasági és társadalmi „agglomeráció” érjen el egy olyan méretet, amely képes helyet adni a tevékenységek és megközelítések sokféleségének és ezzel további vonzerejét jelentse újak megtelepedésének is. A felvázolt tendenciák eredményeként Zalaegerszeg esetében is az együttműködő „agglomeráció” bővítése valamint a társadalmi szintű, a gazdaság szereplőinek bevonásán túlmutató kooperációs modellek vezethetnek sikerre.

- (vi) Az IKT fejlődése emellett megteremti a feltételét a gyártó és szolgáltató ipari tevékenységek eddigénél is erősebb integrációjára, úgy, hogy ez nem igényli a gyártáshoz kapcsolódó szolgáltatások tényleges térbeli kapcsolódását is a gyártóhelyekhez, lehetőséget adva ezzel arra, hogy akár rosszabb megközelíthetőséggel de kiváló humán erőforrással rendelkező helyek is bekapcsolódhassanak az akár globális gyártóláncok tevékenységébe-

Klímvédelem és energiahatékonyság

- (vii) Hazai viszonyaink között a klímaváltozás legfontosabb következményét a várhatóan szélsőségesebbé váló időjárási események jelentik, mellett, hogy – elsődlegesen a klímavédelmi megfontolások alapján - akár középtávon is jelentősen hatékonyabbá kell, hogy váljon az energia felhasználása és ezen belül növekednie kell a megújuló forrásokból nyert energia arányának. A klímavédelem elsődleges területei a városok, tekintettel arra, hogy a kibocsátások túlnyomó része is a városokban keletkezik és az ehhez kapcsolódóan szükséges tevékenységek a város életének gyakorlatilag teljes körére kiterjednek. A városi beépítés tekintetében fontos, hogy megnövekszik az igény a hűvös mikroklímát biztosítani képes zöldfelületekre, kisebb-nagyobb vízfelületekre (tavakra, de akár városi szökőkutakra is), mindezt pedig olyan helyzetben kell majd biztosítani, ahol a víz a szárazabb időszakokban erősen korlátozottabban lesz elérhető és az azzal való gazdálkodás feltételei megszigorodnak.

A jövőkép integrált megfogalmazása

A város jövőképében egyenrangú fontosságú és egymást erősítő szempontként kezeli egyrészt a település környezeti fenntarthatóságát másrészt pedig a gazdaság – elsődlegesen a helyi ipar és a termeléshez kapcsolódó szolgáltatások - által hozzáadott érték növelését.

Zalaegerszeg – építve kiváló adottságaira - európai összehasonlításban is a legkiválóbbak közé tartozó település a megújuló energiák termelése és alkalmazása terén és ezáltal kiemelkedő környezeti és szolgáltatási minőséget nyújt a városban megtelepülő vállalkozások, illetve a városlakók számára. Ennek kereteit a „Zalaegerszeg Ökováros” koncepció határozza meg.

Felsőoktatási kapacitásainak fokozatos fejlesztésével valamint a gazdasági szereplők és a felsőoktatás közötti kapcsolatok erősítésével, együttműködve a környező hasonló adottságú magyar valamint – kivételes földrajzi adottságait kihasználva osztrák horvát és szlovén - városokkal, fokozatosan növeli a település gazdaságának és társadalmának innovációra való képességét, ezzel teremtve meg a helyi gazdaság által megtermelt hozzáadott érték fenntartható és tartós növekedését. Az együttműködésben kiemelt helyet kap a Nagykanizsa – Zalaegerszeg – Szentgotthárd – Szombathely városok közötti együttműködés, amely – túllépve a jelenleg a járműipai és mechatronikai kiválóságra koncentrált együttműködési célon – hosszú távon rugalmas munkaerőpiaccal bíró és a gazdaság és társadalom életének számos lényeges területén együttműködő térségként működik. Zalaegerszeg ezen térség markáns gép- és járműipari profillal rendelkező, de mind iparági mind vállalatméret tekintetében diverzifikált gazdasággal bíró meghatározó városa.

A város aktív vállalkozásfejlesztési és befektetésösztönzési politikát folytat, emellett megkülönböztetett figyelmet kap a társadalom kezdeményezőkézségének és aktivitásának erősítése is. Ennek kereteit a „Zalaegerszeg az Aktív Város” koncepció határozza meg, amelynek lényeges elemét képezi a kultúra és a sport támogatása. A modern művészetek – elsősorban a képzőművészet és az építészet – támogatásának hatására a város karakteres, új arculatot kap, az élénk kortárs művészeti élet pedig vonzerőt jelent a kreatív, aktív fiatalok számára is, akik

szívesen telepednek meg Zalaegerszegen. A város lakói a magyar átlagnál markánsan aktívabban vesznek részt önképzési, kulturális és sportcélú tevékenységekben és egészségesebbek is a hazai MJV-ok lakosainak átlagánál. Az Aktív Város koncepció jegyében a település változatos és a helyi gazdasági szereplők igényeinek figyelembe vételével kialakított képzési és továbbképzési kínálatot nyújt lakosai és a tanulni ide érkezők számára.

A város közlekedési rendszere jól szolgálja mind a városi ipartelepek zavartalan megközelítését, mind a hagyományok által erősen meghatározott településszerkezet egyes elemei közötti belső közlekedés céljait, emellett a közlekedés okozta terhelések nem akadályozzák a belváros kulturális, közösségi és kereskedelmi – vendéglátó funkcióinak kiteljesedését, folyamatos bővülését. Az „Ökováros” koncepcióhoz illeszkedően jelentős a kerékpáros közlekedés aránya a városban, hiszen erős a városlakók környezettudatossága, a fizikailag is aktív élet melletti elkötelezettsége és minden lényeges funkció kerékpáros megközelíthetőségének is biztosított.

Lényeges feltétele annak, hogy a város jövője a fentiek szerint jövőkép szerint alakuljon – azaz a város maximálisan kihasználhassa fejlődési potenciálját – az, hogy Zalaegerszeg külső elérhetősége mind vasúton, mind közúton lényegesen javuljon. Részleteiben, a fentiek szerinti városi jövőkép akkor lehet reális, ha az alábbi, jelen koncepció szempontjából külsőnek tekintett feltételek is megvalósulnak:

- a regionális társközpontok – Nagykanizsa és Szombathely – közúti elérési ideje csökken, azaz jelentős közúti fejlesztések történnek meg ezen viszonylatokban
- hosszabb időtávon kiépül a jó minőségű Nagykanizsa – Zalaegerszeg – Szombathely vasúti összeköttetés
- a térségi autópályák – kiemelten az M7 és a készülő M8 valamint az osztrák A4 és A2 – elérési ideje számottevő mértékben csökken, azaz jelentős közúti fejlesztések történnek meg ezen viszonylatokban is
- Zalaegerszeg Budapesttel való vasúti összeköttetése javul, a menetidő lényegesen csökken.

A gazdaság és társadalom fenti irányú fejlődése eredményeként Zalaegerszeg tartósan Magyarország egyik legjobb életminőséget nyújtó településévé vált az életminőség minden lényeges tényezője tekintetében:

- A jövedelmek és a foglalkoztatottság szintje magas, a gazdaság működése stabil
- A városi épített és természeti környezet magas minőségű, vonzó
- A város a benne és vonzáskörzetében élő minden polgára számára elérhető és kiváló minőségű szolgáltatásokat nyújt
- A város változatos kulturális és szabadidős kínálatot nyújt lakóinak és az idelátogatóknak egyaránt

Az életminőség fő összetevőiként a város az alábbi tényezőket tartja kiemelt fontosságúnak. Ezen tényezőkhöz kapcsolódnak a koncepció későbbiekben bemutatott átfogó fejlesztési céljai is.

- Jövedelmek és foglalkoztatottság magas szintje
- Városi épített és természeti környezet kiváló minősége
- Magas színvonalú és elérhető városi szolgáltatások
- Kulturális és szabadidős kínálat változatossága

1.2. Zalaegerszeg jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Jelen Településfejlesztési Konceptió, valamint Integrált Településfejlesztési Stratégia megalapozására 2013-ban elkészült a Megalapozó Vizsgálat, a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai szerint. A vizsgálat Helyzetértékelés fejezete SWOT-analízisben mutatja be a város erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. Főbb megállapításai Zalaegerszeg térségi szerepét illetően az alábbiak voltak:

Erősségek:

- térségi szerepkört is betöltő jól szervezett szolgáltatások jelenléte mind a közszolgáltatások, mind a kultúra terén, kifejezetten élénk kulturális élet (színművészet, képzőművészet, népi hagyományok ápolása)
- térségi szerepkört is betöltő szolgáltatások jelenléte a gazdasági szolgáltatások terén
- határokhoz közeli fekvés, mely lehetőséget ad differenciált nemzetközi kapcsolatok kiépítésére mind Ausztria (elsősorban a Graz környéki ipari és szolgáltató klaszterekkel való kapcsolat erősítésére), mind Horvátország (elsősorban a Varasd és Csáktornya környezetében összpontosuló fa- és elektrotechnikai profilú és logisztikai vállalkozások), mind Szlovénia (Lendva, és Maribor K+F kapacitásaival való kapcsolat) irányába

Gyengeségek:

- országon belüli periférikus fekvés (Budapesttől való nagy távolság), rossz megközelíthetőség mind közúton mind vasúton, emellett jelentős távolság a nagyobb regionális gazdasági központoktól (Győr, Pécs) is
- potenciális együttműködő települések, társközpontok (Nagykanizsa, Szombathely) elérhetősége gyenge
- a földrajzilag közeli osztrák autópálya-hálózat elérése nehézkes, lassú
- az osztrák gazdaság munkaerő-elszívó hatása érvényesül, ennek következtében szakemberek hiánya

Lehetőség:

- A horvát gazdaság erősödő EU-integrációja javítja a horvát vállalkozásokkal és vállalkozás- illetve gazdaságfejlesztő szervezetekkel történő kooperáció esélyeit

Veszély:

- A horvát gazdaság erősödő EU-integrációja javítja a horvát vállalkozások versenypozícióját valamint a közeli horvát városok tőkevonzó potenciálját

A fentiek alapján Zalaegerszeg jövőképét a térségi szerepére vonatkozóan az alábbiak szerint lehet megfogalmazni:

Zalaegerszeg a Nyugat-Dunántúli Régió déli részének gazdasági és közösségi szolgáltató központja, amely – határhoz közeli fekvését kihasználva - szoros gazdasági és kulturális kooperációt valósított meg a szomszédos Horvátországgal és Szlovéniával, valamint Ausztriával. A közlekedési infrastruktúra (autópálya, vasút) kiépülése következtében kapcsolatai javultak mind a fővárossal és az országon belül együttműködő településekkel, társközpontokkal, mind a határon túl fekvő együttműködő partnertelepülésekkel. Különösen fontos ezek körében az osztrák autópálya-hálózat gyors elérhetősége, ami biztosítja a zalaegerszegi vállalkozások számára a nyugat-európai piacok elérhetőségét.

Zalaegerszeg és agglomerációja szoros együttműködésben biztosítja a térség lakosságának a szükséges munkahelyeket, a színvonalas lakókörülményeket, a magas szintű infrastrukturális ellátást, az oktatási, egészségügyi, kulturális lehetőségek széles választékát. Az együttműködés a hagyományosan mondható, az oktatásban (középiskola, főiskola), a kulturális életben (színház, zeneművészet), az egészségügyi ellátásban már működő kapcsolatok további elmélyítésén túl kiterjed a gazdaságra is, különösen annak alábbi területeire:

- (i) közös turisztikai fejlesztések és programok, melyek annak felismerésére alapulnak, hogy a Zalaegerszeget körülvevő zalai táj – különösen a Göcsej – és a város által kínált attrakciók és szolgáltatások egymást kiegészítik, egymás hatását erősítik, így versenyképes turisztikai terméké alakíthatóak
- (ii) összehangolt, egyes elemeiben közös térség- és településmarketing, melynek részeként a települések befektetésösztönzési politikáikat és eszközeik egy részét is összehangolják, marketing- és befektetésösztönzési tevékenységeik hatékonyságának javítása érdekében.

Alapvető fontosságú, hogy a kistelepülések nagy számával jellemezhető vonzáskörzetben a közösségi közlekedés eredményesen és hatékonyan működjön, azaz képes legyen a városon kívül élők mobilitás-igényének kielégítésére, annak érdekében, hogy megfelelő színvonalon hozzáférjenek az elsődlegesen a központban megszervezett szolgáltatásokhoz. A közösségi közlekedésnek mind gazdaságilag, mind környezeti szempontból fenntartható módon kell ezen feladatát ellátnia, ennek érdekében egyrészt szükséglet mutatkozik rugalmas, személyre szabott közösségi közlekedési szolgáltatások bevezetésére, másrészt pedig különösen megalapozott a környezetkímélő, alacsony kibocsátású járművel működtetésének igénye.

Zalaegerszeg számos területen és növekvő intenzitással működik együtt a Nagykanizsával, Szentgotthárdval és Szombathellyel a kezdetben a járműipar és a mechatronika koordinált fejlesztését célul kitűző, azóta komplex együttműködéssé fejlődött program keretében. Az egyre szorosabb és bővülő együttműködés keretében Zalaegerszeg egyediségét elsődlegesen az biztosítja, hogy a város markánsan jelentős hangsúlyt helyez környezeti fenntarthatóságra, valamint polgárai aktivitásának erősítésére, fokozására („Zalaegerszeg Ökováros” és „Zalaegerszeg az Aktív Város”). Kulturális tekintetben elsődlegesen a modern, kortárs művészetek kiemelt szerepe, a gazdasági profil tekintetében pedig a környezet- és a mechatronikai ipar és az ezekkel összefüggő alkalmazott kutatási és fejlesztési tevékenységek jelenléte adja a város legfontosabb megkülönböztető jegyeit ebben az együttműködésben.

2. A településfejlesztési elvek rögzítése

Zalaegerszeg MJV hosszútávú településfejlesztése az alábbi alapelvek mentén történik:

- fenntarthatóság
- partnerség
- együttműködés, beleértve ebbe
 - (i) a város és környékének együttműködését (várostérségi együttműködés)
 - (ii) a határ menti megyei jogú városok (Nagykanizsa – Zalaegerszeg – Szombathely) együttműködésének fokozatos kiterjesztését és elmélyítését
 - (iii) a határokon átnyúló tágabb térségi együttműködést a szomszédos országbeli gazdasági központokkal (határmenti együttműködés)
 - (iv) az eddiginél aktívabb bekapcsolódást az európai városok hálózatos együttműködéseibe (európai együttműködés)
- a működés energiaköltségeinek jelentős csökkentése (pl. épületállomány, közlekedés)
- fenntartható, „kompakt” városszerkezet kialakításának előmozdítása (pl. barnamezők hasznosítása, városrészek közötti átjárhatóság egyszerűsítése)
- a települési klímavédelem kérdéseinek kezelése (
 - (i) a természeti erőforrások fenntartható használatára való törekvés (pl. megújuló források használatának előnyben részesítése)
 - (ii) adaptáció a klímaváltozás hatásaihoz (pl. vízvizsartartás, zöldfelületek, vízfelületek növelése)
- a demográfiai kihívások kezelése (pl. idősök igényeinek figyelembe vétele, rekreációs szolgáltatások, egészségfejlesztés és -védelem)
- társadalmi szolidaritás (pl. a leromlás által veszélyeztetett városrészek hanyatlásának megakadályozása, közösségi terek létesítése, fejlesztése)
- aktív városi szerepvállalás a gazdaságfejlesztés, - szervezés és az innovációs készségek fejlesztése terén, a helyi lehetőségek kibontakoztatása érdekében.

- A kultúra, a művészetek és a sport városfejlesztő szerepének kiaknázása (művészeti élet és alkotás támogatása, törekvés minőségi kulturális termékek létrehozására, megjelenésére a városban, sportolásra, rekreációra alkalmas terek létesítése, bővítése)

A **„fenntarthatóság” elvének** a „fenntartható fejlődés” értelmében történő használatára utal a koncepció. A fenntartható fejlődés, jelen koncepció értelmezésében, folytonos törekvés a „kiegyensúlyozott fejlődés” érvényesítésére, a fogalomnak abban az értelmében, hogy az az „ideális” fejlődést a kiegyensúlyozott és harmonikus társadalmi-, gazdasági-, környezeti viszonyok megteremtésére való törekvésként értelmezi, a fejlesztéspolitikai beavatkozások célja pedig az, hogy az egyes alrendszereket segítse abban, hogy úgy változzanak, hogy egyben a kiegyensúlyozottság egy magasabb foka irányába mozduljanak el.

Egyrészt, a fenti megközelítésmód alapján a fejlődés során egyetlen idő- vagy térbeli pontban nincs jelen a „statikus” értelemben vett egyensúly. Akár a külső körülmények folyamatos változását, akár a város belső, társadalmi, gazdasági vagy környezeti életében végbemenő változásokat tekintjük, ezek óhatatlanul eltérítik a folyamatokat az egyensúlyi helyzetektől, de mindenképpen számolni kell azzal is a koncepció megvalósítása során, hogy egyetlen, a koncepció által érintett társadalmi vagy gazdasági szereplő vagy érdekcsoport sincs abban a helyzetben, hogy tetteivel, döntéseivel a koncepció által érintett minden rendszerre vagy folyamatra hatást gyakoroljon. Ebbe a körbe tartozik a város vezetése is: bár a koncepció végrehajtása a város vezetésének feladata, annak céljait csak akkor tudja érdemben elérni, ha együttműködik a fő érdekcsoportokkal (ld „partnerség” elve).

Másrészt, a fentiekből adódóan, a koncepció végrehajtása érdekében nem elkerülhető a stratégiai szintű menedzsment-funkciók kialakítása a MJV önkormányzatában. Mivel a menedzsment funkciójának kialakítása inkább a középtávú feladatok körébe tartozik, arra az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) tér ki részleteiben.

A társadalmi viszonyokat kiegyensúlyozottnak tekinthetjük, ha az emberek túlnyomó többsége nagyjából elégedett a helyzetével. Ez semmiképpen sem jelent teljes egyenlőséget, sem teljes elégedettséget, de nem jelentheti sem az egyes emberek helyzete közötti jelentős különbséget, sem jelentős társadalmi rétegek erős elégedetlenségét sem. Társadalmi szempontból tehát a fenntarthatóság a társadalmi különbségek elviselhető mértékét, a terhek igazságos elosztását, a társadalmi szolidaritást, a közügyekbe való beleszólás lehetőségét (demokratikus kormányzást), a befogadást és toleranciát, az egészséges és kulturált életmódhoz való hozzáférés lehetőségét jelenti.

A gazdasági viszonyokat kiegyensúlyozottnak tekinthetjük, ha egy adott társadalom (város) megfelelő mennyiségben és minőségben tud munkát (munkahelyet) és jövedelmet biztosítani lakóinak. A munkanélküliség, és annak minden szociális és egészségügyi következménye ugyanis óriási terheket rak a társadalom vállára. Nyilvánvaló, hogy ez a gyakorlat nem vállalható. Egyrészt védeni kell a meglévő munkahelyeket, másrészt olyan helyi gazdasági struktúra kialakítására kell törekedni, amely több lábon áll (kellően diverzifikált), versenyképes, idomulni tud a külső gazdasági környezet változásaihoz is és nem zsákmányolja ki a város által a gazdasági átalakítási folyamatban értéként felhasznált emberi és környezeti erőforrásokat.

A fenntartható fejlődés környezeti szempontból már hosszú ideje jól definiált fogalom. Olyan komplex gondolkodásmódot jelent, amely egyrészt önkorlátozást jelent a fogyasztásban, az elsődleges források felhasználásában, másrészt biztosítja az elhasznált források biztonságos visszavetését a természet és az ember által meghatározott rendszerek körforgásaiba – mindezt az eljövendő generációk érdekében. **A kiegyensúlyozott környezeti viszonyok** tehát nemcsak az energiafelhasználás racionalizálását jelentik, hanem többek között a környezetszennyezés visszaszorítását, a meglévő városi és városkörnyéki zöldterületek védelmét, a településeket övező mezőgazdasági termőterületek védelmét is.

A fenntartható fejlődés környezeti, társadalmi és gazdasági szempontjainak következetes érvényesítése a tervezésben és a megvalósításban különösen az alábbiak figyelembe vételét jelenti:

Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok megteremtése és fenntartása

- demokratikus döntéshozatal
- a közösséget összetartó szolidaritás és a terhek igazságos elosztása
- a szegregáció elleni küzdelem
- testileg és lelkileg egészséges társadalom kialakulásának elősegítése

Kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok megteremtése és fenntartása

- több lábon álló (diverzifikált) helyi gazdaság
- az innovációra való készségek, képességek fejlesztése, erősítése
- a helyi kis és középvállalkozások támogatása
- a kutatás-fejlesztés támogatása

Kiegyensúlyozott környezeti viszonyok megteremtése és fenntartása

- a kompakt és klíma-tudatos város elveinek érvényesítése
- a jó minőségű termőföldek védelme
- a természetes és épített környezet értékeinek védelme
- a zöldfelületek, rekreációra szánt területek növelése

A **partnerség** a tervezés és a megvalósítás „társadalmasítását” jelenti. A város fejlődését a gazdaság és a társadalom különböző szereplőinek illetve azok csoportjainak interakciói alakítják. Zalaegerszeg MJV Önkormányzata – bár érdeke és feladata is a koncepció minél teljesebb megvalósítása és kitüntetett szereppel is bír ezen csoportok körében – önmagában nem lehet képes sem a koncepció céljainak teljes körű meghatározására sem a célok elérésére.

A partnerség, a fentiek értelmében kiterjed egyrészt a koncepció megalkotásának folyamatára, másrészt annak végrehajtására. A partnerek végrehajtás során történő bevonásának módját az Integrált Településfejlesztési Stratégia határozza meg.

A koncepció megalkotása során város vezetése külön hangsúlyt helyezett az alábbi csoportok véleményének megismerésére:

3. CÉLOK

3.1. Zalaegerszeg átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A 2007-es Településfejlesztési Koncepció a nagytérsgégi (az európai, a magyarországi, a Nyugat-Dunántúli regionális és a Zala megyei) fejlesztési programokkal összecsengő várospolitikai „egyetemes” célt az alábbiak szerint határozta meg:

Környezeti-természeti, társadalmi-gazdasági, térségi-táji élhetőség, versenyképesség és fenntarthatóság.

Jelen koncepció jövőképeinek megvalósulását – tekintettel a városfejlődés fő környezetét befolyásoló trendekre és a koncepció által elérni kívánt jövőkép fő elemeire – az alábbiak szerint meghatározott célrendszer segíti:

A koncepció átfogó általános célja

Zalaegerszeg MJV társadalmának hosszú távú közös célja, hogy a város, kiemelkedő természeti adottságaira, gazdasági szereplőinek képességeire és ambícióira valamint, elsődlegesen, az itt élő emberek kultúrájára, tudására, Zalaegerszeg fejlődése iránti aktív elkötelezettségére és értékteremtő munkájára építve tartósan Magyarország egyik legjobb életminőséget nyújtó településévé váljon, az életminőség minden lényeges, a koncepcióban azonosított tényezője tekintetében.

A város adottságai és a város társadalmának fentiekben összefoglalt közös ambíciói alapján Zalaegerszeg elsődlegesen

- a környezet- és erőforrás-kímélő, a klímavédelem szempontjait tudatosan előtérbe helyező gazdaság- és településfejlesztési megoldásaival (**„Zalaegerszeg a Zöld Ökováros”** koncepciója) valamint

b) a helyi társadalom és gazdaság aktivitásának fokozására irányuló sokrétű beavatkozások kiemelt hangsúlyú, a városvezetés aktív, kezdeményező fejlesztéspolitikai szerepvállalására is kiterjedő módon értelmezett kezelésével **(„Zalaegerszeg, az Aktív Város” koncepciója)** tudja és kívánja magát megkülönböztetni a hasonló jellegű koncepcionális célokat követő hazai településektől.

A koncepció sikeressége

A Koncepció sikerességét egyrészt az jelzi, ha Zalaegerszeg az alábbiakban részletezett, az életminőség fő összetevőiként megjelölt területeken jobb eredményeket tud elérni, mint a hozzá sok szempontból hasonló adottságú vagy hasonló törekvésekkel bíró városok. A „benchmark” városok Zalaegerszeg szempontjából az alábbiak: i.) Szombathely ii.) Veszprém iii.) Kaposvár iv.) Kecskemét. Zalaegerszeg város sikerességét jelzi, ha a koncepció végrehajtásának időszakában az életminőség fő összetevőiként azonosított területek többségében – tehát legalább 3 területen – a „benchmark” városok közül legalább kettőhöz képest a Zalaegerszeg által elért javulás jelentősebb.

A koncepció sikerességének másik szempontból történő megítélése a helyi érdekeltek véleményét tükröző kvalitatív jellegű felmérés elkészítésével, annak eredményeinek kiértékelésével történhet.

A koncepció megvalósulásának értékelése során a fenti két szempontból együtt, egymással párhuzamosan érdemes áttekinteni az elért eredményeket és a koncepció sikerességét a két megközelítésmód együttes alkalmazása során tett megállapítások alapján értékelni.

A megvalósulás nyomon követési és értékelési tevékenységeiről a város Integrált Településfejlesztési Stratégiája rendelkezik részleteiben.

3.2. A koncepció átfogó fejlesztési céljai és rész céljai

Átfogó fejlesztési cél 1. A város külső megközelíthetőségének javítása

A célok indoklása

A térségi közúti közlekedési kapcsolatok

Zalaegerszeg megközelíthetősége kedvezőtlen, melynek elsődleges oka az országos közlekedési infrastruktúra hiányos kiépítettsége. A várost a legfontosabb országos és nemzetközi közlekedési tengelyek elkerülik, Budapest közvetlenül (autópályán) nem érhető el, hiányzik a gyorsforgalmi kapcsolat Nagykanizsa és Szombathely – illetve tovább Győr, Sopron – irányába is. Horvátország, Szlovénia és Ausztria felé is nehézkese a közlekedési kapcsolatok.

Zala Megye Területrendezési Terve szerint a várostól keletre húzódik az M9-es út tervezett nyomvonala, amely összeköttetést teremt déli irányban az M7-es úttal (Nagykanizsánál), északi irányban az M8-as úttal (Szombathely és Győr irányába). Zalaegerszeg számára fontos közlekedési kapcsolat az M7-es utat a tervezett M9-es úttal összekötő tervezett haránt irányú gyorsforgalmi út (M75), amely – megépítése esetén - Budapest (és a Balaton) elérhetőségében minőségi változást tesz majd lehetővé.

A Zalaegerszegen megtelepült ipari profilú vállalkozások számára az ausztriai autópálya-hálózat (A2 autópálya) elérhetőségének javítása – nyugat európai piacaik elérése érdekében – ugyanolyan fontos cél, mint az M7 elérése illetve az ezen keresztül déli illetve keleti irányú kapcsolatok javításának célja.

A plusz Nagykanizsa és Szombathely közötti elérésének javítása alapfeltételét képezi annak, hogy a kezdődő járműipari és mechatronikai együttműködés közép- illetve hosszabb távon kiteljesedhessen és a két város, mint végpont közötti tengelyen együttműködő és rugalmas munkaerőpiac jöjjön létre, jelentősen növelve térség egészének versenyképességét, így befektetői vonzerejét is.

A vasúthálózat

Zalaegerszeg fontos európai közlekedési folyosók mentén helyezkedik el. A városon halad keresztül az V. közlekedési folyosó vasúti ága (szlovén-magyar vasút), a térségben keresztezi ezt az észak-déli vasúti folyosó. Ugyancsak a térségen halad át az ország egyik legforgalmasabb tranzit útvonala, amely a Baltikumot, illetve Közép-Európa északi részét köti össze az adriai térséggel. Ez a - gazdaságfejlesztési szempontból is lehetőségeket magában hordozó - közlekedés-földrajzi helyzet környezetvédelmi szempontból csak akkor lesz fenntartható, ha a jelenleg domináns közúti közlekedés aránya jelentősen csökken a kötöttpályás közlekedés javára.

Zalaegerszeg város vasúthálózata a jelenleginél lényegesen több lehetőséget kínál a város és vonzáskörzete számára. A Boba – Zalaegerszeg – Bajánsenye – országhatár vasútvonal korszerűsítésének teljes befejezése után a város nemzetközi és belföldi távolsági vasúti közlekedése jelentősen javulhat, melynek helyi feltétele a városi utasforgalmi kapcsolatok kiépítése az új vasútvonalszakaszon megépülő Zalaegerszeg-Ola megállóhely térségében.

Az Észak-Déli forgalom gyorsítása szempontjából fontos a zalaszentiváni deltavágány megépítése.

További városrendezési célként fogalmazható meg a Zalaegerszeg állomás és a deltavágány közötti vasúti vonalszakasz áthelyezése a páterdombi vontatóvágányra, megszüntetve ezáltal a meglévő vasútvonal városszerkezeti elválasztó hatását. Az így megváltozott közlekedési rend figyelembevételével a jelenlegi vasútállomás utasforgalmi szerepe megszűnik, vasútüzemi feladatai módosulnak, Zalaegerszeg belvárosában pedig lehetőség nyílik a város kialakulása óta nem megoldott belső közlekedési kapcsolatrendszer hosszú távon is megnyugtató rendezésére, amely egyben a belváros közlekedési tehermentesítéséhez is döntően hozzájárul.

Ebben a körben említendő még meg, hogy az Északi Ipari Park termelési feltételeinek javítása érdekében iparvágány kiépítése szükséges, ennek megoldása a zalaszentiváni vasúti csomópontból kiindulva lenne célszerű.

A légi közlekedés

Zalaegerszeg Andrásfida repülőtér rendelkezik a kisgépes forgalmat kiszolgáló korszerű rádiótechnikai és egyéb, a pilótákat segítő berendezéssel és így kisgépes magánforgalom lebonyolítására alkalmas. A repülőtér használata így hozzájárulhat a város gazdasági versenyképességének fokozásához, az idegenforgalom növeléséhez, ez utóbbi különösen a repülősportokkal összefüggő rendezvények, események révén. A repülőtér forgalmának kiszolgálása a reptér jelenlegi telkénél jelentősen kisebb területen is megoldható. A használathoz nem szükséges területrészt ipari termelő illetve szolgáltató tevékenységre alkalmassá tehető, a területen pl. speciális profilú ipari terület alakítható ki. A Közforgalmú utasforgalom vagy jelentősebb áruszállítási tevékenységek szempontjából a városhoz szintén relatíve közel (44km) fekvő Hévíz - Balaton Airport (Sármellék) nemzetközi repülőtér szolgálhatja ki Zalaegerszeg gazdaságának szereplőit, így ezen repülőtér szolgáltatásainak bővülése a városnak is érdeke.

Átfogó fejlesztési cél 2: A város gazdasági szereplői által biztosított jövedelmek és foglalkoztatottság szintjének stabil emelése

A célállapot fő jellemzői:

Zalaegerszeg gazdaságában a dunántúli megyeszékhelyek átlagának ütemét meghaladóan növekszik az ipari és szolgáltató szektorok általi hozzáadott érték, részben a helyi kis- és közepes méretű vállalkozások, részben az ipari gyártó profillal betelepülő közepes és nagyobb vállalkozások teljesítménye révén. A város jól megközelíthető, korszerű, relatíve olcsón üzemeltethető és változatos telephelykínálattal áll a befektetők rendelkezésére. A helyi munkaerő szakmai felkészültsége, motiváltsága kiváló, a városban a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségei is rendelkezésre állnak. A város aktív vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési politikát folytat, a gazdaság és a település vezetése közötti párbeszéd állandó és érdemi.

A város gazdaságában egyre nagyobb szerepet kap a kutatás-fejlesztés, elsődlegesen a gazdasági szereplők tevékenysége nyomán, de egyre erősebben építve a helyi felsőoktatás kapacitásainak kihasználására is.

A város kedvelt turisztikai célpont, fő vonzereje a szabadidő aktív eltöltésének lehetősége és a sokszínű, élénk kulturális élet.

A célok indoklása

A helyi önkormányzat számos jogosítvánnyal és lehetőséggel rendelkezik a helyi üzleti környezet befolyásolására. Ezek közül is kiemelkedő jelentőségű a területfelhasználás szabályozása, az oktatási rendszerek működtetése, a helyi adózási rend meghatározása, valamint a tevékenységi engedélyek hatóságként való kiadása. Vagyongazdálkodási tevékenységével, befektetés-ösztönzési eszközökkel, illetve megrendelőként ugyanakkor közvetlenül is hatást gyakorol a helyi gazdasági folyamatokra. A közösség számára ugyanakkor létfontosságú a gazdasági szféra foglalkoztatási és értékteremtő funkciója. A gazdasági szféra e szerepét akkor tudja a lehető leghatékonyabban ellátni, ha a számára peremfeltételekként is értelmezhető közösségi jogosítványok és cselekvések kiszámíthatóak, ismertek, és ezek figyelembe veszik a versenyszféra igényeit, elvárásait. A konszenzus megteremtésének alapfeltétele a rendszeres és érdemi párbeszéd az igényekről és a lehetőségről. E célból a város tovább kívánja működtetni az állandó jellegű vállalkozói-, gazdálkodói fórumát, a Gazdasági Szenátust, mint a helyi gazdaság szereplői és a város vezetésének fő egyeztető fórumát.

A helyi gazdaság élénkítése érdekében az önkormányzat kifejezetten aktívan kíván részt venni a gazdaság feltételrendszerének helyi alakításában, szervezésében és támogatásában. Ebben a szerepében – többek között – kiemelt célja, hogy koordinációs jellegű segítséget nyújtson a szakképzés és a felsőoktatás városban folyó tevékenységeihez, vállalkozásfejlesztési intézményt szervezzen és működtessen, részt vegyen a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalának harmonizálását célzó projektekben, tevékenységekben valamint a korszerű üzleti infrastruktúra kialakításában. Segíti a turizmus élénkítését, egyrészt a másrészt új attrakciók kialakításában nyújtott segítő, támogató munkájával, másrészt pedig turisztikai események, rendezvények megszervezésében és lebonyolításában való részvétellel is.

Az innovációs képesség fontosságát az egyre gyorsuló technológia váltás és a nem anyagi erőforrások felértékelődése okozza, amelyek nyomán a tudás és az információ megszerzése, birtoklása, beépítése a gazdasági folyamatokba egyre markánsabb termelési tényezővé válik. A helyi KKV szektor ugyanakkor tökeszegény és képtelen finanszírozni az innováció költségeit, Zalaegerszeg emellett önmagában nem képez olyan méretű gazdasági és társadalmi agglomerációt, melyben az innováció fejlődését eredményező folyamatok spontán módon kialakuljanak. Indokolt ezért, hogy az önkormányzat – a vállalkozások és szakmai szervezeteik partnereként – aktív rész vállaljon az innováció infrastruktúrájának megteremtésében és az innováció kultúrájának elterjesztésben, erősítésében is. Szerepe elsődlegesen a vállalati együttműködés ösztönzése, a nyílt, felhasználó központú innovációs folyamatok térségbeli kialakulásának támogatása.

Zalaegerszeg és térsége rendelkezik turisztikai adottságokkal. A település természeti értékei (Zala-, és Válicka völgy, Alsó-, és Csácsi erdő), a vizek jelenléte (Zala, Gébárti tó, pózvai tavak), az építészeti értékek, és a kulturális élet jó alapot jelentenek az idegenforgalom fejlesztésére. A kissé tágabb környezet – a „Zöld Zala”, különös tekintettel a Göcsej ma még kiaknázatlan potenciáljára – a természeti, falusi és aktív turizmus valamin a népi kultúrához kapcsolódó kulturális turizmus terén kínál kivételes fejlesztési lehetőségeket. A közös értékek felismerése nagyban segítheti az identitástudat erősítését, mely a hagyományörzés fellendítésével együtt további idegenforgalmi vonzerővé válhat. A sportkultúra fejlesztése is hozzájárulhat az érzelmi kötődés és az egészséges lokálpatriotizmus kialakulásához, emellett a sportturizmus – amatőr vagy fél-amatőr sportcsapatok edzőtáborai, tornái vagy a kereskedelmi-üzleti sport fő irányain kívül álló sportágak versenyek, tornáinak megrendezése – fejlődő, de eddig csak véletlenszerűen kihasznált lehetőségét jelenti az idegenforgalom bővülésének. Ehhez a város kiváló környezeti állapota, környezettudatos és aktív lakói és a jó egészségügyi és rekreációs infrastruktúrája kedvező feltételeket jelent.

Megvizsgálandó egy, a város turisztikai kínálatát jelentősen meghatározó, határon átnyúló hatású és vonzáskörzetű egyedi attrakció esetleges üzleti életképessége, melynek elsődlegesen a fiatal családok célcsoportjában lehetnek realitásai, többek között a jelenlegi fő attrakciók (pl. az Aquacity, vagy a termálfürdő) látogatottsági adatai alapján.

A város idegenforgalmi céljainak kialakításakor figyelembe kell, hogy vegye azt a tényt, hogy a város környezetében jelentős nemzetközi és hazai látogatottságú, kiépült és bevezetett

gyógyturisztikai desztinációk helyezkednek el és ezek fejlődése – és fejlesztése – folyamatos. Ezen gyógyhelyek kínálatával a városnak nem célszerű versenyeznie, sokkal inkább a kiegészítő jellegű attrakciók illetve termékek létrehozása és a fürdőhelyeken megjelenő vendégek számára kialakított termékek jelenthetik a megvalósítandó idegenforgalmi stratégia alapjait.

3.3. Kapcsolódó részcélok

2.1. cél: A térségi erőforrásokhoz illeszkedően specializált és kiegyensúlyozott gazdasági szerkezet létrejötte Zalaegerszegen a preferált, hagyományokkal és fejlődési potenciállal rendelkező iparágak fejlődésének ösztönzésével

A preferált iparágak köre az alábbiak szerint alakulhat: Gép- és járműipar, mechatronika, elektronika és szoftverfejlesztés, fa- és bútortipari, logisztikai szolgáltatások, élelmiszeripar.

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) A helyi mikro-, kis- és közepes méretű vállalkozások működési környezetének javítása
- (ii) Működőtőke-befektetések ösztönzése (telephelykínálat, befektetői kedvezmények rendszere)
 - i. Közepes méretű termelő vállalatok
 - ii. Multinacionális termelő nagyvállalat
 - iii. Szolgáltatóközpont(ok) (SSC)
- (iii) Az idegenforgalmi kínálat elemeinek összehangolt fejlesztése, hangsúlyosan a kulturális és természeti értékekre alapozott turizmus fejlesztésére

2.2. cél: A városi gazdaság és társadalom innovációs képességeinek erősítése

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Innovációs infrastruktúra (tudástranszfer intézmények, kutatóhelyek, kísérleti műhelyek) fejlesztése
- (ii) A felsőoktatás innovációra irányuló kezdeményezéseinek és az innováció-transzferre irányuló kezdeményezéseinek ösztönzése, támogatása
- (iii) Vállalkozások K+F és innovációs tevékenységének ösztönzése, spin off kisvállalkozások alakulásának és működésének segítése
- (iv) Vállalkozások kapcsolatrendszerének valamint a gazdaság, a felsőoktatás és a köz- és civil szféra innovációra irányuló együttműködésének ösztönzése
- (v) Felnőttképzés, továbbképzés ösztönzése, támogatása
- (vi) Társadalmi problémák innovatív kezelésének támogatása, ösztönzése (Társadalmi innováció ösztönzése)

2.3. cél: A térségi foglalkoztatás ösztönzése

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Térségi munkaerő-kínálat és kereslet összehangolásának segítése (foglalkoztatási paktumok, felnőttképzések koordinációja a gazdasági szereplőkkel, stb.)

2.4. cél: A város marketing és gazdaságfejlesztő képességeinek erősítése

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Városmarketing- és promóció (befektetésösztönzés és turizmus célú egyaránt), intézményi fejlesztések és akciók
- (ii) Nemzetközi kapcsolatok célzott kiépítése
- (iii) Aktív városi gazdaságfejlesztési politika (befektetés-támogatás, vállalkozásfejlesztés, partnerség) intézményrendszerének erősítése

Átfogó fejlesztési cél 3. A város épített és természeti környezete minőségének folyamatos javítása

A célállapot fő jellemzői:

A környezeti elemek mindegyikének állapota érje el a hasonló méretű hazai városok legjobbjainak szintjét. A város rendelkezzen folyamatosan megújuló, változatos funkciójú, attraktív zöldfelületekkel, városi terekkel, illetve épített környezeti elemekkel. Ezek kialakításában a város kifejezetten törekedjen igényes és látványos építészeti megoldások alkalmazására, erősítve a modern kultúra szerepét a város életében és külső megítélésében is.

A fentiek érdekében valósuljon meg Zalaegerszeg belső közúti közlekedési hálózatának az igényekhez igazodó további fejlesztése, az alábbi fő elemekkel: (i) a városközpont tehermentesítése a közúti forgalomtól, az ehhez szükséges belső elkerülő utak fokozatos kialakítása, beleértve a déli közúti elkerülés feltételeinek megteremtését is, (ii) a városrészek

közötti közúti kapcsolatok javítása, ehhez kapcsolódóan új Zala-híd megépítése, (iii) a várost átszelő vasúti fővonal korrekciója, az ehhez kapcsolódó vasúti és a városszerkezetet tovább javító közúthálózati fejlesztések.

A közösségi közlekedés kevesebb közlekedési terheléssel és jellemzően jó színvonalon szolgálja ki a város és térsége lakóinak utazási igényeit. A kiterjedt és rugalmasabbá váló autóbuszos közlekedés mellett a vasút is egyre vonzóbb alternatíva a városkörnyék és a város kapcsolatában is, köszönhetően a megújult infrastruktúrának, az intelligens és rugalmas közlekedésszervezési megoldások bevezetésének valamint a létrejövő a városi intermodális közösségi közlekedési csomópont elkészültének. A kerékpárutaknak a közlekedési hálózat egyéb elemeihez is kapcsolódó hálózata kiterjedtebbé, használata biztonságosabbá válik, a városban kerékpáros közösségi közlekedési szolgáltatások épülnek ki, ami mind a hivatásforgalmú, mind a szabadidős célú kerékpározás népszerűségének növekedését, a személygépkocsi városi célú használatának visszaszorulását eredményezi.

A célok indoklása

Levegő- és zajvédelem

A város levegőminőségét jelenleg erősen rontja a belváros jelentős közlekedési légszennyezése, emellett jelentős egyes a szennyező ipari üzemek és a mezőgazdaság porszennyezése. A jövőbeni fejlesztések során a környezetbarát közlekedési módokat, megoldásokat, továbbá beruházásokat kell előnyben részesíteni. A környezeti állapot megőrzése és javítása érdekében fontos a megújuló energiaforrások használatának elterjesztése. A város központjának átmenő forgalomtól való mentesítése nemcsak a levegő- és a zajvédelem szempontjából fontos, hanem ez teszi lehetővé a közösségi terek megújítását, új kulturális közösségi funkciók fejlesztését, végső soron az élhetőbb, város megteremtését.

Felszíni vízfolyások, vízminőség

A város belterületén áthúzódó vízfolyások a környezetüket szélsőséges vízjárásukkal veszélyeztethetik, ennek valószínűsége a klímaváltozás hatására növekszik. A város árvízvédelmét illetően jelentős beavatkozásra nincs szükség, kisebb beavatkozásokra mindazonáltal sort kell keríteni a koncepció megvalósítása során. Vízfolyás kiszabályozást, mederkorrekciót kell végrehajtani a Nagypáli patakon. A Vizlaréti árok mederkorszerűsítése szükséges.

A dombvidéki területeken a vízfolyások, patakok jelentős része természeti környezetben található, rendezésüket a természet-közel patakszabályozás elvének megfelelően kell elvégezni. Szem előtt kell tartani a táj esztétikai értékének növelését, a megfelelő biotóp megőrzését vagy létrehozását, és törekedni kell az élő és természetes anyagok alkalmazására.

Ökológiai alapú vízgazdálkodás megvalósítása révén az optimális tájhasználat lehetőséget ad a természetszerű vízgazdálkodás megvalósításához, aminek következtében nő az ökológiai potenciál. Jelentős, összefüggő zöldhálózatok, ökológiai folyosók alakulnak ki, illetve kiegészülnek a korábban sérült rendszerek. A város egyik kiemelkedő környezetvédelmi feladata a felszín alatti vízkészlet védelme mind mennyiségi, mind minőségi szempontból.

Természetvédelem

A település természeti értékeit a Zala és a Válicka menti vízparti társulások, és a település erdői képezik. A két vízfolyás ökológiai és zöldfolyosót alkot, a Zala része a Natura 2000 hálózathoz is. Az értékes természeti területek jelentős részén azonban a védettség nem megoldott. A terület természeti értékeinek felismerése és megőrzése elsődlegesen fontos ebben a térségben. Mindezek kihatással vannak a környezet minőségére, a turizmusra, valamint a gazdaságra is. A meglévő értékek védelme, továbbá a természetközeli élőhelyek visszaállítása hozzájárulnak a térség turisztikai vonzerejének sokszínűségéhez.

Komoly kihasználatlan potenciált jelent a város – közelebről a belváros – fejlesztése szempontjából a Zala folyó jelenleg elhanyagolt mederszakasza, melynek természetközeli módon történő rehabilitációjával a város és a természet harmonikus együttélését, a Zala és Zalaegerszeg kapcsolatát bemutató rekreációs és élménytér lenne kialakítható.

Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás során a legfontosabb feladat a hulladékhierarchia (megelőzés, újra használat, újrahasznosítás, energianyerés, lerakás) érvényesülésének ösztönzése. A kiépült teljes körű hulladékgyűjtési és szállítási rendszernek köszönhetően csak minimális mértékben kerül hulladék a környezetbe. A szelektív hulladékgyűjtési rendszer teljes körű kiépítésével elérhető még tisztább városi környezet növeli a város népességmegtartó képességét, vonzóbbá teszi azt az idelátogatók és letelepülni vágyók számára. Emellett a koncepció megvalósításának időszakában célszerű a hulladékok hasznosítási rendszerének helyi megszervezése, törekvés a hulladékok helyi termelési folyamatokban történő felhasználására illetve a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének jelentős csökkentésére. Az energiagazdálkodással összefüggésben, törekedni kell arra, hogy a hulladékban rejlő energiatermelési lehetőségeket a város maximálisan kihasználja.

A társadalom környezettudatosságának fejlesztése, civil környezetvédelem ösztönzése

Tovább kell erősíteni a lakosság és a gazdálkodók környezettudatosságát, a tiszta környezet melletti elkötelezettségüket. Jelentős szerep hárul ezen a téren a helyi civil szervezetekre, illetve a köznevelési intézményekre (pl.: Zöld Óvoda, Ökoiskola címmel több intézmény rendelkezik), akik a környezetvédelemmel kapcsolatos pozitív viselkedési minták erősítésében, a környezettel kapcsolatos tudás és információk elterjesztésével, megosztásával segíthetik a város környezetvédelmi céljainak elérését.

A települési közúthálózat

A fenntartható városfejlesztés elveinek érvényesítése érdekében olyan közúthálózat-fejlesztésre van napjainkban szükség, amely a jó szolgáltatási körülmények mellett, a környezet lehetséges legteljesebb kímélésével biztosítja a város és környezete, illetve az egyes településrészek közötti közúti kapcsolatot. A közúthálózat illetve az egyes hálózati elemek kialakítása során elsődlegességet kell, hogy élvezzenek a közösségi közlekedés szempontjai, annak érdekében, hogy az utazási igények egyre növekvő arányban kerüljenek kielégítésre a közösségi közlekedés eszközeivel, ennek következtében csökkenjen a személyautók forgalma. A kedvező környezeti hatás elsősorban a közlekedés által okozott kibocsátások (CO_x) valamint a lokális zaj- por- és rezgés okozta terhelés csökkenésében nyilvánul meg. Fontos cél még a közlekedés biztonságának további fokozása, valamint a városi gazdasági területek és lakóhelyek gyors és biztonságos összekötése és a városközpont elérésének javítása az egyes városrészekből. A koncepció a belváros jelentős részének teljes autómentesítésével számol, a jelenleg a belvároson áthaladó forgalom belső elkerülő gyűrűre való terelésével. Amilyen ütemben a belső elkerülést lehetővé tevő infrastruktúra kiépül, olyan ütemben válhatnak részlegesen illetve teljes mértékben autó-mentessé a belváros egyes területei. A koncepció hosszú távon a települést délről elkerülő út megépülésével is számol, ennek fő funkciója szintén a belső városrészek tehermentesítése, elsődlegesen a tervek szerint intenzívebbé váló Nagykanizsa – Szombathely kapcsolatok nyomán élénkülő forgalom gyors és a városi környezetet kímélő átvezetése.

A belső (városi) úthálózatának kialakulását a jellegzetes domborzati adottságok determinálták. Ez az úthálózat a mai igényeknek számos tekintetben nem felel meg: nehézkes az egyes városrészek közötti közlekedési kapcsolat, és – az északi elkerülő út megépítése ellenére is – még mindig jelentős átmenő forgalom terheli a városközpontot. A hosszútávon megvalósítandó fejlesztés főbb elemei:

- *Külső körgyűrű megépítése:* A várost dél-délnyugati irányban elkerülő út megépítése műszaki, valamint környezet- és természetvédelmi szempontból különösen kényes feladat, hiszen biztosítani kell a jellegzetes zalai táj háborítatlanságát. Az út vonalvezetését úgy kell alakítani, hogy minél kevesebb műtárgy megépítése váljon szükségessé, továbbá azok harmónikusan illeszkedjenek a tájba.
- *Északi iparterület és a Belváros között új kapcsolat létesítése:* Az út megépítéséhez új Zala-híd és vasúti felüljáró létesítése szükséges.
- *Belső tehermentesítő körgyűrű befejezése:* Az útszakasz a jelenlegi vasútvonal helyén épül meg, a vasúti forgalom áthelyezésre kerül a Páterdombi iparvágányra.
- *A belváros forgalomcsillapítása* A belvárost terhelő – részben átmenő – forgalom csillapítása a városrész közlekedési rendszerének teljes átalakítását igényli. Cél a minél nagyobb kiterjedésű forgalommentes övezet(ek) létrehozása (Kossuth Lajos utca, Kazinczy tér).

Kerékpáros közlekedés

Zalaegerszeg mind turisztikai, mind hivatásforgalmi céllal jelentősen növelni kívánja a településen belüli kerékpáros közlekedés arányát a többi közlekedési módhoz képest. A hivatásforgalmi és

turisztikai célú hálózatok kialakítását a város integráltan kezeli: a kerékpárút-hálózat kialakításának egyik fő elve, hogy a kialakuló biztonságosabb és „élvezhetőbb” nyomvonalak rendszere összekösse a már meglévő kerékpárutakat, és mintegy törzsvonalra felfűzze mind a vendégek által kedvelt település(rész)eket, mind a helyi lakosok által kedvelt mindennapi kerékpáros úti célokat (ipari, kereskedelmi és egyéb intézmények) valamint, hogy a kerékpárút hálózat kapcsolódjon a közösségi közlekedési hálózatokhoz (vasút, elővárosi jellegű autóbusz-közlekedés), egyszerűvé és vonzóvá téve a közlekedési módok váltását, kombinálását. A hálózathoz bővítés mellett nem elhanyagolható szempont a településen belüli kerékpáros közlekedés biztonságos körülményeinek megteremtése, valamint a szolgáltatások bővítése, ennek körében a kerékpáros közösségi közlekedés meghonosítása a városban.

A hosszútávon megvalósítandó fejlesztések főbb elemei:

- A város bekötése az OTTr Országos kerékpárút törzshálózatába: Kapcsolat létesítése az „Észak nyugat-dunántúli kerékpárút” 8.A számú eleméhez (Győr – Balaton – Zalaegerszeg – Óriszentpéter – Ausztria), a Zala völgye kerékpárút hiányzó 14 km-es szakaszának kiépítésével Bagod és Zalaszentiván között.
- Északi Ipari Zóna és Csácsbozsok városrész kerékpáros elérhetőségéhez szükséges hiányzó infrastruktúra megépítése.
- A Zalaegerszegi Kerékpáros Községi Közlekedési Rendszer kialakításának előkészítése és megvalósítása.

Települési örökségvédelem

Zalaegerszeg nem tartozik a műemlékekben gazdag városok közé. Éppen ezért kiemelten fontos az örökségvédelmi szempontból értékes épületek és településképp megőrzése, megújítása, a városközpont történelmi részének rehabilitációja. A rehabilitációt komplex módon kell értelmezni, vagyis hangsúlyt kell fektetni a műemléki és a helyi védettségű épületek környezetének magas színvonalú kialakítására, az új beépítések történelmi környezetbe illesztésére. A környezet kialakításának alapfeltétele a történelmi belváros tehermentesítése a gépkocsi-forgalomtól.

Arculat-fejlesztés

A város épített örökségének viszonylagos szerénysége nem jelenti azt, hogy nincs lehetőség markáns építészeti arculat megteremtésére. A világban számos példa bizonyítja, hogy kiemelkedő kortárs alkotásokkal magas építészeti presztízs teremthető meg korábban nem ilyenről ismert városokban (Sydney, Brazília, Dubai, vagy akár Magyarországon Salgótarján). Ehhez persze konzekvens, kompromisszumokat nem ismerő határozottsággal végrehajtott koncepcionális irányítás szükséges. El kell határozni, hogy a városközpontban kizárólag építészeti tervpályázaton nyertes épületek valósulhassanak meg. A városépítő munkába a legkiválóbb építészeket kell bevonni, akár nemzetközi hírű „sztárepítészeket” is.

A városközpont arculatának megteremtéséhez tartozik a közterek minőségi átépítése, a burkolatok, a közvilágítás, az utcabútorozás magas szinten történő megvalósítása. Hangsúlyt kell fektetni arra, hogy művészi alkotások (szobrok, díszkutak, emlékművek, stb.) kerüljenek ki a közterületekre. El kell – és lehet – érni, hogy rangot jelentsen az elismert művészek között is, ha Zalaegerszeg egyik utcáját, vagy terét díszítheti az alkotása.

Lakóövezeti fejlesztések

A város jövője szempontjából lényeges kérdés népességmegtartó és -vonzó képességének javítása. A rendelkezésre álló munkahelyek, az élhető és szerethető környezet, a jó közlekedési adottságok mellett a letelepülési lehetőségek is fontos tényezőt jelentenek a települések népességmegtartó képessége szempontjából. A település ebből a szempontból nem egyszerűen szociális feladatként értelmezi a lakhatási lehetőségek biztosítását, hanem a demográfiai adottságok javítása, illetve a kívánatos szakmai kompetenciák, mint erőforrások megszerzése érdekében tett lépésekként.

A lakóövezetek fejlesztése eltérő típusú beavatkozásokat igényel a város különböző területein. Alapelvként leszögezhető, hogy a szükséges beruházásokat elsősorban nem a várost övező területek extenzív fejlesztésével, hanem lehetőség szerint a beépített – vagy beépítésre szánt – területek intenzív fejlesztésével kell megoldani. (A jelenleg érvényes, 2007-ben készült településszerkezeti terv elégséges tartalék-területeket jelölt ki a fejlesztések megvalósítására, melyek nagy részének felhasználására eddig nem került sor.) Új lakóterületek kialakításánál elsősorban a magasabb életminőséget nyújtó családi házas övezeteket célszerű preferálni.

A fentiekből következően a lakóterületi fejlesztések nagy részét a jövőben a város belső területeinek rehabilitációjával kell megoldani. A rehabilitációs beavatkozások fő területei: az előregedő népességű, amortizálódó lakótelepi városrészek megújítása; a városközpont beépítési intenzitásának növelése; egyes szlömösödéssel fenyegető városrészek (Pózva, Csács) komplex (szociális) rehabilitációja; barnamezős területek lakásépítés céljára történő hasznosítása.

A városi ingatlanvagyonnal való gazdálkodás (a városfejlesztés-rendezés és az ingatlanfejlesztés harmonizálása)

A város ingatlanvagyonával való tervszerű gazdálkodás nagyban elősegíti a fejlesztési célok elérését. Az ingatlanvagyonnal való gazdálkodás egyszerre jelenti az önkormányzat számára felesleges ingatlanok értékesítését, és a fejlesztések megvalósításához szükséges ingatlanok megvásárlását. Ideális esetben az ingatlaneladásokra fordított összegeket fedezik az ingatlanértékesítésből befolyó bevételek. Ez tudatos ingatlangazdálkodási politikát jelent, amelynek elvi alapját az teremti meg, hogy az önkormányzat – mint a településrendezési tervek készítettője – teljes rálátással rendelkezik minden egyes ingatlan jövőbeli helyzetéről. A rendezési terv elhatározásainak következtében ugyanis az egyes ingatlanok értéke változik, az értéknövekedés akár az eredeti érték többszöröse is lehet. Ezért célszerű adott esetben az önkormányzatnak területeket felvásárolni, más esetben értékesíteni. Lehetőség van arra is, hogy egy önkormányzati beruházás eredményeként létrejövő értéknövekmény egy részét az önkormányzat az értéknövekmény kedvezményezettjeire ráterhelje, így módon csökkentse a fejlesztésre fordított költségeit.

Kapcsolódó részcélok:

3.1. cél: A környezeti elemek állapotának javítása

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Vízminőség-védelem
- (ii) Levegővédelem
- (iii) Talajvédelem
- (iv) Zajvédelem
- (v) Hulladékgazdálkodás, hulladékok hasznosítása

3.2. cél: A városi környezeti minőség javítása

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Kerékpáros infrastruktúra hálózatos bővítése
- (ii) A városközpont funkcióinak gazdagítása és gépjárműforgalomtól való mentesítése
- (iii) Kényelmes, biztonságos és inspiráló városi közösségi, kulturális és kereskedelmi terek, nyílt terek, zöldfelületek, vízfelületek hálózatának létrehozása
- (iv) Barnamezős területek fokozatos bevonása a városfejlesztésbe, azok hasznosítása
- (v) Erősen környezettudatos városi és várostérségi társadalom kialakulásának elősegítése

5.1. cél: A városi közlekedési rendszerek fejlesztése

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) A városrészek közötti közlekedési kapcsolatok bővítése
- (ii) Ipari illetve gazdasági területek megközelíthetőségének javítása
- (iii) A várost délről elkerülő utak kiépítése
- (iv) Városkörnyékre is kiterjedő multimodális és környezetkímélő közösségi és egyéni közlekedési rendszer kialakítása

Átfogó fejlesztési cél 4: A helyi természeti erőforrások fenntartható használata

A célállapot fő jellemzői:

A város területfelhasználási politikáját az energiahatékonyság kiemelt figyelembe vételével alakítsa, törekedjen a város relatív kompaktságának megőrzésére, ennek érdekében barnamezős területeinek rehabilitálására, a környező mezőgazdasági és erdő területek megőrzésére, a zöldfelületek és városi nyitott terek arányának további növelésére. Energia-ellátásának biztosítására egyre növekvő arányban használjon megújuló energia-forrásokat, elsősorban a geotermikus és a napenergia valamint, kisebb arányban a biomassza felhasználásával. Kiemelten vegye figyelembe az energiahatékonyság szempontját az új épületek építésénél, és a meglévő épületállomány (iparosított technológiájú lakóépületek és közösségi célú épületek) felújításánál.

Növelje az elvezetett és visszatartott csapadékvíz mennyiségét és olyan fejlesztéseket hajtson végre, melyek a víz jelentőségét meg is jelenítik a városképben.

A célok indoklása

Barnamezős területek

A város átfogó tanulmánnyal rendelkezik számos Intézménnyről és azok

Energiaellátás, energiatermelés

A város jövőképében hangsúlyosan szerepel a települési környezet kifejezetten magas szintjének biztosítására irányuló törekvés. A környezeti fenntarthatóság és környezeti minőség magas foka Zalaegerszeg egyik leglényegesebb értékeként, pozitív megkülönböztető jegyeként került azonosításra a jövőképben. Ennek következményeként a város versenytársainál nagyobb figyelmet kell, hogy fordítson arra, hogy energiaszükségletének minél nagyobb részét fedezze megújuló forrásokból, meglevő adottságainak kihasználásával. Cél, hogy Zalaegerszeg országos szinten is innovatív, demonstrációs célú megújuló energetikai minta projektek megvalósításával is bizonyítsa a megújuló energiaforrások használata melletti elkötelezettségét. Zalaegerszeg adottságai az alábbi típusú fejlesztések megvalósítására teszik különösen alkalmassá:

Az energia termelése

A biomassza felhasználásával:

- elsődlegesen a városkörnyék településeivel együttműködve, térségi biomassza-alapú (energianövény, faapríték) a hálózatba termelő erőmű (vagy erőművek) létesítése, nem feltétlenül Zalaegerszeg területén
- Zalaegerszeg MJV intézményeinek hőenergia-igényének kielégítése (esetlegesen geotermikus energiaforrással kombinálva)
- biogáz termelése és villamosenergia termelésre való felhasználása, pl. a Buslakpusztai hulladéklerakó szilárd hulladékának (biológiailag lebomló háztartási hulladék) és a szennyvíziszap felhasználása, demonstratív hatású projekt keretében
- szennyvíziszapból nyert energia felhasználása a közösségi közlekedésben, az eddigi kísérleti eredmények továbbfejlesztése, kiteljesítése t

Geotermikus energia alkalmazása

- hőenergia előállításában (közintézmények, lakóépületek fűtése, meleg víz előállítása, gazdasági szereplők energiaigényének kiszolgálása pl. az ipari parkokban)

Napenergia hasznosítása:

- hálózatba termelő („fotovoltaikus”) erőmű létesítése
- gazdasági szereplők energiaigényének kiszolgálása pl. az ipari parkokban.

Villamosenergia-hálózat fejlesztése

Mivel a magyar villamos energia-rendszer jelenleg csak korlátozottan képes befogadni a nem szabályozható, időjárásfüggő megújuló energiaforrásokból termelt energiát, ennek arányának növeléséhez szükség van a villamos energia-rendszerhez csatlakoztatott ipari méretű és kisebb méretű energiatárolók kiépítésére is. Ezek az alacsony villamos energia-terhelésű időszakokban termelt villamos energia-felesleg átmeneti tárolását, ezt követően pedig annak a villamos energia-rendszerbe történő visszatáplálását teszik lehetővé, elősegítve a villamos energia-ellátás stabilitásának megőrzését a kereslet megnövekedésekor.

Mivel Zalaegerszeg élen kíván járni a megújuló forrásból nyert energia termelésében, a termelési kapacitások bővítésével párhuzamosan szükség van ezen kapacitások kiépítésére is a városban illetve környezetében.

A megújuló források használatához szükséges decentralizált energiatermelési modell elterjesztésének elengedhetetlen eszköze, hogy olyan villamos energia-hálózati egységek kerüljenek kiépítésre, melyek lehetővé teszik az elosztott villamos energia-tárolásának, valamint a kis közösségi villamos energia-termelés befogadásának bővítését (ún. „intelligens hálózati rendszerek”). A rendszer intelligens fogyasztásmérők és szabályozható fogyasztói transzformátorok telepítését is magában foglalja, melyek segítségével lehetővé válik a kisfeszültségű hálózat

feszültségszabályozása, továbbá kezelni tudja a keresletoldali válaszingedések igényét is, lehetővé téve mindezzel a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű hálózatra táplálását.

Energiatakarékos közszolgáltatások

A környezeti fenntarthatóság és a költséghatékonyság érdekében a város folytatni kívánja a városi közszolgáltatások nyújtásához felhasznált energia mennyiségének csökkentését a szolgáltatási tartalom változatlan, magas szintű biztosítása mellett. Az energia-megtakarítás pozitív környezeti hatása mellett jelentős költségmegtakarítást is jelent a város számára. A város így folytatja a közszolgáltatásokat nyújtó épületek hőtechnikai adottságainak javítására, hőveszteségeinek csökkentésére, fűtési, hűtési és használati melegvíz-rendszereinek korszerűsítésére illetve a világítási rendszerek energiatakarékos korszerűsítésére irányuló fejlesztéseit, és ösztönzi energiamentesment-rendszerek alkalmazását. A fejlesztéseket lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazásával (elsősorban napelemek, napkollektorok telepítése, biomassza, geotermikus energia hasznosítása, hőszivattyú alkalmazása) együttesen hajtja végre.

A város törekszik arra, hogy az energia-hatékony fejlesztések melletti elkötelezettségét közel zéró emissziójú épületek létesítésével is demonstrálja. (Ez esetben a kötelező energiahatékonysági követelményeken jelentősen túlmutató fejlesztések kerülnek megvalósításra).

További feladatot jelent a közvilágítás energiafelhasználásának csökkentése, ezen a téren is a megkezdett tevékenységek folytatása és kiterjesztése.

Csapadékvizek elvezetése, hasznosítása

A klímaváltozáshoz kapcsolódóan a megnövekedett valószínűségű szélsőséges csapadékesemények kezelése, az épített környezet ettől való védelme – azaz a csapadékvíz zavartalan levezetése igényel stratégiai fontosságú fejlesztéseket. Az épített környezetből a csapadékvíz zavarmentes elvezetése két irányú feladatot jelent. Egyrészt a nagyobb záporok elvezetésére kell felkészülni, másrészt a csapadékhányos állapotok kezelésére is kell megoldást találni. Míg a nagy záporok elvezetésénél az épített környezet védelmét kell biztosítani, a csapadékhányos időszakokra a vízvisszatartás szükséges. Ezen szempontok egyidejű teljesítése a település felszíni vízlevezetésének teljes újragondolását igényli, amely kiterjed a befogadó Zala folyó holtágainak revitalizációjának, valamint a szenny-, csapadékvizek és ivóvíz másodlagos hasznosítási lehetőségeinek egységes szempontú feltárására is.

Kapcsolódó részcélok

4.1. cél. A megújuló energiaforrások helyi energiatermelésben való felhasználása

Jellemző tevékenységek, programelemek:

a földhő, a napenergia, a szennyvíziszap illetve egyéb biomassza maximális mértékű és demonstratív jellegű használata a közlekedésben, ipari területek energiaellátásában, városi közösségi létesítmények és intézmények fűtésében és hűtésében

4.2. cél: Vízgazdálkodás és árvízvédelem hatékonyságának javítása

(indikátorok:)

Jellemző tevékenységek, programelemek:

a csapadék- és árvizek elvezetése és visszatartása, természetes állapotok helyreállítása a Zala városi szakaszán, csapadék- és szűrkevíz felhasználásának maximalizálása

Átfogó fejlesztési cél 5: Az emberek képességeinek fejlesztése, magas színvonalú és elérhető városi szolgáltatások nyújtása

A célállapot fő jellemzői:

Zalaegerszeg térségének a szomszédos megyei jogú városokkal együttműködő szellemi központjává válik, a zalaegerszegi kiváló minőségű oktatás, képzés valamint a változatos kulturális és az aktív sportélet révén. A Zalaegerszegen működő felsőoktatási intézmények együttműködnek, képzési kínálatuk változatos, vonzó, a szomszédos egyetemi városokban (Szombathely, Nagykanizsa, Keszthely) elérhető képzésekkel összehangolt.

A helyi társadalom országos összehasonlításban kiemelkedően aktív és egészséges, ezen értékek megjelennek a városról alkotott képben is. A városban belüli társadalmi különbségek még dunántúli összehasonlításban is kifejezetten alacsony szinten maradjanak, a város civil élete élénk, sokoldalú.

A célok indoklása

Oktatás és képzés

A településen elérhető oktatás és képzés minősége döntően befolyásolja a város gazdasági versenyképességét, ez pedig a település által biztosított egyéni életminőség egyik legfontosabb feltétele.

Zalaegerszeg *alap- és középfokú oktatása* hagyományosan jó színvonalú. Ezen a téren – az energiahatékonyság korábbi fejezetben tárgyalt javítása mellett – a fejlesztések az épületállomány folyamatos korszerűsítése, az új oktatási módszereknek támasztotta igényeknek való megfelelés elősegítése lehet a feladat. Új intézmények létesítését a demográfiai folyamatok nem indokolják.

Fontos feladat lehet a bölcsődei férőhelyek számának növelése a településen, egyrészt a fiatalok munkavállalásának megkönnyítése, másrészt, ezzel összefüggésben a fiatalok helyben tartása vagy vonzása szempontjából.

A *szakképzési szolgáltatások* kapcsán különösen fontos kihívást jelent, hogy napjaink felgyorsult technológiai fejlődése miatt az oktatási rendszer demonstrációs és technikai kínálata számos szakmacsoportban, rendkívül rövid idő alatt avul el, így a megszerzett ismeretek és a piac által elvárt ismeretek között jelentős eltérés tapasztalható. Így, bár a szakképzés Zalaegerszegen hagyományosan széles spektrumú, jelentősek az eltérések a helyi gazdaság igényei és a szakképző intézményekből kibocsátott tanulók képességei között. A város iparfejlesztési törekvéseihez illeszkedően a szakképzés kibocsátásában növelni lenne célszerű a gépipari jellegű szakmával rendelkezők számát (pl. gépi forgácsoló, CNC forgácsoló, hegesztő, mechatronikai műszerész, villanyszerelő, karbantartó szakmákban). A szakmai oktatás javítása érdekében a korszerű demonstrációs és oktatási eszközök rendelkezésre bocsátása az egyik fő fejlesztési irány. Emellett, azonos jelentőséggel kell kezelni a diákok motivációjának erősítését (pl. ösztöndíjak létesítésével, megfelelő színvonalú kollégiumi elhelyezés biztosításával), az oktatók (tanárok, szakoktatók) képzését, továbbképzését valamint a korszerű képzési tartalom kialakítását is, amely magában kell, hogy foglalja a csoport- illetve projekt-munkára való felkészítést és a változásra, fejlődésre való egyéni motiváció és képességek erősítését is.

A szakképzés terén az önkormányzat aktív részt vállalhat a szakmastruktúrák szomszédos települések intézményeivel összehangolt kialakításában, valamint a képzési kínálat és a munkaerőpiaci kereslet harmonizálására irányuló tevékenységekben (pl. pályaaorientáció megszervezése, foglalkoztatási „paktumok” szervezése illetve részvétel működésükben).

A *felnttktképzés* terén fontos feladatként jelentkezik a felnttktképzés térségi együttműködő rendszerben való megszervezése, a szak- és felsőfokú képzőintézmények kínálatának összehangolása, mind a nyújtott OKJ-s képzések, mind a vállaltok illetve gazdaságfejlesztő szervezetek számára nyújtott tréning-szolgáltatások tekintetében. Kiterjesztendőek a távképzés lehetőségei illetve a kombinált (távképzéssel elsajátított elmélet, „hagyományos” gyakorlat) képzések. Fontos feladat az inaktív egyének visszaintegrálása a munkaerőpiacra illetve az ezzel kapcsolatos átképzési kínálat bővítése valamint a megváltozott munkaképességűek speciális képzési igényeinek kielégítése.

A szakképzési rendszer eredményesebb működése érdekében jelentős, a város egészére kiható léptékű infrastrukturális jellegű fejlesztés nem szükséges, ám maguk a szakképző intézmények jelentős felújításra szorulnak.

A *felsőoktatási* intézmények helyben biztosított kínálata jól illeszkedik a város fejlődésének fő irányaihoz. A felsőoktatás fejlődési trendjei alapján nem tűnik reálisnak zalaegerszegi székhelyű felsőoktatási intézmény létrehozása, a városban működő karok közötti kapcsolatok közötti erősítése, a fejlesztések és a kínálat összehangolása viszont jelentős városi érdek és feladat marad a jövőben is. Elengedhetetlen a képzési kínálat differenciált fejlesztése és ennek koordinált megvalósítása Nagykanizsa és Szombathely intézményeivel. A zalaegerszegi kínálat továbbfejlesztése során kiemelt támogatást célszerű nyújtani a műszaki, mérnöki jellegű képzések fejlesztéséhez a gép- és elektrotechnikai illetve mechatronikai területen, igazodva a város iparfejlesztési stratégiai céljaihoz.

Bővítendő a felsőoktatási szakképzés kínálata mind a műszaki, mind a gazdaság igényeit kiszolgáló pénzügyi és gazdasági területeken valamint markánsan erősíteni lenne célszerű a műszaki és gazdasági - pénzügyi tudás felhasználását segítő kommunikációs, problémamegoldó vagy a csoport- illetve projektmunkához szükséges képességek fejlesztését a felsőoktatásban is.

További infrastruktúra-fejlesztések és a képzési tartalom fejlesztése is szükséges ahhoz, hogy a város a térség műszaki felsőoktatásának központjává váljon.

Erősítendő a gazdasági szervezetek – elsősorban a térségben gyártókapacitással rendelkező termelők – és a zalaegerszegi a műszaki, mérnöki területeken meglévő felsőoktatási kapacitások együttműködése, közös alkalmazott kutatási, fejlesztési tevékenységek ösztönzése. Fontos versenylőny lehet a zalaegerszegi felsőoktatás számára, ha sikerülne élő, működő kapcsolatokat (tudástranszfert és innovációs készségek erősítését szolgáló közös projektek, közös kutatások, fejlesztések) kialakítani Graz és Maribor felsőoktatási intézményeivel.

A lakosság egészségi állapota

A város térségére is kiterjedő egészségügyi szolgáltató (ellátó) rendszere jól működik, a régóta szükséges infrastrukturális átalakítások, korszerűsítések megtörténtek, a működéshez szükséges humán erőforrás rendelkezésre áll. A koncepció az egészségügy terén az egészségfejlesztés megelőzéssel és az egészségtudatos viselkedési formák elterjesztésével kapcsolatos elemekre helyezi a fő hangsúlyt. Ennek megfelelően kiemelt fontosságú egyrészt a az egészséggel kapcsolatos információk és tudás megosztása, az egyének egészségtudatosságának erősítése valamint a mozgás, az egészséges életmód elterjedésének támogatása, a lakosság erre történő ösztönzése. Ilyen összefüggésben az egészségfejlesztést szolgálja a tömeg- és egyéni sportok támogatása, ezek feltételeinek megteremtése, a rekreációs lehetőségek bővítése, a felvilágosító, információs programok megvalósítása valamint a kor színvonalán álló szűrési programok megvalósítása képezi a koncepció fő elemeit.

A város kiváló környezeti adottságai, a rendelkezésre álló jó minőségű kórházi és rekreációs infrastruktúra valamint a rendelkezésre álló kiváló egészségügyi szakembergárda jó alapot biztosíthat ahhoz, hogy az egészségügyi szolgáltatások bizonyos körét a város intézményei piaci alapon nyújtott szolgáltatásként értékesítsék, akár hazai akár külföldi igénybevevők számára. A lehetőség megvalósíthatóságát célszerű részletes vizsgálattal feltárni és a feltárás eredményének megfelelően meghatározni a szükséges fejlesztéseket

A *szociális ellátások* területén számolni kell a demográfiai viszonyok megváltozásával, az időskorú népesség teljes népességen belüli arányának erőteljes növekedésével. A természetes folyamatok mellett a perifériára szorult rétegek, illetve az öngondoskodás lehetőségének hiányában a társadalmi gondoskodásra szorulóknak jelentenek tartós feladatot a szféra számára. Az ellátórendszer működése megfelelő, lényeges koncepcionális szintű változás vagy stratégia fejlesztés megvalósítása nem látszik szükségesnek, a demográfiai változások következtében szükségesnek látszó kapacitásbővítésen kívül.

A város – építve jól működő egészségügyi szolgáltató rendszerére is – kiváló életminőséget képes kínálni az idős emberek számára is, ami felveti, hogy az idősellátásban lehetőség nyílhat piaci alapon értékesíthető szolgáltatások megszervezésére is (pl. piaci alapon működő időszotthon). A lehetőség megvalósíthatóságát célszerű részletes vizsgálattal feltárni és a feltárás eredményének megfelelően meghatározni a szükséges fejlesztéseket

Sport és szabadidő létesítmények, rekreációs és sportturisztikai vonzerő fejlesztés

A szabadidős létesítmények, rekreációs célú sportpályák, közösségi terek nemcsak a lakosság egészséges életmódjának biztosításához fontosak, de hozzájárulnak a turisztikai vonzerő növeléséhez is (sportturizmus, aktív turizmus).

Kultúra, művészetek

A városi közösségek aktivitását, kreativitásuk fokozását jelentős mértékben ösztönzi a város által teremtett kulturális környezet. Zalaegerszeg kulturális élete élénk, emellett jelentős további fejlődési potenciállal rendelkezik.

A városi kulturális élet sokszínűsége és gazdagsága vonzerőként hat a fiatal korosztályokra, akik szívesebben vállalnak munkát, emellett jelentősen hozzájárul az egyetemi közösségi élet fellendítéséhez is, ami növeli a város vonzerejét a felsőoktatási intézmények jövőbeli hallgatói számára is.

Zalaegerszeg, fiatal városként jelentős történelmi kulturális hagyományokkal nem rendelkezik. Kiemelkedő fontosságú ezért a kortárs művészetek támogatása a városban, elsősorban – a kialakulóban levő hagyományokra építve – a színház, a zene és képzőművészetek területére lehet érdemes összpontosítani. Megfontolandó, hogy a város ösztönözze a szűkebb rétegeket érintő, vagy kísérletező, alternatív megközelítésmódokat alkalmazó művészeti irányzatok, művészek

megjelenését és térnyerését a városban, ezzel is erősítve azt a képet, hogy Zalaegerszeg társadalmát az aktivitás, kreativitás és frissesség jellemzi. Fontos elemét képezi a város kulturális hagyományainak a népi kultúra, amely mind a hagyományok ápolása, megőrzése révén teremt új értéket, mind lehetőséget ad azok kreatív újraértelmezésre és ezen a módon egyedi, zalaegerszegi kulturális termékek létrehozására.

A város kulturális és művészeti életének fellendítése érdekében fogalmazódott meg az igény egy új, többfunkciós közösségi kulturális színtér létesítése iránt, amelynek programkínálatát a Zalaegerszeg és térségében aktív kulturális intézmények, és civil szervezetek és művészek együttműködésében alakíthatnák ki.

Kapcsolódó részcélok

5.1. cél: A települési és térségi humán szolgáltatások magas minőségének fenntartása

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) A városban elérhető felsőoktatási tevékenységek összehangolt fejlesztése, színvonalának folyamatos emelése
- (ii) Kiemelkedően jó infrastrukturális feltételek biztosítása az oktatás és nevelés kiválósága érdekében
- (iii) Az egészségügyi szolgáltatások magas minőségének fenntartása, verseny piacon értékesíthető rekreációs és egészségügyi szolgáltatások kifejlesztése
- (iv) Társadalmi befogadás és szociális szolgáltatások infrastrukturális hátterének javítása

5.2. cél: Változatos és magas színvonalú kulturális és szabadidős kínálat biztosítása

Jellemző tevékenységek, programelemek:

- (i) Kulturális infrastruktúra bővítése, korszerűsítése
- (ii) Kultúra és művészetek élénkítése, tevékenységek bővítésének ösztönzése
- (iii) Sport és rekreációs célú infrastruktúra minőségének javítása, bővítése
- (iv) Sport- és kulturális programok szervezése, kapcsolódó intézményrendszer kialakítása illetve fejlesztése

3.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és részcélok kapcsolata

A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Zalaegerszeg településszerkezetét a markáns domborzati adottságok alakították. A város kezdetben a Zala folyótól déli irányban húzódó völgyeket foglalta el, újabb területek fejlesztésbe történő bevonása ebben az irányban már nem lehetséges. A város fejlődése során átlépte a Zala folyó völgyét, fejlődéséhez itt – a Ságodi fennsíkon – talált lehetőséget. A város szerkezetének fejlesztése során elsődleges feladat az egyes városrészek – kiemelten a Zala folyótól északra elterülő városrészek és a központi várostest - közlekedési és funkcionális kapcsolatainak erősítése. A város területfelhasználásában is az északi városrészekben várható jelentős változás az új beépítések következtében. A településszerkezet és a területfelhasználás hosszútávon megvalósítandó fejlesztésének főbb elemei:

- *A városszerkezetet meghatározó úthálózat hiányzó elemeinek megépítése* (4.1. pont szerint)
- *„Zöld Zalapart” ökofolyosó kialakítása:* a belvároshoz kapcsolódó új vizes élet- és élménytér létrehozása
- *Északi városrészekben megvalósuló fejlesztések:* megújuló energiaforráson alapuló önellátó ipari park és technológiai központ, megújuló energiafelhasználáson alapuló élelmiszertermelési és élelmiszer-feldolgozó agráripari park, Gébárti turisztikai komplexum fejlesztése (új, tematikus turisztikai attrakcióval).
- *Központi várostestben megvalósuló fejlesztések:* műszaki felsőoktatási campus és innovációs tudáspark,
- *Albus projekt megvalósítása:* Alsóerdei komplex energiatakarékos lakópark kialakítása, valamint hulladékhasznosítási és megújuló energetikai fejlesztések
- *Zártkertek területhasználata:* az infrastrukturális ellátottság javítása, a lakóterületté váló területrészek városszerkezetbe illesztése.

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Jelen településfejlesztési koncepció Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájával együtt készül. A tervezés első fázisában – 2013 novemberében – elkészült a Megalapozó vizsgálat, a 314/2012. (XI.8.). Korm. rendelet által előírt tartalmi követelményeknek megfelelően. A vizsgálat a 2011-es statisztikai adatok feldolgozásával – készült, így valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaz, amely az Integrált Településfejlesztési Stratégia, valamint a településrendezési eszközök elkészítéséhez szükséges.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Jelen koncepció városépítési elemei a ma legkorszerűbbnek tekintett „kompakt város” elvein alapulnak. Ez azt jelenti, hogy a tervezett területigényes beruházásokat nem a várost övező területek extenzív fejlesztésével, hanem a beépített – vagy beépítésre szánt – területek intenzív fejlesztésével kell megoldani. A jelenleg érvényes, 2007-ben készült településszerkezeti terv elégséges tartalék-területeket jelölt ki a fejlesztések megvalósítására. Ezek nagy részének felhasználására eddig nem került sor, amiben jelentős szerepet játszott a világgazdasági válság, melynek hatásaként a potenciális beruházók visszafogták városfejlesztési elképzeléseik megvalósítását.

Jelen koncepció hangsúlyosan tartalmazza a várost körülvevő értékes mezőgazdasági- és erdőterületek védelmét. Így ennek megfelelően nem tesz javaslatot újabb területek bevonására a belterületbe. A belterületen belül – a koncepció megvalósításával járó településszerkezeti változtatások – nem igénylik a hatályos szerkezeti terv megváltoztatását. A fejlesztések során a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjét, a településszerkezetet és a területfelhasználást befolyásoló főbb változtatásokat az alábbiak szerint lehet összefoglalni:

- *A városszerkezetet meghatározó úthálózat hiányzó elemeinek megépítése*
- *„Zöld Zalapart” ökofolyosó kialakítása:* a belvároshoz kapcsolódó új vizes élet- és élménytér létrehozása
- *Északi városrészekben megvalósuló fejlesztések:* megújuló energiaforráson alapuló önellátó ipari park és technológiai központ, megújuló energiafelhasználáson alapuló élelmiszertermelési és élelmiszer-feldolgozó agráripari park, Gébárti turisztikai komplexum fejlesztése (új, tematikus turisztikai attrakcióval).
- *Központi várostestben megvalósuló fejlesztések:* műszaki felsőoktatási campus és innovációs tudáspark,
- *Albus projekt megvalósítása:* Alsóerdei komplex energiatakarékos lakópark kialakítása, valamint hulladékhasznosítási és megújuló energetikai fejlesztések
- *Zártkertek területhasználatának változása:* az infrastrukturális ellátottság javítása, a lakóterületté váló területrészek városszerkezetbe illesztése.

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 2007-ben készült Integrált Fejlesztési – Rendezési Tervéhez részletes örökségvédelmi hatástanulmány készült. Jelen Településfejlesztési Koncepciót megalapozó vizsgálat Helyzetfeltáró fejezete szintén teljes körűen bemutatja az örökségi értékeket és a védettséget.

MELLÉKLET

A fenntartható városfejlesztés kérdései (A XXI. század urbanisztikai kihívásai)

1. A jövőt meghatározó folyamatok

Ha a jövőről elmélkedünk, és a jövő urbanisztikai kihívásairól, három szempontot biztosan figyelembe kell vennünk:

- a demográfiai helyzet alakulását,
- a technikai fejlődés hatásait, és
- a klímaváltozás hatásait.

1.1. A demográfiai helyzet alakulása

A népesség számának növekedése

A „demográfiai robbanás”, vagyis a Föld népességének rohamos növekedése napjainkban is tart, és a kutatók véleménye szerint a növekedés ki is tart a század első felének végéig, amikor is bolygónk lakossága eléri a 9 milliárd főt. Hogy ezután mi lesz, abban már eltér a kutatók véleménye, de jelentős részük azt feltételezi, hogy a növekedés ezen a szinten megáll, és a népesség számának stagnálása következik be. A növekedés minket, Európában csak közvetve – elsősorban a bevándorlások miatt – érint, hiszen az európai országok szinte mindegyikére évtizedek óta a stagnálás a jellemző. (Ez a stagnálás is úgy jön létre, hogy a népesség természetes fogyását a bevándorlás egyenlíti ki.) Szinte biztosra vehető, hogy ez a folyamat lesz jellemző hazánkra is, vagyis a népesség természetes fogyása – mintegy 8 millió főre – és az egyensúlyt helyreállító bevándorlás felerősödése.

A bevándorlás sok fontos kérdést vet fel, például a más kultúrák befogadásának képességét. Kérdés, hogy a magyar társadalom hol tart ebben? Jelenleg aligha mondható el, hogy a tolerancia gyakorlásában élenjáró nemzet lennénk. Ugyanakkor a magyarság történetében több alkalommal is előfordult, hogy „idegeneket” kellett befogadni, akik aztán idővel asszimilálódtak, magyarrá váltak. Talán erre a hagyományra alapozva bizakodóak lehetünk. Az idegen kultúrák megjelenése egyben urbanisztikai kérdéssé is válhat, hiszen számos olyan oktatási, kulturális, vallási intézményt megjelenésével járhat együtt, melyek helyet követelnek majd a városainkban.

A népesség összetételének változása

A demográfiai helyzet alakulását nem csak a népesség növekedése jellemzi, hanem – és ez már minket, európaiakat közvetlenül is érint – a népesség összetételének drámai változása is. Ennek a változásnak több tényezője is van. Az első a népesség korösszetételének változása, vagyis öregedése. Az életszínvonal növekedésével, az orvostudomány és a technika fejlődésével – és nem utolsósorban a háborúk kiiktatásával – az emberi életkor kitolódott, és a fejlett társadalmakban megnövekedett az idős emberek aránya. Ez is urbanisztikai kérdéseket vet fel, hiszen az idős emberek életmódja alapján más, mint a fiatalabb generációké, más intézményeket igényelnek, más életformát folytatnak, szabadidejük eltöltése iránt is más igényeket fogalmaznak meg.

A fejlett nyugati országokban – elsősorban Amerikában, de egyre inkább Európában is – erősödik a „szinglik” aránya, vagyis azoknak a személyeknek a száma, akik nem családban, hanem egyedül élnek, adott esetben a gyereknevelésre is így vállalkoznak. A „szinglik” tipikus városlakók, a városban belül is a központok nyüzsgő életét, a szórakozási lehetőségeket keresik. Urbanisztikai szempontból ez kedvező jelenség, mert alapozni lehet rájuk a történelmi városközpontok rehabilitációját, revitalizációját.

A városlakók arányának növekedése

2008-ban történelmi jelentőségű esemény zajlott le a világban, bár mindez csendben történt, nem keltett különösebb feltűnést. Az történt, hogy a világ városainak összlakossága elérte a teljes népesség 50%-át. Hogy mit tekintünk városnak és mit nem, arról persze lehet vitatkozni – éppen a hazai várossá nyilvánítási gyakorlat mutat erre példát –, de a tendencia nyilvánvaló: az emberek a megélhetés, a munkához való hozzájutás, a jobb életkörülmények reményében a városba igyekeznek. A városok is differenciálódnak, hatalmas metropoliszok jönnek létre, melyek lakossága 10-15-20 millió főre is növekedhet. Mindez természetesen óriási urbanizációs problémákat vet fel

az infrastruktúrák kiépítése és üzemeltetése, a társadalmi problémák kezelése – szegregáció, közbiztonság, stb. – területén.

Ez a probléma minket szerencsére kevésbé érint. Európában már ma is 75% - 25% a városlakók – falun élők aránya. Örülhetünk annak is, hogy Európa a metropoliszok „versenyében” lemaradt, Párizs és London sem fér be a világ 20 legnagyobb városa közé. Az urbanizáció Magyarországon elsősorban a kisebb településeket veszélyezteti, egyeseket akár kihalással is fenyegethet. A kérdés megoldása természetesen a politikai szándékoktól is függ, ugyanúgy egyébként, mint minden más urbanisztikai kérdés esetében is.

1.2. A technikai fejlődés hatása

A jövő megismerésének szándéka örök emberi törekvés. De csakugyan megismerhető-e a jövő? Ismertek híres látnokok, kiemelkedő fantáziájú emberek, akik – úgymond – sikeresen „megjósolták” a jövőt. A jövőről való elképzeléseink azonban mindig a mában gyökereznek, a mai gondok megoldására keressük a választ, a ma tudományának alapján. Verne Gyula „Utazás a Holdra” című könyvének illusztrációja jól mutatja, hogy az író elképzelhetőnek tartotta a Holdra való utazást, de az űrjárművet puskagolyó-szerűnek képzelte, amit vasúti sínen szállítanak a kilövés helyszínére. Elképzelései a mechanika alapján állottak. Amikor az első ember, Gagarin az űrben járt, mindenki biztosra vette, hogy a XXI. század elején már társasutazásokat szerveznek a Holdra, vagy akár a Marsra is. Mindebből semmi sem valósult meg, ugyanakkor van számítógépünk és mobil telefonunk, amire viszont senki sem gondolt a múlt század közepén.

A gépkocsi változása (nagyság, balesetveszély, környezetszennyezés)

Amikor a jövő urbanisztikai kihívásairól elmélkedünk, valójában akkor is a ma problémáira keressük a megoldásokat. Városaink egyik legfőbb problémája ma a mértéktelenül megnőtt autóforgalom, amely már-már az életet lehetetlenné teszi. Egészen bizonyos, hogy ennek a problémának a megoldása a XXI. századra vár. Amióta a környezetvédelem – helyesebben szólva a környezet védelméről szóló közbeszéd – divatba jött, a világ vezető autógyárai jelentős kísérleteket folytatnak a környezethez barátságosabban viszonyuló járművek kifejlesztésére. Ezeket a kísérleteket persze nem csak az aggodás vezérli, hanem a jól felfogott piaci érdek is. Szerencsére, mert így valóban motiváltak a fejlesztésre. Az eddig elért eredmények tükrében bizton állítható, hogy az autó jelentős átalakuláson fog átmenni a közeli években.

Az egyik legjelentősebb változás az energia forrása, azaz a hajtóanyagok területén fog jelentkezni. A kísérletek több irányban is folynak, az elképzelések rendszerezése szinte lehetetlen. De például a hidrogén-alapú üzemanyag igen ígéretesnek tűnik, már csak azért is, mert a $4H + O_2 = 2H_2O$ képlet olyan egyszerű, hogy bárki megértheti. Vagyis, ha hidrogént égetünk el, vizet kapunk, még hozzá teljesen tiszta vizet, ami egyáltalán nem szennyezi a környezetet. A dolog igen egyszerűnek tűnik, de sajnos csak tűnik. Hidrogén ugyan rengeteg van, azonban kinyerése valamely anyagból – például vízből – egyelőre drága és energia-igényes. Persze ez a helyzet változhat, és minden bizonnyal változni is fog.

A mobilitás változása (informatika)

Az utóbbi egy-két évtizedben az informatika teljesen átalakította mindennapi szokásainkat, a munkavégzéstől a bevásárláson át a szabadidő eltöltéséig. Teljesen ésszerű volt az feltételezés, hogy az informatika térhódításának jelentős urbanisztikai következményei lesznek. A legjelentősebb változást a mobilitásban prognosztizálták, hiszen kézzelfoghatóvá vált a tömeges otthoni munkavégzés, az otthonról intézett bevásárlás, mindez pedig – úgy képzelték – a mobilitás csökkenésében fog majd jelentkezni. Az eddigi tapasztalatok szerint azonban ez a várakozás „nem jött be”, sem a városon belüli, sem az egyes települések közötti helyváltoztatások száma nem csökkent. Lehetséges azonban, hogy ez annak a következménye, hogy a megrögzött életviteli szokásainkon nehezebben változtatunk, így semmi esetre sem zárható ki, hogy a jövőben ez a helyzet változni fog. Ennek urbanisztikai hatása óriási lenne, hiszen a városainkat fojtogató legnagyobb gondon – a környezetet szennyező és balesetveszélyes közlekedési állapotokon – segítené.

Amin azonban az informatika hatása máris érzékelhető, az a „városfejlesztés társadalmasítása”, vagyis a városfejlesztési elképzelések széles körben való megismertetése, megvitatása, a városlakók bevonása a tervezési folyamatba. Erre vonatkozóan évtizedek óta vannak törekvések több-kevesebb sikerrel, hazánkban sajnos inkább kevesebb sikerrel, elsősorban az ismert – politikai, és ezek szerint helyi politikai ügyekben is tanúsított – passzivitás miatt. A korábbi módszerekkel szemben azonban az internet – úgy tűnik – nyerő módszerré válhat. Legalábbis ezt látszik igazolni számos hazai város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának kidolgozása, melyek közzététele az interneten meglepően nagyszámú hozzászólást eredményezett. A városfejlesztés

„demokratizálása” a fenntartható városfejlesztés elengedhetetlen kelléke, mint ahogyan azt számos – a háttérben titkos módon előkészített, és ezért megbukott – beruházás példája is igazolja.

1.3. A klímaváltozás hatásai

A klímaváltozásról – és azon belül kiemelten a globális felmelegedésről – sok szó esik mostanában. A globális felmelegedés azonban nem jelenti azt, hogy a föld minden részén egyenletesen emelkedik a hőmérséklet, ennél sokkal bonyolultabb lesz a változás, például lesznek olyan területek is, ahol akár még lokális lehűlések is lehetnek. Tulajdonképpen meglepően keveset tudunk a várható folyamatokról, és egyelőre a tudósok is egymásnak részben ellentmondó következtetésekre jutnak. Ilyen körülmények között persze nehéz felkészülni a változások fogadására, így nem is csodálható, ha ténylegesen kevés dolog történik.

A Magyarországon várható változásokat tekintve ugyanakkor a szakemberek többsége egyetért abban, hogy időjárásunk a mediterrán éghajlat irányába mozdul majd el. A hőmérséklet emelkedik, a csapadék mennyisége várhatóan csökken. Mindez természetesen jelentős építészeti konzekvenciákkal jár, így nagyobb jelentőséget kap az egyes épületek tájolása – például a jelenleg hátrányosnak tekintett északi lakások felértékelődnek –, klimatikus hűtése, de jelentős mértékben fognak változni az épületszerkezetek is. Az urbanisztika területén a legnagyobb változás az egyes települések terület-felhasználásában fog bekövetkezni. Megnövekszik az igény a hűvös mikroklímát biztosítani képes zöldfelületekre, kisebb-nagyobb vízfelületekre (tavakra, de akár városi szökőkutakra is). Mindezt pedig olyan helyzetben kell majd biztosítani, ahol a víz korlátozottabban lesz elérhető, az azzal való gazdálkodás feltételei megszigorodnak.

2. A fenntartható fejlődésről

Fenntartható fejlődésről beszélünk. Egyáltalán nem szerencsés ez a szóhasználat, mert arra utal, hogy a fejlődés az, amit minden áron fenn kell tartani. Ezzel szemben fenntartani azt kell, amit érdemes; amit jónak, kiegyensúlyozottnak érzünk, tehát nem szeretnénk, hogy a fejlődés következtében megváltozzon. Ezért helyesebb lenne kiegyensúlyozott viszonyok fenntartásáról beszélni. Az urbanisztikában ez egyszerre jelenti a kiegyensúlyozott társadalmi, gazdasági és környezeti viszonyok fenntartását. Na de beszélhetünk-e egyáltalán kiegyensúlyozott viszonyokról a társadalom, a gazdaság, a környezet területén? Nyilvánvaló, hogy nem, még nem, ezért a teendő első megközelítésben ezek megteremtése, a fenntartás csak azután következik.

2.1. Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok megteremtése, majd fenntartása

A társadalmi viszonyokat akkor tekinthetjük kiegyensúlyozottnak, ha az emberek többsége nagyjából elégedett a helyzetével. Ez semmiképpen sem jelent totális egyenlőséget, de nem jelentheti az egyes emberek közötti mérhetetlen különbséget sem. Ha „forradalmi” helyzet van, mert sok ember elviselhetetlennek érzi a helyzetét, akkor a társadalmi viszonyokat nem tekinthetjük fenntarthatónak. Abból kell tehát kiindulni, hogy valamilyen – a társadalom által elismert és biztosítható – alapszintű ellátáshoz a társadalom minden tagjának joga van. Képzeljük el, hogy a jövőben a társadalom a fejlettség olyan szintjét érte el, hogy tagjai számára – mondjuk állampolgári, vagy egyszerűen emberi jogon – a születéstől a halálig ellátmányt biztosít, amely mindenki számára lehetővé teszi az alapszinten való megélhetést. Bizton állítható, hogy a mai fejlett országok már ma is minden további nélkül meg tudnák ezt tenni. Különböző segélyek, támogatások formájában ennek egyes elemei már ma is léteznek.

Persze problémát jelent, hogy a társadalom elesettebb tagjainak megélhetését a gazdagoktól elvont forrásból lehet csak biztosítani. Ez biztos nem fog tetszeni az utóbbiaknak, ráadásul az ő érdekérvényesítő képességük jóval erőteljesebb, mint a rászorulóké. A marxi gondolat – mely szerint egyesek gazdagsága csak mások kizsákmányolása útján jöhetett létre, ezért helyénvaló az így szerzett vagyonok társadalmosítása – aligha valószínűsíthető meg. Úgyhogy az erőszakos elvonás helyett marad a felismerés – a társadalom vagyonos rétegeiben is –, hogy a társadalmi egyensúly csak úgy tartható fenn, ha helyzetével többé-kevésbé a társadalom minden tagja elégedett. Márpedig ezt az áldozatot érdemes meghozni, különben marad az erődszerű, biztonsági erővel védelt, őrzött lakópark-rezervátumok rendszere.

2.2. Kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok megteremtése, majd fenntartása

A gazdasági viszonyokat kiegyensúlyozottnak tekinthetjük, ha egy adott társadalom megfelelő mennyiségben és minőségben állít elő javakat. Ez nemcsak azt jelenti, hogy az előállított javak biztosítják a társadalom tagjainak szükségleteit, hanem azt is, hogy összhangban vannak a társadalom tagjainak munkaerejével, más szóval megfelelő mennyiségben tud az adott társadalom munkát (munkahelyet) biztosítani a tagjainak. És ez a XXI. század egyik legnagyobb kihívása!

Sajnos ugyanis, az a rossz hír, hogy nem lesz több munka. A társadalom úgy fejlődik, hogy a szükségletek kielégítésére egyre kevesebb élől munkára van/lesz szükség. Ez persze az emberiség szempontjából akár pozitív fejlemény is lehetne, hiszen így ki-ki többet foglalkozhatna kedvenc hobbi-tevékenységével, többet pihenhetne, szórakozhatna családi, vagy baráti körben. A problémát az okozza, hogy a szűkülő munkalehetőségek társadalmi elosztásában jelenleg szélsőséges egyenlőtlenség van, a munkához való hozzáférés lehetősége pedig alapvetően determinálja a társadalom egyes tagjainak élethelyzetét. Lehetne változtatni, javítani a helyzeten, ehhez azonban először is fel kell ismerni, hogy új helyzetről van szó. A társadalmi szolidaritás, vagyis annak a felismerése, hogy bizonyos esetekben önkorlátozásra is szükség van, csak a következő fájdalmas lépés. Mit lehetne tenni ebben a helyzetben?

A munkanélküliség, és annak minden szociális és egészségügyi következménye óriási terheket rak a társadalom vállára. Nyilvánvaló, hogy ez a gyakorlat nem folytatható. Védni kell a meglévő munkahelyeket. Erre nyilván számos közgazdasági eszköz áll rendelkezésre. Legkézenfekvőbbnek az tűnik, hogy az élől munkát „megtakarító” megoldásokat az állam büntesse, ezáltal tegye „gazdaságosabbá” a vállalatok számára a nagyobb mértékű foglalkoztatást. Annak mintájára, ahogy némely használati tárgy értékét emeli, hogy kézzel készítették – „hand made” –, dicsekedjen a nagyvállalat is azzal, hogy „itt a szükséges számú személyzetet alkalmazzuk, nem takarítjuk meg az élől munkát felesleges gépekkel.”

Nem biztos azonban, hogy a meglévő munkahelyek védelme önmagában elégséges lesz. Mi van ugyanis akkor, ha – amint azt erősen gyanítható – a jövőben nem lesz igény több munkára? Ebben az esetben a meglévő munkalehetőségek egyenletesebb – vagy akár nevezhetjük igazságosabbnak is – elosztását kell megvalósítani. Ez azt jelenti, hogy több ember, rövidebb munkaidőben dolgozna. Kétségtelen, hogy nehéz lesz a munkaidő csökkentésére rávenni a munkahellyel már rendelkezőket, előbb – utóbb azonban be kell majd látni, hogy nincs más megoldás. Egy kisebb közösségben mindenki természetesnek tartja, hogy az elvégzendő munkát lehetőség szerint egyenletesen kell elosztani a csoport tagjai között. Végül is nincs másról szó, minthogy ugyanezt az elvet alkalmazzuk a nagyobb csoport (társadalom) esetében is.

A munkaidő rövidülésének igen jelentős urbanisztikai hatása lesz azáltal, hogy a megnövekedett szabad idő eltöltésére társadalmilag hasznos lehetőségeket kell nyújtani. A szabadidő eltöltése tulajdonképpen területigényes tevékenység, ezért a mainál jóval nagyobb mértékben kell gondoskodni megfelelő pihenőparkok, sportterületek, rekreációs, kulturális létesítmények elhelyezéséről.

2.3. Kiegyensúlyozott környezeti viszonyok megteremtése, majd fenntartása

A környezet fenntarthatóságának fogalma alatt jelenleg – erősen leszűkítve a fogalmat – az energiafelhasználás racionalizálását szokták érteni. Ezen a téren a világ számos országában jelentős előrelépés történt, vagy legalábbis kísérletek folynak ebben az irányban. Ide sorolható a megújuló energiák (nap, szél) felhasználása, az egyes épületek „energiatudatos” kialakítása (ún. „passzív házak”) és energiatakarékos (önfenntartó) rendszerek megvalósítása. Urbanisztikai szempontból ez utóbbi kísérletek különösen figyelemre méltóak. Közös jellemzőjük, hogy az adott település, vagy településrész energiafelhasználása nem haladja meg az általa előállított energia mennyiségét. Ez utóbbi a megújuló energiák (nap, szél) mellett például a bioenergia felhasználását, a hulladék újrahasznosításából nyert energiát jelenti. Európai példa erre Malmö egy 1000 lakosú lakóterülete, vagy Kínában Zicsao városa.

A kiegyensúlyozott környezeti viszonyok azonban nemcsak az energiafelhasználás racionalizálását jelentik, hanem többek között a környezetszennyezés visszaszorítását, a meglévő városi és városkörnyéki zöldterületek védelmét, a településeket övező mezőgazdasági termőterületek védelmét is. A XXI. századra marad az előző században kibontakozott város – autó konfliktus megoldása is. Ebben a konfliktusban a XX. század (sikertelen) megoldása az volt, hogy a városokat próbálták a mértéktelenül megnőtt autóforgalom igényeihez igazítani. Ezt szolgálták az új útépítések, vagy a meglévő városi utak kiszélesítése, parkolóházak, térszín alatti, vagy térszínen létesített parkolók építése. A XXI. század megoldása az lesz, hogy az autót fogjuk a városhoz igazítani, a várost pedig visszaadjuk az embereknek.

Az ugyanis már a múlt század végére is világossá vált, hogy az autók térhódítását a városokban vissza kell szorítani, mert elszívják az életteret a városlakók elől, már-már élehetlenné teszik a településeket. Különböző forgalomkorlátozó megoldások születtek, melyek közül urbanisztikai szempontból kiemelhető a gyalogos utcák, terek rendszere. Ezek megvalósítása az első időben nagy ellenállást váltott ki például a kereskedők körében, a gyakorlat azonban igazolta létjogosultságukat. Az első gyalogos övezetek kialakítása a 70-es, 80-as években még együtt járt a környező utcák forgalmának megnövekedésével, mert a városi forgalom „zavartalan” lebonyolítása még elsődleges szempont volt.

A gépkocsi-mentes övezetek második generációja már nem egy-egy utcát, hanem egy összefüggő térséget tartalmaz. Kiderült, hogy egy ilyen terület kiszolgálása, működtetése így is megoldható, a nyereség pedig – a városlakók térnyerése – jelentős. Ma már Európa történelmi városainak nagy részében – például Olaszországban – ilyen városközpontok működnek, de ezen a téren Magyarországon is jelentős előrelépés történt az elmúlt évtizedekben. Példaként említhető akár Győr városközpontjának nemzetközi elismerést is kivívott megújítása. A városok visszahódítása az emberek számára olyan tendencia, amely a XXI. században egészen biztosan folytatódni fog.

6. Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmények Zalaegerszegen

I. Zalaegerszeg Egyesített Bölcsődék

KAPACITÁS

- | | |
|---|---------------|
| ➤ Cseperedő Bölcsőde (Zalaegerszeg, Petőfi u. 21-25.) | 96 férőhely, |
| ➤ Napsugár Bölcsőde (Zalaegerszeg, Napsugár u.32.) | 110 férőhely, |
| ➤ Tipegő Bölcsőde (Zalaegerszeg, Kis utca 8.) | 82 férőhely, |
| ➤ Úrhajós Bölcsőde (Zalaegerszeg, Úrhajós u. 2.) | 108 férőhely. |

Σ: 396 férőhely

KIHASZNÁLTSÁG

	Cseperedő	Napsugár	Úrhajós	Tipegő	E. B.
2010.	95,0%	94,0%	87,6%	95,8%	93,1%
2011.	70,1%	67,7%	68,0%	69,4%	68,8%
2012.	73 %	68 %	69%	67 %	66%
2013.	61 %	59 %	65 %	55 %	60 %

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

1. Napsugár Bölcsőde: energetikai fejlesztés

II. Zalaegerszegi Gondozási Központ

KAPACITÁS

• **Alapszolgáltatások:**

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás (*ellátható személyek száma: 171 fő*)
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (*jelzőkészülékek száma: 65 db*)
Székhely: Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 58-60.

Nappali ellátást nyújtó intézmények:

- Szociális Klub [Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Nappali Intézménye] (*30 fh*)
- Telephely: Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 23.
- Belvárosi Idősek Klubja (*60 fh*)
- Székhely: Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 58-60.
- Landerhegyi Idősek Klubja (*idősek és demensek ellátása*) (*40 fh*)
- Telephely: Zalaegerszeg, Platán sor 4.
- Andráshidai Idősek Klubja (*30 fh*)
- Telephely: Zalaegerszeg, Andráshida u. 5.

✚ **Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény**

- Idősek Gondozó Háza (*42 fh*)
Telephely: Zalaegerszeg, Landerhegyi u. 13/A

✚ **Tartós elhelyezést nyújtó intézmény**

- Idősek Otthona (*98 fh*)

KIHASZNÁLTSÁG

<i>Szolgáltatás/év (12.31.)</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Idősek nappali ellátása	107 fő idős 8 fő demens	103 fő idős 4 fő demens	102 fő idős 6 fő demens
Pszichiátriai- és szenvedélybetegek ellátása	16 fő	20 fő	17 fő
Étkeztetés	546 fő	482 fő	476 fő
Házi segítségnyújtás	66 fő	78 fő	77 fő
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	71 fő	69 fő	72 fő
Átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás	42 fő	42 fő	43 fő
Tartós elhelyezést biztosító ellátás	97 fő	99 fő	99 fő

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

- 1. Idősek Gondozóháza:** régi szárny korszerűsítése (a nem nyert TIOP pályázat megvalósítása)
- 2. Landerhegyi Idősek Klubja:** tetőcseréje, nyílászáró cseréje, szigetelés

III. Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ

A kapacitás ebben az intézményben nem értelmezhető. Az intézmény jelenleg két telephelyen biztosít szolgáltatásokat, azonban az idei évben a Kis utcai telephely kiváltása megtörténik, az addig ott elhelyezett családsegítő szakmai egység a gyermekjóléti egységgel összeköltözik a Zalaegerszeg, Apáczai Csere János tér 5. szám alá.

A biztosított szolgáltatások az alábbiak:

- családsegítés
- gyermekjóléti szolgáltatás
- helyettes
- utcai és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet,
- kórházi szociális munka,
- készenléti szolgálat.

KIHASZNÁLTSÁG/IGÉNYBEVÉTEL

- családsegítés ⇒ 1.354 fő
- gyermekjóléti szolgáltatás ⇒ 604 fő gyermekek száma 401család

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

Az intézmény szakmai egységeinek egy helyre költöztetését követően szükségessé válik egy városközponti ügyfélfogadásra alkalmas helyiségcsoport kialakítása.

IV. Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény

Ellátandó feladatok:

- háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás
- fogászati alapellátás
- ügyelet
- védőnői szolgálat
- iskola-egészségügyi ellátás

Az intézményi feladatellátást szolgáló vagyon kezelője a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet (ZEGESZ).

A ZEGESZ összesen 32 db háziiorvosi rendelőt kezel.

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

- Ola utcai felnőtt háziiorvosi rendelő (Ola utca 12.) akadálymentesítése
- Páterdombi felnőtt háziiorvosi rendelő (Wlassics Gy. utca 13.) felújítása (szigetelés, nyílászáró csere)
- Kertvárosi házi gyermekorvosi rendelő (Hegyalja u. 37-39.) felújítása (nyílászárók cseréje, bejárati ajtó csere)
- Fogászati ügyeleti ellátást szolgáló rendelő építése

V. Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet

Ellátandó feladatok:

- ellátja a hozzá rendelt költségvetési szervek szellemi és fizikai (technikai) támogató tevékenységeit (ezen belül különösen: pénzügyi-gazdasági feladatait.)
Ellátja továbbá a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 76. §-ában meghatározott működtetői feladatokat a hozzá rendelt köznevelési intézmények vonatkozásában.
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének az önkormányzat vagyonáról, a vagyongazdálkodás és vagyonhasznosítás szabályairól szóló 4/2013. (II.08.) önkormányzati rendelete alapján megkötött vagyongazdálkodási megállapodásban felsorolt vagyontárgyak tekintetében az önkormányzat nevében ellátja a vagyongazdálkodási feladatokat.

Intézményhez rendelt azon költségvetési szervek, melyek gazdálkodási tevékenységeit ellátja:

- Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermejjóléti Központ
- Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék
- Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény
- Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda
- Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda
- Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda
- Zalaegerszegi Landerhegyi Óvoda

Intézményhez rendelt köznevelési intézmények:

- Apáczai Csere János Gimnázium és Pedagógiai Szakszolgálat
- Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Izsák Imre Általános Iskola
- Landerhegyi Sportiskolai Általános Iskola
- Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola
- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
- Zalaegerszeg Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola
- Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola
- Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium
- Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

A megnövekedett feladatokat ellátó intézmény központi telephelyének elköltöztetése.

Lehetséges helyszínek: volt Kaffka Kollégium/volt MMIK épülete.

7. Köznevelési intézményi adatok

Intézmény neve	Maximálisan felvehető tanulólétszám (nappali)	Tanulólétszám 2013. október 1. (nappali)
Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Kis utcai Székhelye	330 fő	276 fő
Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Mikes K. utcai Tagóvodája	110 fő	92 fő
Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Szivárvány téri Tagóvodája	60 fő	50 fő
Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Ságodi Telephelye	30 fő	21 fő
Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Radnóti u. Székhelye	101 fő	88 fő
Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Kosztolányi D. téri Tagóvodája	129 fő	126 fő
Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Petőfi utcai Tagóvodája	144 fő	130 fő
Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Szent László utcai Tagóvodája	56 fő	43 fő
Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Csillag közti Székhelye	220 fő	181 fő
Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Napsugár utcai Tagóvodája	165 fő	137 fő
Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Andrásheidai Tagóvodája	110 fő	90 fő
Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Űrhajós u. Székhelye	160 fő	119 fő
Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Kodály Zoltán utcai Tagóvodája	158 fő	109 fő
Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Landorhegyi utcai Tagóvodája	132 fő	106 fő
Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Bazitai Telephelye	25 fő	17 fő
Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	1072 fő	639 fő
Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (Petőfi)	788 fő	516 fő
Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskolája	788 fő	583 fő
Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola (Eötvös)	808 fő	634 fő
Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskolája	540 fő	424 fő
Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola	1040 fő	581 fő
Izsák Imre Általános Iskola	224 fő	171 fő
Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola	448 fő	345 fő
Béke Ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	250 fő	186 fő
Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola	1100 fő	583 fő
Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium	875 fő	789 fő
Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium	700 fő	684 fő
Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium (Székhelykollégium)	250 fő	210 fő
Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium	304 fő	122 fő

Kovács Károly Tagkollégiuma		
Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégiuma	236 fő	198 fő
Csány László Közgazdasági Szakközépiskola	735 fő	604 fő
Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola (Székhelyiskola)	1000 fő	783 fő
Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Széchenyi István Tagiskolája	750 fő	509 fő
Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola (Székhelyiskola)	850 fő	618 fő
Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Munkácsy Mihály Tagiskolája	1215 fő	449 fő
Páterdombi Szakképző Iskola	1310 fő	1033 fő

8. Zalaegerszeg Szociális Várostérképe

MUNKAANYAG az ITS-hez

megjegyzés:

A kivonat a Zalaegerszeg Város számára készített szociális elemzésből készült. Az anyag alapján történt megállapításokat és konzekvenciákat az előző fejezetek tartalmazzák.

I. A Szociális Térkép

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint főpályázó, továbbá a Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, illetve a Zalaegerszegi Gondozási Központ, mint konzorciumi tagok, sikeresen pályáztak a TÁMOP-5.4.9-11/1-2012-0043 számú **Modellkísérleti program az alapszolgáltatások funkcionális összekapcsolására** projektre, melynek helyi célja, a Zalaegerszeg város területén működő szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások összehangolása, fejlesztése, valamint hatékonyabb segítő hálózat kialakítása.

Az „Egymásra hangolva” címet viselő zalaegerszegi program egyik kiemelt része, a település szociális térképének elkészítése. A szociális térkép szervesen illeszkedik a projekthez, amennyiben jelentősen hozzájárul a programban vállalt szociális és gyermekjóléti alapellátások rendszerének hatékonyabbá tételéhez, fejlesztéséhez, valamint szakmai segítséget nyújt a helyi társadalompolitikai döntések meghozatalához.

A szociális térkép célkitűzése, hogy a lakosság körében felmért reprezentatív kérdőíves vizsgálat eredményeit felhasználva, egyfajta képet kapjunk Zalaegerszeg lakosságának szociális helyzetéről, a város lakosságának szociális szükségleteiről és problémáiról, valamint a már működő szociális és gyermekjóléti alapellátások rendszerének működéséről.

A szociális térkép jellemzően a lakosság állapotát felmérő pillanatfelvétel, annak helyzetét, problémáit és elvárásait megfogalmazva. A szociális térképhez csatolt kutatás a helyi társadalom sokdimenziós (vagyon-, egészségügyi-, oktatási-, lakásügyi- és munkaerő-piaci helyzet, életviteli szokások stb.) strukturális állapotát méri fel.

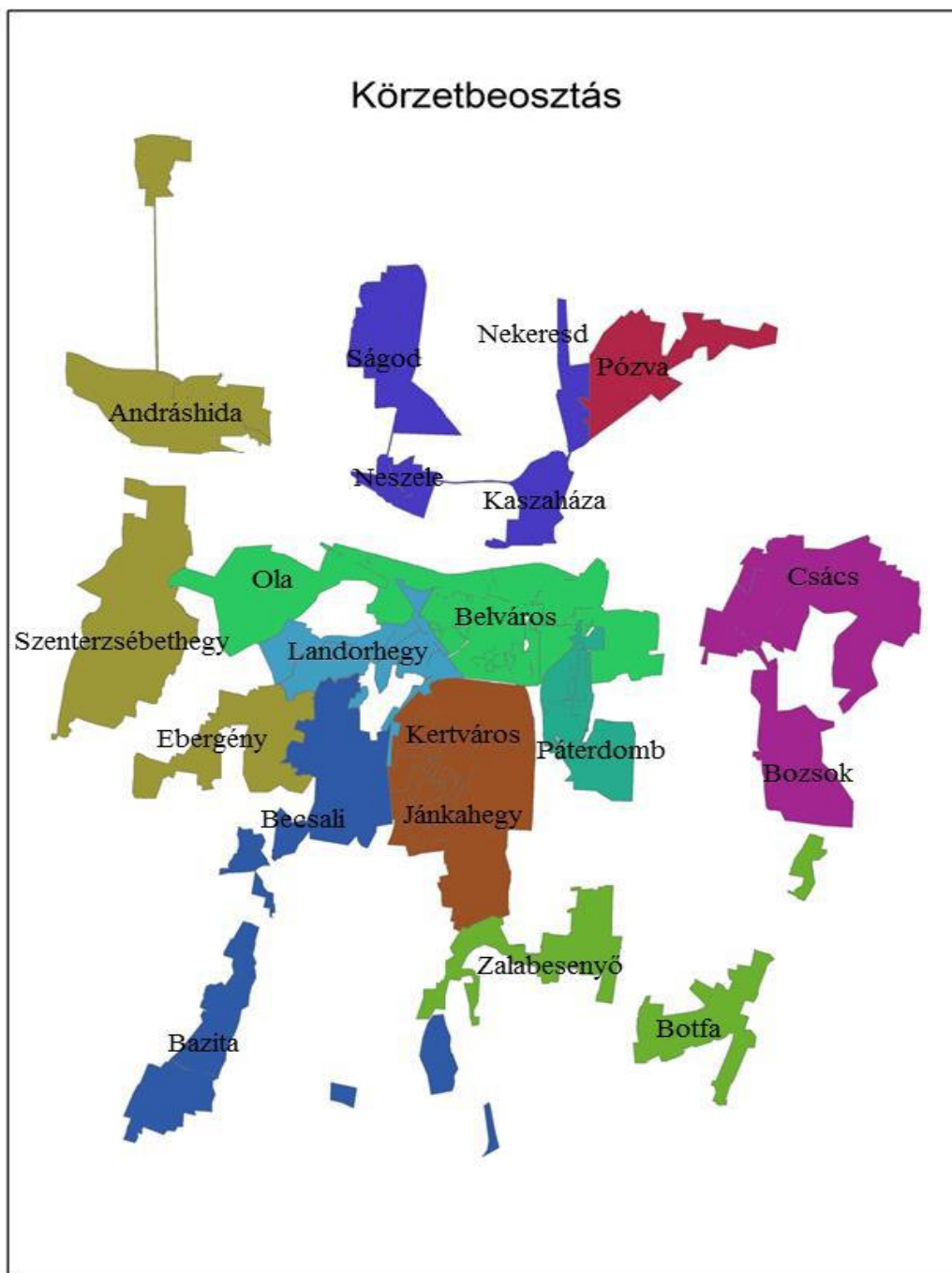
A szociális térképek nagy előnye, hogy a helyi társadalomról az általános ismeretknél és statisztikai adatoknál többet képes nyújtani. Ez a „többlet” az információk mélységében és minőségében van, utóbbi esetén érzelmek, vágyak, attitűdök megnyilvánulásának is helye van egy ilyen vizsgálatban. Emellett képes megmutatni a helyi társadalom rétegződését a különböző dimenziókban, a helyi társadalom viszonyrendszerét, illetve a problémák térbeli elhelyezkedését. A szociális térkép a lakossági felmérés mellett a település szociális ellátó rendszerét is szemügyre veszi, hogy megnézze, hogy az egyes társadalmi problémák és szükségletek, illetve a szociális ellátó rendszer mennyire illeszkedik egymáshoz, vagyis milyen a segítő rendszer hatékonysága. Vagyis a szociális térkép egyfelől szükségletfelmérés, másfelől - előbbire történő reagálásként - benne rejlik az ellátástervezés is.

A reprezentatív adatfelvételre 2013. szeptember 27. és 2014. március 21. között került sor a városban.

A város tíz vizsgálati körzetre került felosztásra. A felosztás alapja Zalaegerszeg város 51 választási körzete, amiket aztán a lakosság gondolatában lévő városi körzetekre bontottunk, s ahol kutatási szempontból szükségét éreztük, összevonást végeztünk a körzetekben. Az így kiválasztott tíz kutatási körzet a következő:

- Andrásbuda - Ebergény
- Kaszabáza - Nekeresd - Neszele - Ságod
- Landorhegy
- Pózva
- Belváros - Ola
- Csácsbozsok (Csács-Bozsok)
- Bazita - Becsali
- Kertváros - Jánkahegy
- Péterdomb
- Zalabesenyő - Botfa.

A felmérésben a megkérdezettek a város állandó felnőtt lakosságát **nemre, korra** és **városi körzetre** (azaz városon belüli lakóhelyre) lebontva reprezentálják. A lekérdezett mintában szereplő 1131 háztartásban 3111 személyről történt adatfelvétel.



Nemek és korcsoportok a teljes lakosságban

Korcsoport (év)	Férfi		Nő		Összesen (fő)	
	(fő)	(%)	(fő)	(%)	(fő)	(%)
18-24	2 242	4,49	2 170	4,35	4 412	8,85
25-34	4 033	8,09	4 936	7,89	7 969	15,98

35-44	5 000	10,3	4 873	9,77	9 873	19,80
45-64	7 792	15,63	9 374	18,80	17 166	34,43
65-	4 004	8,03	6 423	12,88	10 427	20,91
Összesen	23 071	46,28	26 776	53,72	49 847	100

Nemek és korcsoportok a lekérdezett mintában

Korcsoport (év)	Férfi		Nő		Összesen (fő)	
	(fő)	(%)	(fő)	(%)	(fő)	(%)
18-24	44	3,89	45	3,97	89	7,86
25-34	90	7,95	76	6,71	166	14,67
35-44	92	8,13	108	9,54	200	17,68
45-64	183	16,18	234	20,68	417	36,87
65-	94	8,31	165	14,58	259	22,90
Összesen	503	44,47	628	55,52	1 131	100

II. A kutatás eredményei

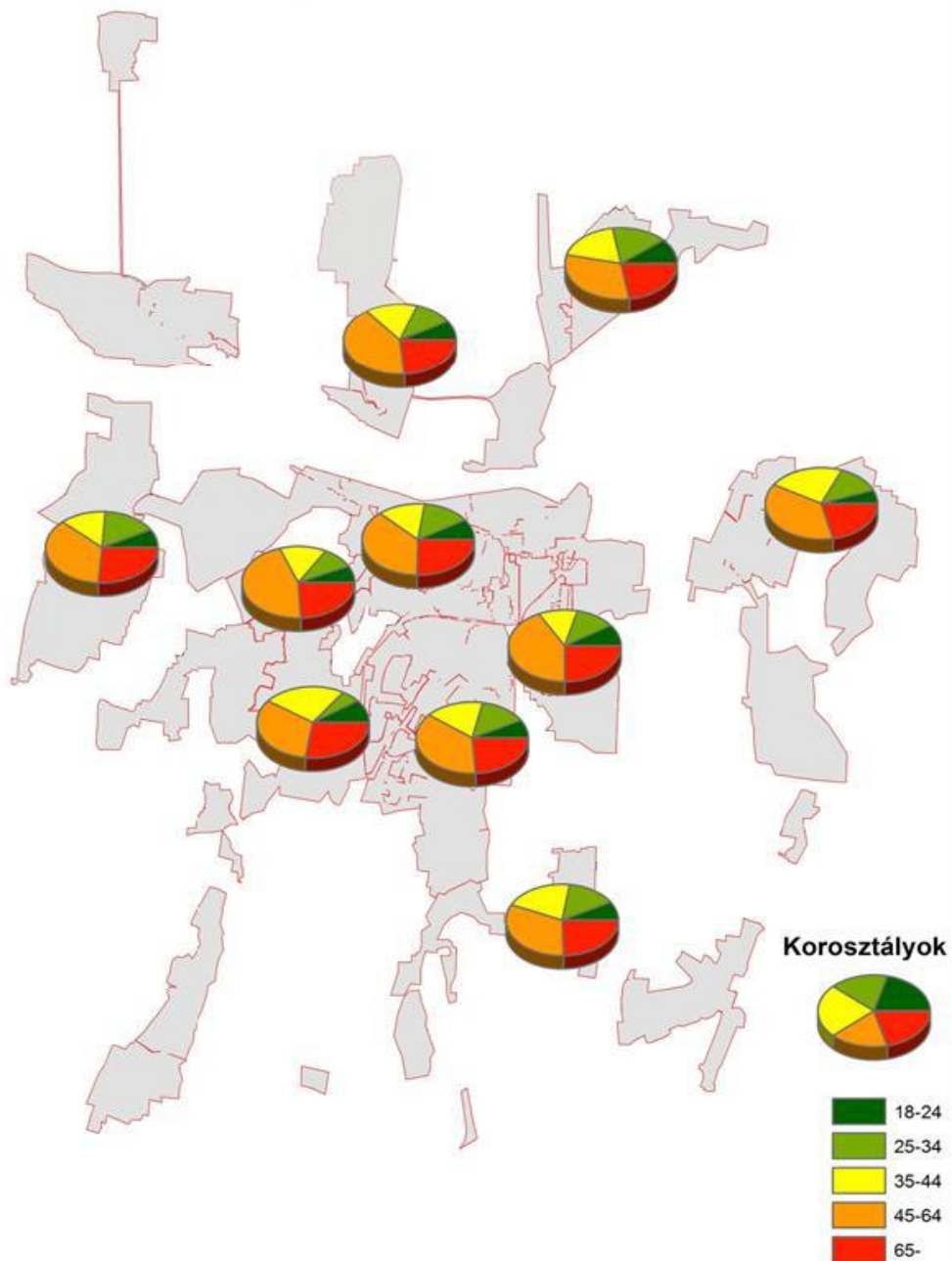
II.1. Demográfia

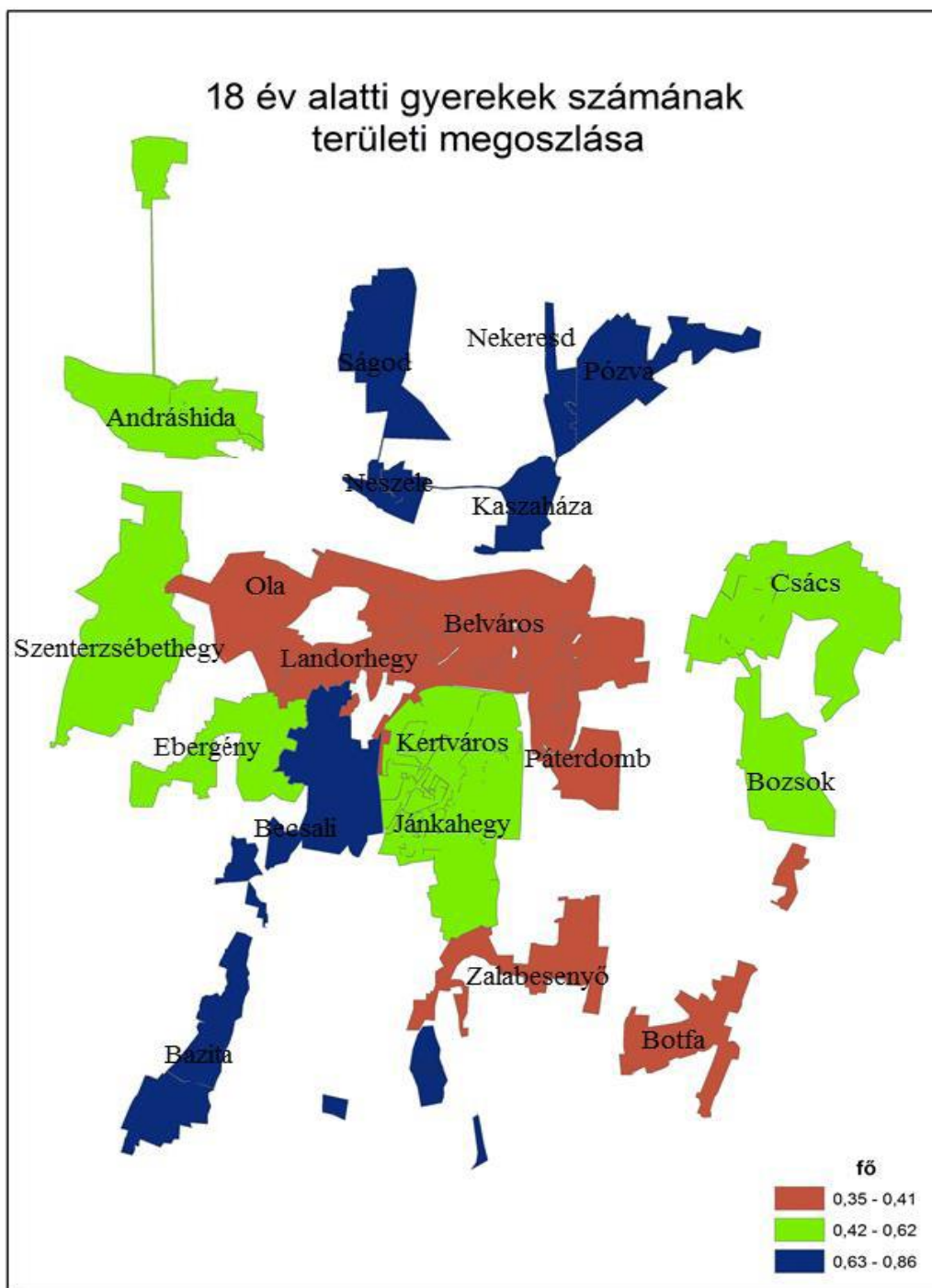
A korosztályok területi megoszlását mutatja a következő két térkép. Bár mindenhol hasonló a 65 feletti korosztály, de azon belül is különösen Landerhegy és Páterdomb mutatja az előregedés arcát, vagy afelé halad, amennyiben itt is sok a 65 feletti lakos, illetve azok száma is több, akik már az aktív korúság harmadik harmadába értek.

Látható, hogy a 18 évvel fiatalabb korcsoportok háztartásai igen alacsony számban vannak jelen. Emellett is jellemzően Pózva, Bazita-Becsali, és Kaszaháza/Nekeresd/Ságod/Neszele városi körzetekben található, vagyis jellemzően a város külső kerületeiben, a „falusias” városi környékeken. Ez nyilván összefügg - utóbbi kettő kapcsán különösen - azzal, hogy Zalaegerszegen belül a mobil gyermekes családok jelentős része ezekbe a körzetekbe költözik ki, építkeznek vagy vásárolnak ingatlan, melyek vidékies, békés, biztonságosabbnak hit jellegűkkel, ugyanakkor a városközpont könnyű megközelítésével, ideális helyszínek a gyermekes családoknak.

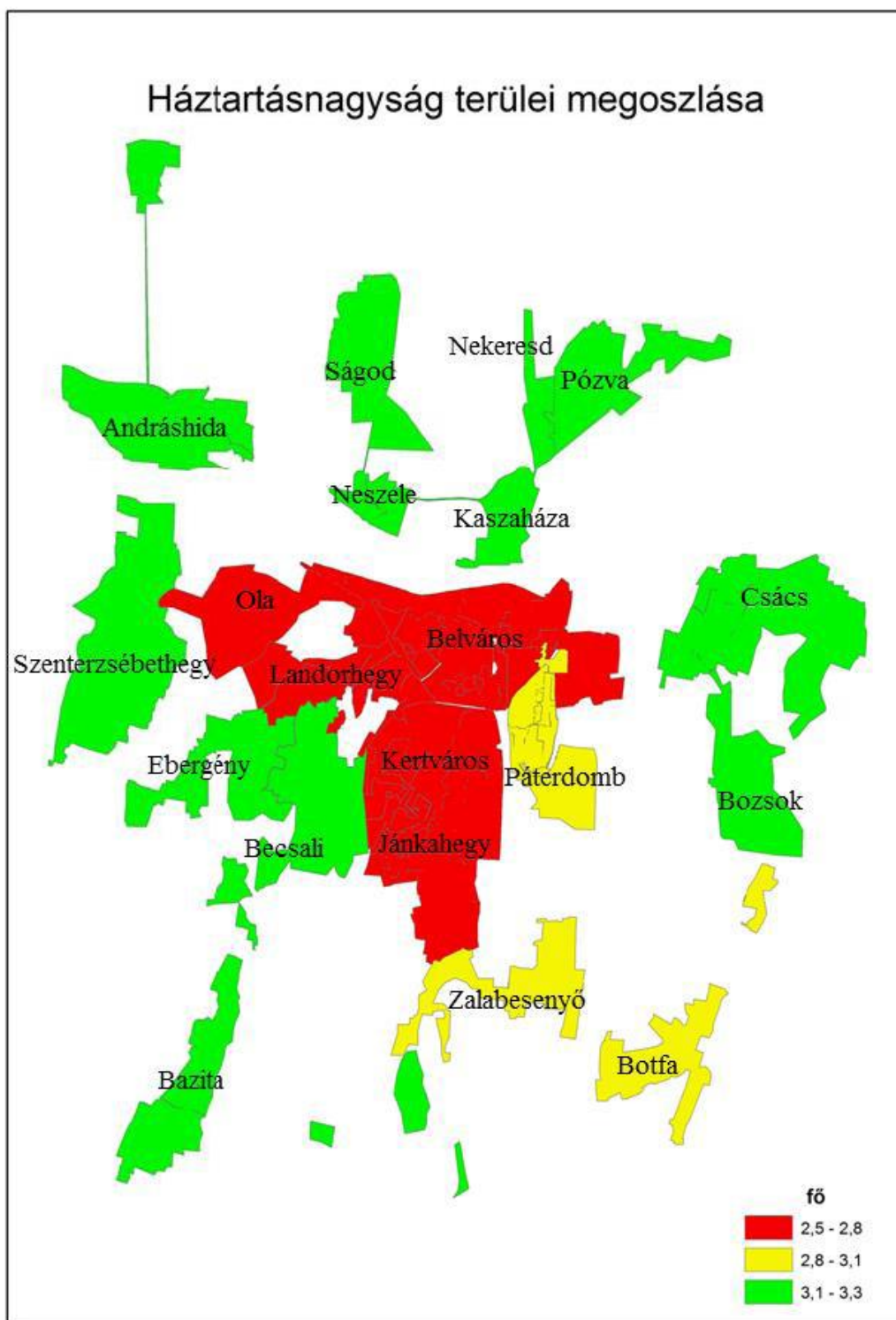
Érdemes ezek fényében nyilván azt további vizsgálat alá venni, hogy ezek a környékek mennyire növelik a gyermekes családok komfort érzetét (babakocsis járdák, biztonságos játékterek, nagyobb kiépített közösségi terek, stb.)

Korcsoportok területi megoszlása





A kutatási körzetek tekintetében átlagos háztartási nagysággal bír a körzetek közül a három nagy városi részt adó Belváros-Ola, Kertváros és Landerhegy. Ezekben a körzetekben találjuk a legkisebb háztartási nagyságot. Ezek az adatok megismétlik a 2001-es kutatási eredményeket, ahol az alacsonyabb létszámú háztartások szintén jellemzően a belvárosi körzetekben, Landerhegyen (és a külső városrészekben) fordultak elő nagyobb arányban.¹⁶ Az összes többi körzet háztartása az átlagnál nagyobb taglétszámmal bír. Különösen kedvező ez Pózva, Bazita-Becsali, Kaszaháza-Nekeresd-Neszele-Ságod városrészekben, ahol korábban láthattuk egy másik kedvezőbb adatban a 18 év alattiak viszonylag magasabb arányát. Hozzájuk csatlakozik még Csácsbozsok és Andráshida városi körzetek.



II.2. Anyagi, szociális helyzet

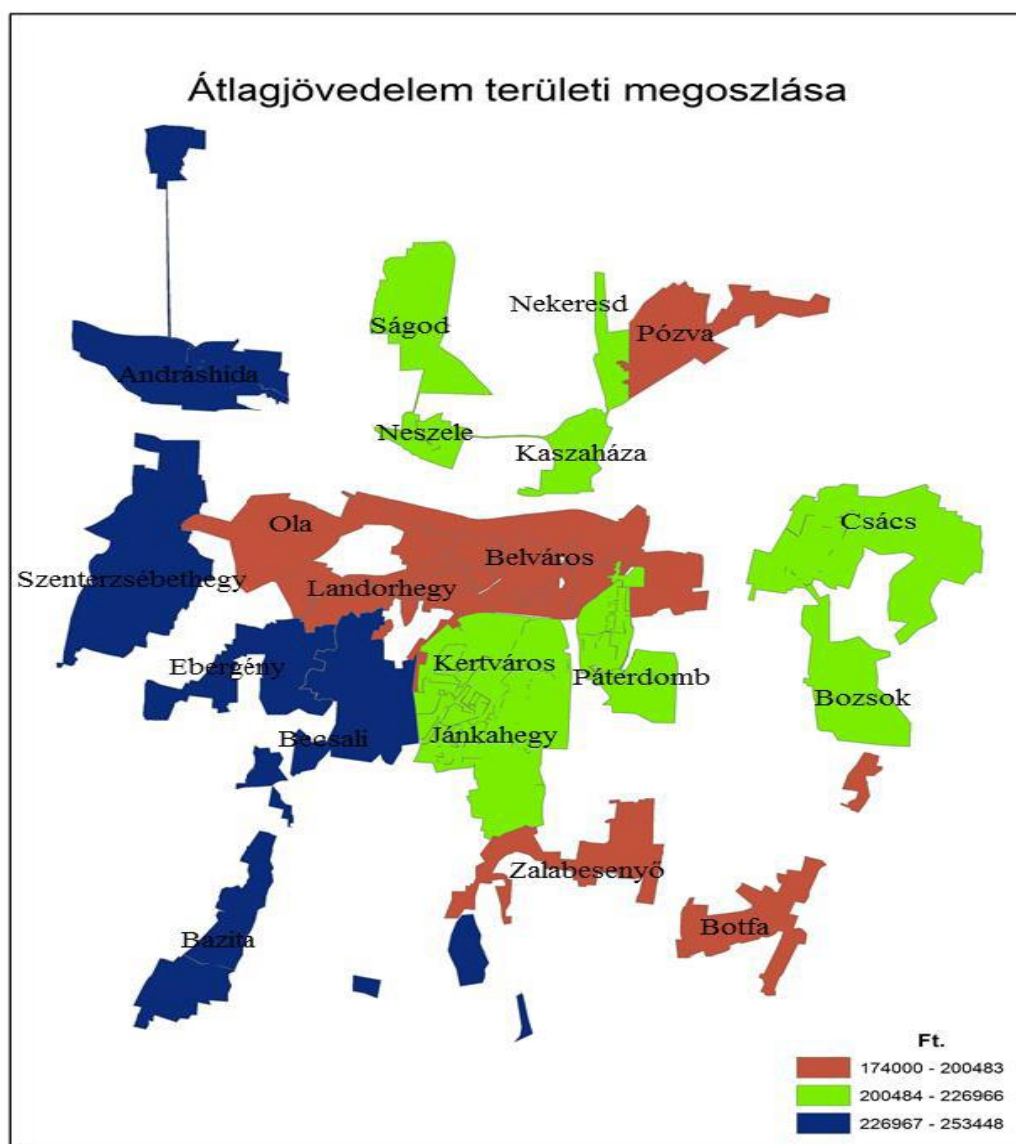
II.2.1. Jövedelem

A háztartások jövedelmi viszonyainak alakulásáról elmondható, hogy a legtöbb ember háztartásában nettó 200.000 Ft felett és 300.000 Ft alatt gazdálkodik (22,8%). Őket követik a 150.000 Ft felett és 200.000 Ft alatt (22,2%), majd a 100.000 Ft felett és 150.000 Ft alatt (17,3%) bevallók. A legalacsonyabb, 50.000 Ft alatti kategóriába került 22 személy, míg a

legmagasabb, nettó 800.000 Ft felett kereső háztartást 3 fő képviselte. A magas jövedelemből élő családokat, értve alatta az 500.000 Ft feletti bevételt, 19 személy jelezte.

Ezekbe a jövedelem összegekbe a háztartás valamennyi tagjának valamennyi bevételi forrása szerepel, a személyes keresettől a segélyekig. A családok nagy része ez alapján a nettó 300.000 Ft alatti jövedelem sávba tartozik, ez a minta 75,3%-a. A nettó félmilliót meghaladó bevételi forrással mindösszesen a minta 1,7%-a rendelkezik.²⁰ A jövedelmi viszonyokra viszonylag magas az adathiány, 11,3% nem adott választ.

A jövedelemhelyzet területi megoszlását tekintve a legkevesebb bevétellel bír Belváros, Landorhegy, Zalabesenyő és Pózva városrészek lakossága. Itt a háztartások bevételeikkel a városi átlag jövedelem alatt gazdálkodnak. Ez feltételezhetően összefügg azzal is, hogy ezekben a körzetekben több az idősebb ember, akik kevésbé piacképes bevétellel rendelkeznek. Az átlagjövedelem legmagasabb szintjeit Andrásida, illetve Bazita-Becsali lakossága éri el.



II.2.2. Háztartási, szociális problémák

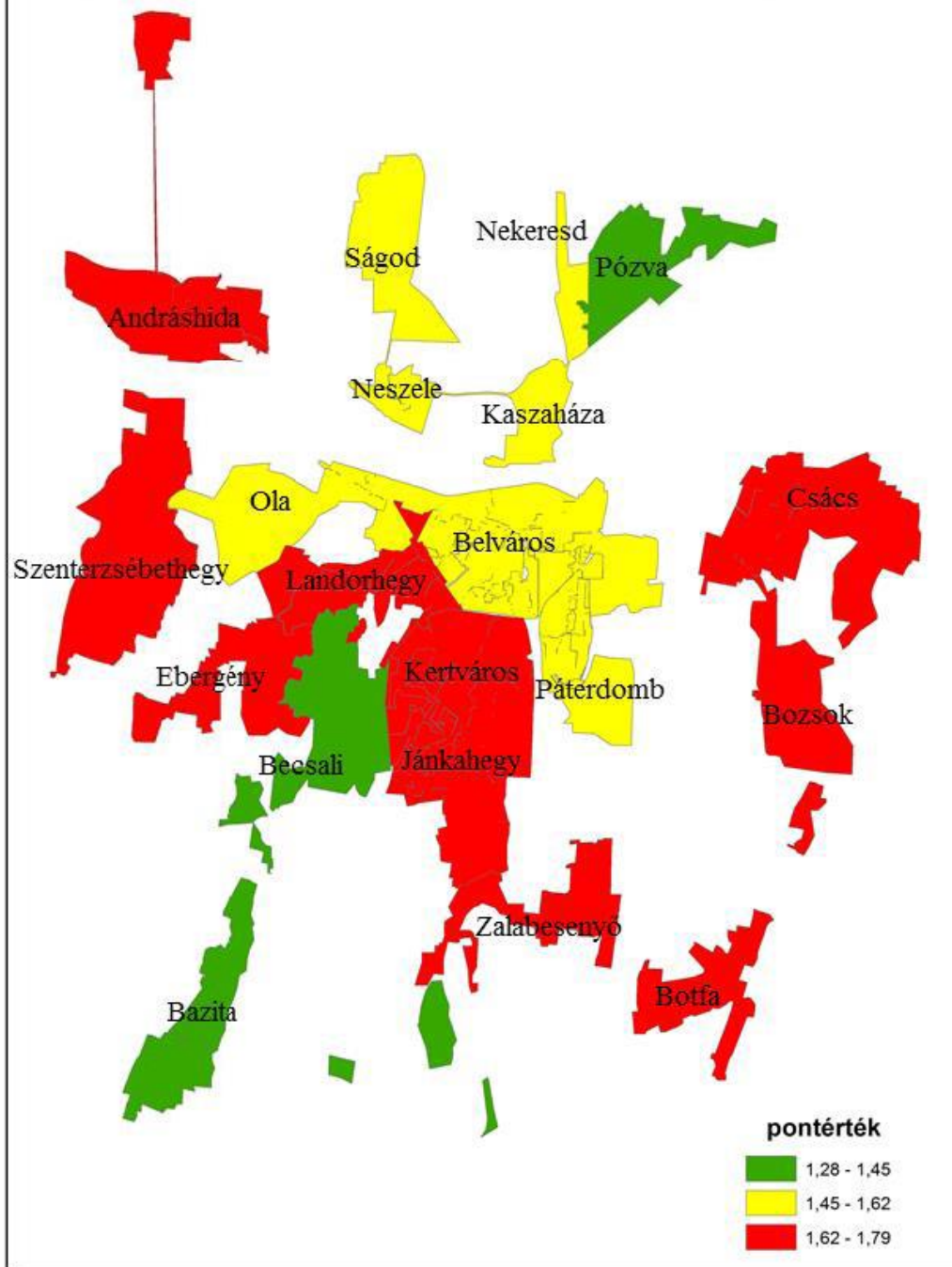
A lakosság által a legjelentősebbnek értékelt probléma a háztartásokban az anyagi jövedelem szűkössége, első helyen említette ezt a minta 42,6%-a. A második leggyakrabban gondként jelölték a komolyabb betegség bekövetkeztének lehetőségét, a betegségtől való félelmet (22,7%). A harmadik helyen végzett a rangsorban, a munkanélküliségtől való félelem, 11% minősítette ezt

legnagyobb problémaként, míg a negyedik kiemelten értékelt háztartási gond a munkával, munkahellyel kapcsolatos probléma (5,3%-nak első helyen).

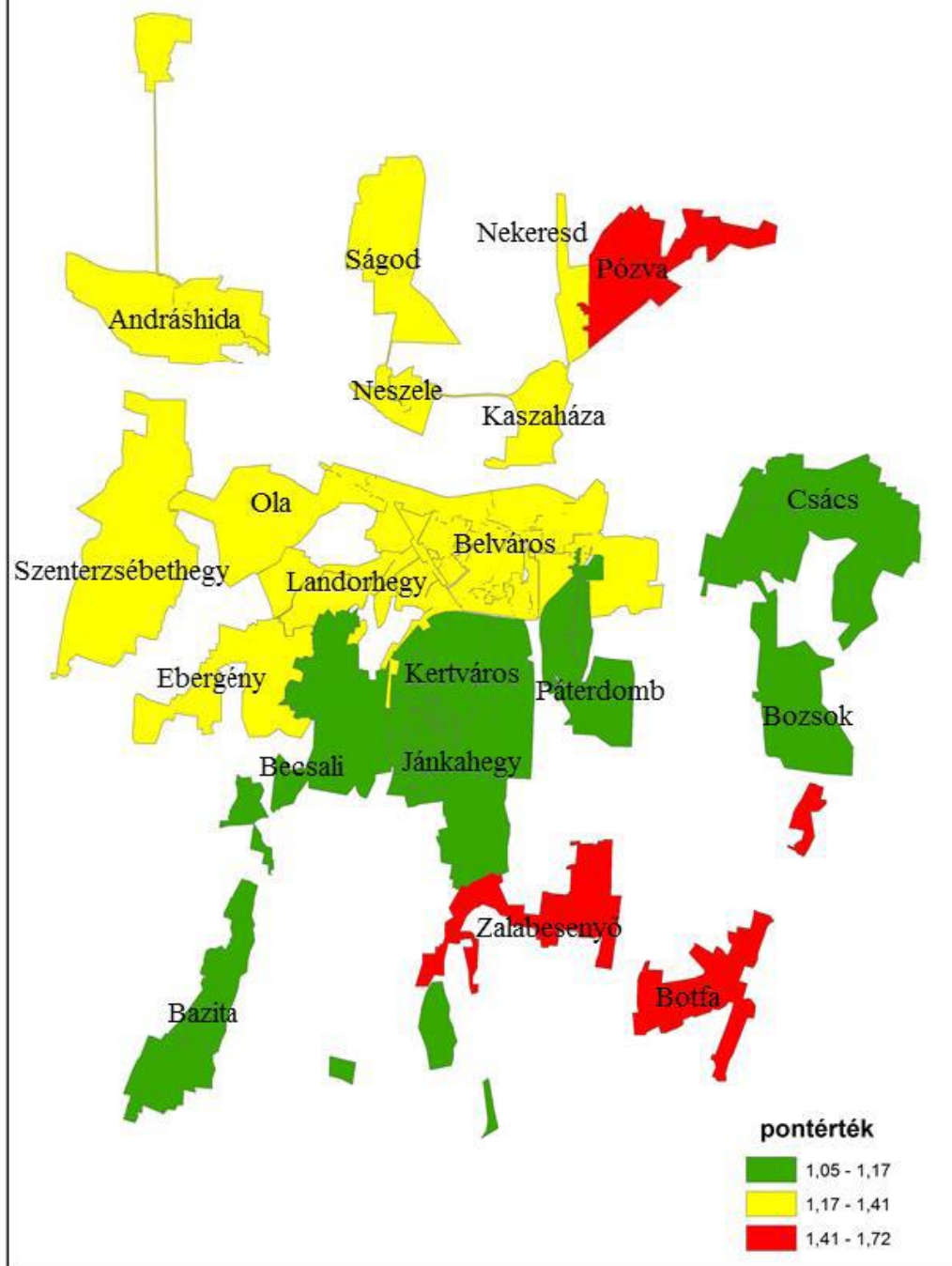
Érdemes néhány kiemelt háztartási probléma esetén annak körzeti alakulását megtekinteni. Az anyagi nehézségekhez leginkább Pózva és Bazita-Becsali lakosságának félelmei kapcsolódnak. Utóbbi azért is érdekes, mivel a korábbi kérdésben láthattuk, az átlagjövedelem tekintetében jobban áll a többi körzethez képest.

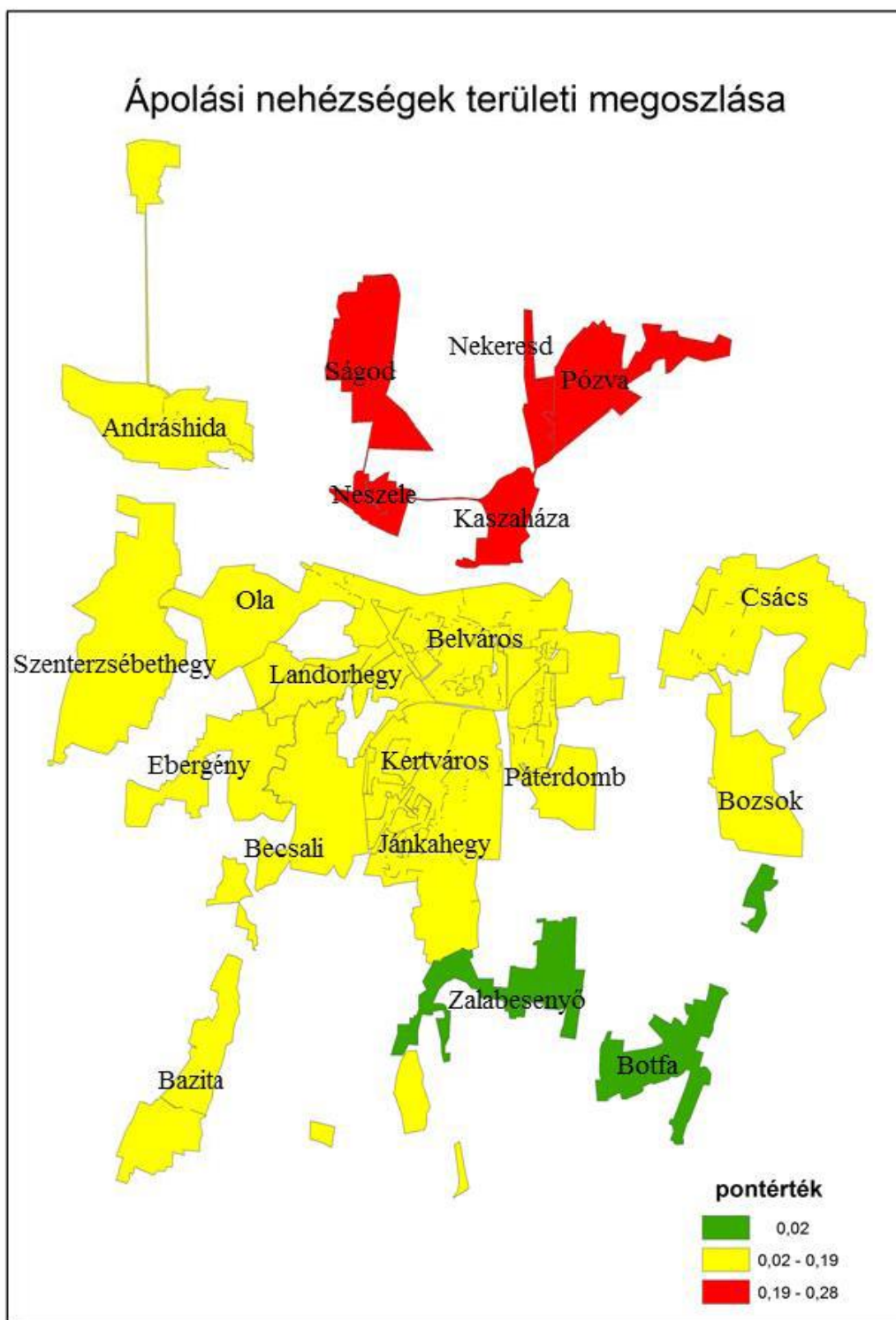
A gyermeknevelés problémája kapcsán a legkevésbé érintett Pózva és Csácsbozsok, illetve a betegségtől való félelem esetén szintén a legkevésbé aggódó Pózva, illetve Zalabesenyő-Botfa. Pózva városrész kedvező helyzete abban is kitűnik, hogy az ápolásra, ellátásra szorulás problémáját is a pózvai lakosok értékelik a legkisebbre, a Kaszaháza/Nekeresd/Ságod/Neszele összevont körzetekkel együtt. Emiatt a probléma miatt, leginkább a Zalabesenyő-Botfa részek lakossága aggódik.

Anyagi gondok jelentőségének területi megoszlása



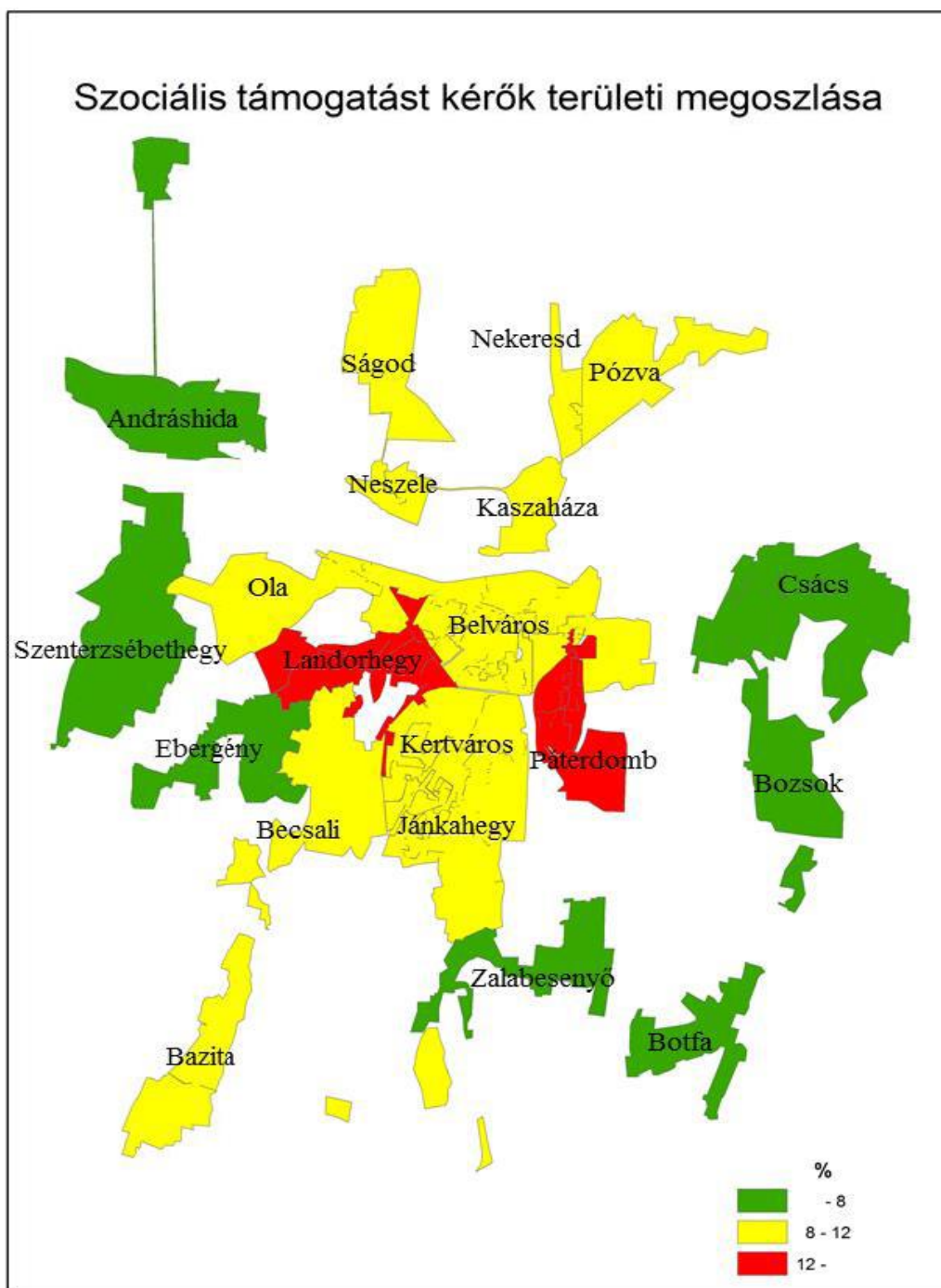
Betegségi problémák területi megoszlása





A kutatás során az elmúlt egy évben kért segítségkéréseket elemeztük. Az adatok alapján elmondható, hogy az elmúlt egy évben a Páterdombon és a Landorhegyen élők között volt magas a segítséget kérők aránya. Mindez megerősíti azt a korábbi megállapításunkat, hogy itt látjuk leginkább megvalósulni a városra jellemző előregedés tendenciáját. Ugyanakkor kevésbé vette igénybe a szolgáltatást a botfai, az andráshidai, a zalabesenyői és a csácsbozsoki lakosság. Az alacsonyabb segítségkérési adatok mögött az ezekben a városrészekben meglévő nagyobb társadalmi szolidaritás feltételezhető („falusias”, egymásra jobban figyelő helyi közösségekről van szó).

A rászorultsági formákat vizsgálva, a legtöbb ember lakhatási támogatást kért, illetve második helyen a munkával, munkanélküliséggel kapcsolatos problémák miatt fordultak az emberek segítségért. A harmadik leggyakoribb gondot az étkeztetéssel, étkeztetési költséggel, élelmiszer beszerzésével és vásárlásával kapcsolatos problémák okozzák. Kimagaslik még a lakástörlesztéssel, rezszi költséggel, albérleti díjjal kapcsolatos támogatáskérés, illetve a gyógyszervásárlással, továbbá a gyermek iskoláztatásával kapcsolatos segítségkérés.



9. Intézménylista

Tartalom:

- a. Lista funkcionális bontásban.**
- b. Lista stratégiai státusz szerinti bontásban.**

a. Lista funkcionális bontásban.

TÍPUS:	KÓD:	ELNEVEZÉS:	CÍM:	ELŐZMÉNYEK:	MAXIMÁLIS FÉRŐHELY	KIHASZNÁLTSA G, 2013	KIHASZNÁLT SÁG (%)	JAVASLAT:	TERVEZETT STÁTUSZ:
Bölcsődék									
	B1	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Cseperedő Bölcsőde	Zalaegerszeg, Petőfi S. u. 21-25.	belső felújítás és a nyílászáró csere megtörtént	96	59	61		változtatás nélkül
	B2	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Napsugár Bölcsőde	Zalaegerszeg, Napsugár u. 32.	KEOP pályázat folyamatban	110	65	59	energetikai felújítása a KEOP pályázat keretében megtervezve	fejlesztés előkészítve
	B3	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Úrhajós Bölcsőde	Zalaegerszeg, Úrhajós u. 2.	nyílászáró csere, homlokzati hőszigetelés, tetőjavítás megtörtént, új csoportszoba épültNyílz.cse re,homl.szig., tetőjavítás + új csoportszoba építés	108	70	65		változtatás nélkül
	B4	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Tipegő Bölcsőde	Zalaegerszeg, Kis u. 8.	tetőfelújítás és a nyílászárók cseréje megtörtént	82	45	55		változtatás nélkül
Óvodák									
	O1	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Kis utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Kis u. 8.	kazánháza B4 bölcsődével közös és elavult	330	276	84	a 8 db csoportszoba felújítandó, a hőtermelés a tervezett termálvizes hálózatra kapcsolható	fejlesztése időszerű
	O2	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Mikes K. utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Mikes K. u. 2/A.	KEOP pályáztatásban részt vett	110	92	84	energetikai felújítása a KEOP pályázat keretében megtervezve	fejlesztés előkészítve
	O3	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Szivárvány téri Tagóvodája	Zalaegerszeg, Szivárvány tér 1-3.	energetikai audittal rendelkezik, az egész ÁMK-val együtt (K14+I7)	60	50	83	energetikai felújítása időszerű	fejlesztés előkészítve, pályázaton indítható

	04	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Ságodi Telephelye	Zalaegerszeg, Ságodi u. 92.	kazáncsere megtörtént	30	21	70	működése kielégítő	változtatás nélkül
	05	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Radnóti utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Radnóti u. 1.	tetőtérbeépít és készült, homlokzati hőszigetelés és részleges nyílászáró cser megvalósult	101	88	87	jól működő intézmény, kedvező kapacitás-kihasználtság adatokkal	változtatás nélkül
	06	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Kosztolányi D. téri Tagóvodája	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 25.	energetikai audittal rendelkezik, az épületben jelenleg az OGEZ is működik	129	126	98	az OGESZ helyén újra csoportszoba lesz. Energetikai felújítás időszerű	városi beruházásban 2014-ben 1. ütem, 2015-ben 2. ütem felújításra kerül
	07	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Petőfi utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Petőfi u. 25-29.	energetikai audittal rendelkezik 2005. évben a konyha felújításra került	144	130	90	energetikai felújítása időszerű	fejlesztés előkészítve, pályázat on indítható
	08	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Szent László utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Szt. László u. 53.	magastető hőszigetelése elkészült	56	43	77	jól működő intézmény, kedvező kapacitás-kihasználtság adatokkal	változtatás nélkül
	09	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Csillag közli Székhelye	Zalaegerszeg, Csillag köz 1.	nyílászáró csere megtörtént (NYDOP pályázat keretében)	220	181	82	jól működő intézmény, kedvező kapacitás-kihasználtság adatokkal	változtatás nélkül
	010	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Napsugár utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Napsugár u. 30.	nyílászáró csere ütemekben készül	165	137	83	további energetikai korszerűsítés kell	fejlesztése időszerű
	011	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Andrásidai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Gát u. 1.	életveszély-elhárítások	110	90	82	fejlesztése értelmetlen! Új intézmény megépítése időszerű. A tervek rendelkezésre állnak	S.O.S.
	012	Zalaegerszegi Lendorhegyi Óvoda Úrhajós utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Úrhajós u. 2.	nyílászáró csere megtörtént.	160	119	74	további energetikai korszerűsítés kell	fejlesztése időszerű
	013	Zalaegerszegi Lendorhegyi Óvoda Kodály Zoltán utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Kodály Z. u. 15.	fejlesztések nem történtek, de a gondos karbantartás miatt a belső terek kielégítő állapotúak	158	109	69	energetikai felújítása időszerű	fejlesztése időszerű

	O14	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Landorhegyi utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 15/A.	KEOP pályáztatásban részt vett	132	106	80	energetikai felújítása a KEOP pályázat keretében megtervezve	fejlesztés előkészítve
	O15	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Bazitai Telephelye	Zalaegerszeg, Toposházi u. 7.	kazáncsere megtörtént	25	17	68	működése kielégítő, kapacitása alacsony	változtatás nélkül
Köz műv előd ési inté zmé nye k									
	K1	Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár	Zalaegerszeg, Deák tér 6.						változtatás nélkül
	K2	József Attila Tagkönyvtár	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.						változtatás nélkül
	K3	Göcseji Múzeum	Zalaegerszeg, Batthyány u. 2.	tervekkel rendelkezik, a felújítása folyamatban					folyamatban
	K4	Göcseji Skanzen és Finnugor Néprajzi Park	Zalaegerszeg, Falumúzeum u. 18.	fejlesztésről koncepcióterv van					fejlesztés előkészítve, pályázaton indítható
	K5	Hevesi Sándor Színház	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 3.	fejlesztés hosszú ideje nem történt				energetikai felújítása időszerű, energetikai audit készítendő, majd pályázaton indítható	fejlesztése időszerű
	K6	Griff Bábszínház	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 3.	fejlesztés hosszú ideje nem történt				energetikai felújítása időszerű, energetikai audit készítendő, majd pályázaton indítható	fejlesztése időszerű
	K7	Keresztury Dezső VMK	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.						változtatás nélkül
	K8	Városi Hangverseny- és Kiállítóterem	Zalaegerszeg, Ady u. 14.						változtatás nélkül

	K9	Art Mozi	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 4.	AGÓRA pályázaton jól szerepelt, engedélyezési tervvel rendelkezik				az intézmény teljes megújulása indokolt és időszerű. Jó adottságokkal rendelkezik.	fejlesztés előkészítve, pályázaton indítható
	K10	Kézműves ház (Gébárt)	Zalaegerszeg, Gébárti-tó	jól működő intézmény				bővítési és fejlesztési lehetőségek átgondolandók, a karély emeletének beépítéséről tervvel rendelkezik	fejlesztése időszerű
	K11	Családi Intézet	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 3-5.						változtatás nélkül
	K12	Tourinform Iroda	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 4-6.	K9-cel együtt működik				K9-cel együtt fejleszthető	fejlesztés előkészítve, pályázaton indítható
	K13	Zalaegerszegi Városrész Művelődési Központja	Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.	az iskola megszűnt. A könyvtár, a kiállító tér, a színpad működik, a tornateremben padlócsere készült. Beköltözött a családsegítő intézet és a gyermekjóléti intézet.					változtatás nélkül
	K14	Zalaegerszegi Városrész Művelődési Központja Szivárvány téri Telephelye	Zalaegerszeg, Szivárvány tér 1-3.	energetikai audittal rendelkezik, az egész ÁMK-val együtt (K14+I7)				energetikai felújítása időszerű	fejlesztés előkészítve, pályázaton indítható
	K15	Zalaegerszegi Városrész Művelődési Központja Iskola utcai Telephelye	Zalaegerszeg, Iskola u. 1.	I18 iskolával együtt fejleszthető. Csapadékvíz és szennyvíz elvezetési problémák vannak				jól működő intézmény, kedvező kapacitáskihasználtsággal	változtatás nélkül
Egyéb intézmények									
	E1	Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet ZeGesz	Zalaegerszeg, Kis u. 8.	az ellátó szervezetek összeköltöztetését tervezi a város				területét O1 óvoda kapja vissza	költözés

	E2	OGESZ - telephely	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 25.	az ellátó szervezetek összeköltöztetését tervezi a város				területét O6 óvoda kapja vissza	költözés
Funkcióval ellátandó felhagyott épületek									
	RN1	volt ZÁÉV szálló	Zalaegerszeg, Vizslaparki út 48.	munkásszállónak épült, majd kollégiumként működött, jelenleg lakatlan.					
	RN2	volt MMIK	Zalaegerszeg, Kisfaludy út 7-11.	2008. év óta üresen áll.				az irodaház része a gazdasági ellátó szervezetek befogadására alkalmas	
	RN3	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium	Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2.	részleges nyílászáró csere					
	RN4	Pais Dezső Általános Iskola	Zalaegerszeg, Pais u. 2.						
Sportlétesítmények, egyesületek									
	S1	Városi Sportlétesítmény Gondnokság	Zalaegerszeg, Október 6. tér 16.	fejlesztése a stadionnal együtt lehetséges, a terveztetés és a kivitelezés előkészítése folyik				a stadion és a környezete kompletté tétele folyamatban egy nagy léptékű fejlesztés keretében	fejlesztés előkészítése
	S2	Egerszegi Sport és Turizmus Kft.	Zalaegerszeg, Stadion u. 3.	vizesblokk felújítás és tűzvédelmi fejlesztések megtörténtek					változtatás nélkül

	S3	Városi Strandfürdő és Fedett Uszoda	Zalaegerszeg, Mártírok u. 78.	az uszoda működik, a strandfürdő bezárt				a strand és az uszoda is egyben fejleszthető egy 50 m-es, mobil tetjű medence és medencecsarnok kialakításával, akár a jelenlegi kültéri medence felhasználásával is.	fejlesztés előkészítve
	S4	Jégcsarnok Kft	Zalaegerszeg, Stadion u. 3/a	a fejlesztés megtervezése került				a tervek szerint új, félig nyitott csarnokkal és új pályával bővül az intézmény	fejlesztés előkészítve
	S5	ZTE FC	Zalaegerszeg, Október 6. tér 16.	fejlesztése a stadionnal együtt lehetséges, a tervezettség és a kivitelezés előkészítése folyik				a stadion és a környezete kompletté tétele folyamatban egy nagy léptékű fejlesztés keretében	fejlesztés előkészítve
Szociális és Egészségügyi intézmények									
	SZE_1	Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény	Zalaegerszeg, Kis u. 8.						változtatás nélkül
	SZE_2	Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat	Zalaegerszeg, Apáczai Csere J. tér 5.					K13-mal egy épületben működik	változtatás nélkül
	SZE_3	Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ Gyermekjóléti Központ	Zalaegerszeg, Kis u. 8.					átköltöztetve az Apáczai ÁMK-ba.	változtatás nélkül
	SZE_4	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 58-60.	városrehab pályázat keretében fejlesztés és felújítás kezdődik	171		0		városrehabilitációs pályázatból felújítás

	SZE _5	Szociális Klub (Pszichiátriai és Szenvedélybe- tegek Nappali Intézménye) Rózsa-Vajda Krisztina	Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 23.	városrehab pályázat keretében fejlesztés és felújítás kezdődik	30	17	57		városrehabilitációs pályázatból felújítás
	SZE _6	Belvárosi Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 58-60.	városrehab pályázat keretében fejlesztés és felújítás kezdődik	60		0		városrehabilitációs pályázatból felújítás
	SZE _7	Landorhegyi Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Platán sor 4.	akadálymentesítés kialakítás a történt meg	40		0		változtatás nélkül
	SZE _8	Andráshidai Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Andráshida u. 5.	az épület nagy részét orvosi rendelők foglalják el	30		0		változtatás nélkül
	SZE _9	Idősek Gondozóháza	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 13/A	TIOP pályázaton nem nyert. Tervekkel rendelkezik a felújításról	42		0	a terv szerinti felújításokat és az energetikai korszerűsítést el kell végezni	fejlesztés előkészítve
	SZE _10	Idősek Otthona	Zalaegerszeg, Gasparich M. u. 3.	új kialakítású intézmény a korábbi József Attila Iskolában	98		0		változtatás nélkül
Fenntartás a átdott intézmények KLIK									
	I1	Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Zalaegerszeg, Kisfaludy u. 2	KEOP pályázaton részt vett. Részleges nyílászárócse- re és részleges lapostető felújítás, valamint részben a vizesblokkok felújítása megtörtént. Tervekkel rendelkezik a teljes energetikai korszerűsítésről	1072	639	60	a tervezett feladatok el kell végezni ütemezve	folyamatban

12	Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Petőfi Sándor Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 17-21.	Részleges nyílászáró csere, magastető beázásmentesítése megtörténtek .. Energetikai audittal rendelkezik	788	516	65	a terv szerinti felújításokat és az energetikai korszerűsítést el kell végezni	fejlesztés előkészítése
13	Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskola	Zalaegerszeg, Kis u. 6.	tető hő- és vízszigetelése megtörtént. Részleges nyílászáró csere elvégezve.	788	583	74	a terv szerinti felújításokat és az energetikai korszerűsítést el kell végezni	fejlesztés előkészítése
14	Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Eötvös József Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Köztársaság u. 68.	részleges nyílászáró csere megtörtént. Folyamatban van a tetőszigetelés is.	808	634	78	a tervezett feladatok el kell végezni ütemezve	folyamatban
15	Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskola	Zalaegerszeg, Vakarus tér	KEOP pályázaton részt vett. Részleges nyílászárócsere megtörtént. Tervekkel rendelkezik a teljes energetikai korszerűsítésről	540	424	79	a tervezett feladatok el kell végezni ütemezve	folyamatban
16	Landerhegyi Sportiskola Általános Iskola	Zalaegerszeg, Landerhegyi u. 12.	Konyha felújítás lett elvégezve. Energetikai audittal rendelkezik	1040	581	56	a tervezett feladatok el kell végezni ütemezve	folyamatban
17	Izsák Imre Általános Iskola	Zalaegerszeg, Szivárvány tér 1-3.		224	171	76		
18	Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola	Zalaegerszeg, Iskola u. 1.	héjazat cseréje megtörtént, konyha és étterem lett kialakítva	448	345	77	az iskola jól működő és jól kihasznált. A csapadék és a szennyvíz csatorna rendszer felújításra szorul.	S.O.S.
19	Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Zalaegerszeg, Béke liget 6.	NYDOP pályázat keretében akadálymentesítve lett az épület és lift épült. Korábban energetikai korszerűsítés történt	250	186	74		változtatás nélkül

	I10	Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola	Zalaegerszeg, Köztársaság u. 2/A	korábban nyílászáró csere történt nem önkormányzati beruházásban	1100	583	53		változtatás nélkül
	I11	Apáczai Csere János Gimnázium és Pedagógiai Szakszolgálat	Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.					MEGSZÚNT, de az ÁMK funkció tovább működik	változtatás nélkül
	I12	Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium	Zalaegerszeg, Rákóczi u. 49-53.	KEOP pályázaton részt vett. A laborok TÁMOP pályázatból megújultak, részleges tetőszigetelés készült önerőből	875	789	90	energetikai felújítása a KEOP pályázat keretében megtervezve	fejlesztés előkészítve
	I13	Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium	Zalaegerszeg, Rákóczi u. 30.	a két utcai épület héjazatcseréje és az utcai homlokzatok felújításának tervezése folyamatban, illetve kialakításra kerülhet az épületen belül 3 tanterem a KLIK lebonyolításában	700	684	98	az utcafronti épületek felújítás asaját beruházásban, a tanterem kialakítások a KLIK által készülnek.	folyamatban
	I14	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Teleki Blanka Középiskolai Székhelykollégium	Zalaegerszeg, Göcseji u. 16.	hőszigetelés+nyílászáró csere	250	210	84		változtatás nélkül
	I15	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kovács Károly Tagkollégium	Zalaegerszeg, Puskás T. u. 1.	vizesblokk felújítás	304	122	40	A Ganz iskola volt kollégiuma társítva lett az intézményhez	változtatás nélkül
Fenntartás és működésre átvett intézmények									
	SZI1	Csány László Közgazdasági Szakközépiskola	Zalaegerszeg, Jókai u. 6.		735	604	82		változtatás nélkül

	SZI2	Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Deák Ferenc Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Göcseji u. 16.		1000	783	78		változtatás nélkül
	SZI3	Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Széchenyi István Tagiskola	Zalaegerszeg, Déryné u. 1.		750	509	68		változtatás nélkül
	SZI4	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Ganz Ábrahám Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Gasparich u. 27.		850	618	73		változtatás nélkül
	SZI5	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Munkácsy Mihály Tagiskola	Zalaegerszeg, Gasparich u. 24.		1215	449	37		változtatás nélkül
	SZI6	Páterdombi Szakképző Iskola	Zalaegerszeg, Báthory u. 58.		1310	1033	79		változtatás nélkül
	SZI7	Báthory István Kereskedelmi, Vendéglátó, Idegenforgalmi Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Báthory u. 58.						változtatás nélkül

b. Lista stratégiai státusz szerinti bontásban.

minősítés	KÓD:	ELNEVEZÉS:	CÍM:	CSOPORTJEL		
változtatás nélkül	B1	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Cseperedő Bölcsőde	Zalaegerszeg, Petőfi S. u. 21-25.			
	B3	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Úrhajós Bölcsőde	Zalaegerszeg, Úrhajós u. 2.			
	B4	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Tipegő Bölcsőde	Zalaegerszeg, Kis u. 8.			
	O4	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Ságodi Telephelye	Zalaegerszeg, Ságodi u. 92.			
	O5	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Radnóti utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Radnóti u. 1.			
	O8	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Szent László utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Szt. László u. 53.			
	O9	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Csillag köz 1.	Zalaegerszeg, Csillag köz 1.			
	O15	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Bazitai Telephelye	Zalaegerszeg, Toposházi u. 7.			
	K1	Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár	Zalaegerszeg, Deák tér 6.			
	K2	József Attila Tagkönyvtár	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.			
	K7	Keresztury Dezső VMK	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.			
	K8	Városi Hangverseny- és Kiállítóterem	Zalaegerszeg, Ady u. 14.			
	K11	Családi Intézet	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 3-5.			
	K13	Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központja	Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.			
	K15	Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központja Iskola utcai Telephelye	Zalaegerszeg, Iskola u. 1.			

	S2	Egerszegi Sport és Turizmus Kft.	Zalaegerszeg, Stadion u. 3.		
	SZE_1	Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény	Zalaegerszeg, Kis u. 8.		
	SZE_2	Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat	Zalaegerszeg, Apáczai Csere J. tér 5.		
	SZE_3	Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ Gyermekjóléti Központ	Zalaegerszeg, Kis u. 8.		
	SZE_7	Landorhegyi Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Platán sor 4.		
	SZE_8	Andráshidai Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Andráshida u. 5.		
	SZE_10	Idősek Otthona	Zalaegerszeg, Gasparich M. u. 3.		
	I9	Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Zalaegerszeg, Béke liget 6.		
	I10	Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola	Zalaegerszeg, Köztársaság u. 2/A		
	I11	Apáczai Csere János Gimnázium és Pedagógiai Szakszolgálat	Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.		
	I14	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Teleki Blanka Középiskolai Székhelykollégium	Zalaegerszeg, Göcseji u. 16.		
	I15	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kovács Károly Tagkollégium	Zalaegerszeg, Puskás T. u. 1.		
	SZI1	Csány László Közgazdasági Szakközépiskola	Zalaegerszeg, Jókai u. 6.		
	SZI2	Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Deák Ferenc Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Göcseji u. 16.		
	SZI3	Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközépiskola és Szakiskola Széchenyi István Tagiskola	Zalaegerszeg, Déryné u. 1.		

	SZI4	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Ganz Ábrahám Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Gasparich u. 27.		
	SZI5	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola Munkácsy Mihály Tagiskola	Zalaegerszeg, Gasparich u. 24.		
	SZI6	Páterdombi Szakképző Iskola	Zalaegerszeg, Báthory u. 58.		
	SZI7	Báthory István Kereskedelmi, Vendéglátó, Idegenforgalmi Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Báthory u. 58.		
fejlesztése időszzerű	O1	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Kis utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Kis u. 8.		
	O10	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Napsugár utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Napsugár u. 30.		
	O12	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Úrhajós utcai Székhelye	Zalaegerszeg, Úrhajós u. 2.		
	O13	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Kodály Zoltán utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Kodály Z. u. 15.		
	K5	Hevesi Sándor Színház	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 3.		
	K6	Griff Bábszínház	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 3.	e	
	K10	Kézműves ház (Gébárt)	Zalaegerszeg, Gébárti-tó		
fejlesztése előkészítve	B2	Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Napsugár Bölcsőde	Zalaegerszeg, Napsugár u. 32.		
	O2	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Mikes K. utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Mikes K. u. 2/A.		
	S1	Városi Sportlétesítmény Gondnokság	Zalaegerszeg, Október 6. tér 16.		
	S3	Városi Strandfürdő és Fedett Uszoda	Zalaegerszeg, Mártírok u. 78.	g	

	S4	Jégcsarnok Kft	Zalaegerszeg, Stadion u. 3/a		
	S5	ZTE FC	Zalaegerszeg, Október 6. tér 16.		
	SZE_9	Idősek Gondozóháza	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 13/A		
	I2	Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Petőfi Sándor Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 17-21.		
	I3	Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskola	Zalaegerszeg, Kis u. 6.		
fejlesztése előkészítve, pályázaton indítható	O3	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Szivárvány téri Tagóvodája	Zalaegerszeg, Szivárvány tér 1-3.		
	O7	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Petőfi utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Petőfi u. 25-29.		
	O14	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Landorhegyi utcai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 15/A.		
	K4	Göcseji Skanzen és Finnugor Néprajzi Park	Zalaegerszeg, Falumúzeum u. 18.		
	K9	Art Mozi	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 4.	f	
	K12	Tourinform Iroda	Zalaegerszeg, Széchenyi tér 4-6.	f	
	K14	Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központja Szivárvány téri Telephelye	Zalaegerszeg, Szivárvány tér 1-3.		
	I12	Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium	Zalaegerszeg, Rákóczi u. 49-53.		
folyamatban	O6	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Kosztolányi D. téri Tagóvodája	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 25.		
	K3	Göcseji Múzeum	Zalaegerszeg, Batthyány u. 2.		
	E1	Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet ZeGesz	Zalaegerszeg, Kis u. 8.	e	

	E2	OGESZ - telephely	Zalaegerszeg, Kosztolányi tér 25.	e	
	RN2	volt MMIK	Zalaegerszeg, Kiszaludy út 7-11.	e	
	RN4	Pais Dezső Általános Iskola	Zalaegerszeg, Pais u. 2.	d	
folyamatban	SZE_4	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 58-60.		
	SZE_5	Szociális Klub (Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Nappali Intézménye) Rózsa-Vajda Krisztina	Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 23.		
	SZE_6	Belvárosi Idősek Klubja	Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 58-60.		
	I1	Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Zalaegerszeg, Kiszaludy u. 2		
	I4	Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Eötvös József Székhelyiskola	Zalaegerszeg, Köztársaság u. 68.		
	I5	Zalaegerszegi Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskola	Zalaegerszeg, Vakarus tér		
	I6	Landorhegyi Sportiskola Általános Iskola	Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 12.		
	I13	Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium	Zalaegerszeg, Rákóczi u. 30.		
S.O.S.	O11	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda Andráshidai Tagóvodája	Zalaegerszeg, Gát u. 1.	a	
	RN1	volt ZÁÉV szálló	Zalaegerszeg, Vizslaparki út 48.	c	
	RN3	Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium	Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2.	b	
	I8	Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola	Zalaegerszeg, Iskola u. 1.	a	

10. Tervlapok

Tartalom:

- a. Térképek.**
 - i. Zalaegerszeg átnézeti térképe-kelet,**
 - ii. Zalaegerszeg átnézeti térképe-dél,**
 - iii. Zalaegerszeg átnézeti térképe-észak,**
 - iv. Zalaegerszeg átnézeti térképe-belváros.**
- b. Tervlapok intézményenként. (1-65.)**